ԱՒԵՏԱՒԵՐ

ՈՒՄՈՒՐ Ը ՏԻՆԻՑԷ,

'ԻԼՄԻՑԷ, ՊԷՑԹԻՑԷ ՎԷ ՍԻՑԱՍԻՑԷՑԷ ՏԱ'ԻՐ ՂԱԶԷԹԱ ՏՐՐ

The Weekly **AVEDAPER**, American Bible House, Constantinople.

ՃԻԼՏ 53. ԻՍԹԱՆՊՈԼ, ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 24, 1910. Ն՝ 52

ԳԱՐԻՑՈՒՆ Ը ՔԻՐԱՄԱ

Ղազէթամըզըն իշպու 52նճի նուսխէսի էրմէնի իւլ հուրուֆ Թիւրքի իւլ 'իպարէ Ա-Է-պոբէրին 53ունճի ճիլտինի իքմալ էտէր, վէ ի'լան էտիլմիչ օլտըզը վէճհլէ, պու նուսխէնին թարիխի իւէ ղազէթանըն նէշրի խիթամ պուլույօր։

Պու միւնասէպէթլէ ճէմի'ի գարիյուն Ը քիրամըմըզա ղազէթամըզ հազրընտա կէօսթէրտիքլէրի թէվճհիւհ վէ ատար Ը մու'ամէնէթտէն տօլայը վէ 'ալէլ խուսուս էրմէնի հուրուֆաթլը Թիւրքճէ Ա-Է-պոբէրին նէշրինին թա'թիլ էտիլմէսինտէն տօլայը ճիտտի էսէֆլէրինի պէյան վէ պու ղազէթայը էրմէնի միլլէթինին հայաթլարընտա վէ խանէլէրինտէ թէհզիպ ի ախլագա մէտար պէրղազէթա հալինէ կէթիրմէք խուսուսընտա պէղլ օլունան ֆէտաքեարլըգլարտան տօլայը լութֆէն իղնար Ը թագտիրաթ էտէն տօսթլարըմըզա 'արզ Ը թէշէքքիւր էտէրիզ։

Քէզալիք գարիյուն Ը քիրամըմըզա իխթար էթմէք իսթէրիզ՝ քի Ա-Է-պոբէբ հալա պէրհայաթ ըր վէ անա լիսանտա քէնտի իչինին իճրասընա տէվամ էտէճէք տիր։ Ասա ու էճտատլարընէն լիսանը հազրընտաքի մա'լիւմաթլարընը թէզկիտէ վազֆ Ը նէֆս էթմէք նիյէթինտէ պուլունան գարիյունըմըզըն էքսէրիսինին եինէ Ա-Է-պոբէբէ միւէթէրի օլաճաղլարընը մէ'մուլ էտէրիզ։

Քէզալիք իւմիտ էտէրիզ քի ապօնէլէրիմիզտէն հէր պիրիսի 1911տէ էրմէնիճէ վէ այրը չէքլէտէ այտա պիր տէֆ'ա նէշր օլունաճագ օլան չօճուգլար Ա-Է-պոբէրինէ ապօնէ հազրլմագլա տաւխի պիղիմ իւէ օլան բապըթալարընը իպգա վէ մուհաֆազա էտէճէքլէր տիր։

Ճիւմլէյէ եէնի սէնէ թահիյաթընըն թէպրիգի վէ ուղագտա վէ հազրնտա պուլունան տօսթլարըմըզըն իպգալ վէ սա'ատլէրի իչիւն թէմէննիյաթ Ը խալիսանէմիզին պէյանըյլէ

Դալըրըզ մուխլիսլերի իզ

Ա-Է-պոբէբ հէյ'էթի թահրիրիյէսի։

اوه‌داپر هفته‌لق غزته — درسعادته پایل هاوسده — مدیر مسئول ـ صموئیل ق. هارویونیان

ԱՒԵՏԱԲԵՐ
ԵՐԿՇԱԲԹԵԱՅ
ՎԱ ԵՐՄ. ԱՄԵՐԻԿԱՑԻԱԾՔ ԻԼԼ ԹԻՒՐՔԱՅ
ՀԱՅԿԱԿԱՆՔԻ ՂԱԶԷԹԱ
Միւ՚հլիֆլիր Հ. Մ. Ալէն
Հ. Ս. Պարնըմ
Մ. Մինասեան
Պոյպըլ Հաուս,
Տէր ի Սա՚ատէթ, Թիւրքիա

THE AVEDAPER
A WEEKLY PAPER
ARMENIAN, ARMENO-TURKISH.
EDITORS H. M. ALLEN
H. S. BARNUM
M, MINASSIAN
American Bible House
Cons/ple, Turkey

ԳԻՐՔ ՆԻՒԹ
Սիճելլայ 40 Ղրշ.
Ամէրիգա իչիւն 2 Տօլ.
Ինկիլթէրրա ,, 8 Շիլին
Մէմ. սահիբ ,, 10 Ֆրնգ.
Եւրէն նուսխէսի 40 փր.
Ի՚լանաթ գըյմէթլէրի միւ՚թէհիւ

TERMS
An. Subscrip. Ps. 40
U. S. A. $ 2
England Shils. 8
Other countries Frs. 10
Single Copy 40 Paras
Advertising rates on application

ՄԷՍ՚ՈՒՏԻՑԷԹԻՆ ՍԸՐՐ ՈՒ ՀԻՒՄԷԹԻ

Տօք. Ճօրճ Ո–օլուըն

4.

Տիւնեայը գանուն եախօտ ճէպր ու չիտէթ վա-սըթասր իլէ մէս՚ուտէթմէքլիք ասլա միւմքին ալիլ սիր։ Պուննարըն հէվիսի տախի թէճրիպէ օլունմուշ վէ պօչա չըգմըշ սըր։ Մագսատիմ չէքլի հիւ-քիւմէթին էհէմմիյէթսիզ վէ էյի վէ 'ատիլանէ գա-նուննարըն ֆա՚իտէսիզ օլսուդլարընը անլաթմագ ալիլ սիր։ Պուննարըն էհալինին մուվաֆֆագիյէթի իչիւն պիրինճի ալէճէատ էհէմմիյէթի օլուպ անըն մէս՚ուտիյէթլի իւղէրինէ իճրա ի թ՚սիր էտէ պի-լիրլէր։

Իչթէ մէս՚ուտիյէթ, բուհրն հազր ու սիւրուրը՝ —քի հէր հալտէ ճանսիփարանէ մուհաֆազէթ իլէ Ալլահա վէ ինանըլարա գարշը մուհաֆազէթլէ միւթէ-բաքդ օլուր — պու սըր։ Շիմտի պու մէս՚ուտիյէթի նէ՚ վէճհ իլէ էյէ կէչիրէպիլէճէյիմիզի մուճթասարէն պէյան էտէլիմ։ Պիզ մէս՚ուտիյէթ էմել ու արզուլա-ըրըն իճրասընատան տէյիլ, անճագ հիսսիյաթ ը խայրխա-հանէ իճրասընատան իլէրի կէլիր տէյիւ պէյան էթ-տիյիմիզտէ, պու սիւ՚ալա կէրչէքսէյն զաթէն ճէվապ վէրմիչ օլտուգ։ Մէս՚ուտիյէթ արդասընա տիւշմէ-յէ հիչ իհթիյաճըմըզ եօգ սըր։ Ֆիլհագիգա անը պուլմազլըզա տօղրուտան տօղրույա նէ՚ գատար սա՚յ ու ղայրէթ էտէր իսէք, անը պուլմազլըզ օ գատար միւչքիլ օլուր։ Հէր մուհաֆազէթլի գալպէ մէս՚ուտիյէթ քէնտիլիյինտէն կէլիր։ Ալլահը վէ ա-տէմլերի նէ՚ նիսպէթտէ սէվէր իսէք, 'այնի նիս-պէթտէ մէս՚ուտ օլմազլըգտան էմինիզ, վէ տիւնե-հանըն քէնտի մէս՚ուտիյէթինի թէ՚մին իչիւն էվվել պէ էվվել միւհիմճ օլսըդը չէյ՝ ճիսմանի բահաթ հախօտ թա՚լիմ ու թէրպիյէ հախօտ գանուն ու նիզամլար տէյիլ՝ անճագ Ալլահը վէ ատէմլերի սէվմէք սիր։ Իչթէ պու կիպի պիր մուհաֆազէթ թէլգին էթմէք իչիւն իտի քի Բապպըմըզ Բրիստոս տիւնեայա կէլտի, ատէմլէր արասընտա սաքին օլտու վէ ատէմլէր իչիւն էլէմ ու իչքինճէ չէքտի վէ ինսանլար ան՚ըն թէլգինճէրընը նէ՚ նիս-պէթտէ գապուլ էտէրլէրսէ, հէման օ նիսպէթտէ նէֆսէֆէտաքեարանէ մուհաֆազէթէ վէ պու մու-հաֆազէթլէ պէրապէր հագիգի մէս՚ուտիյէթէ նա՚իլ օլուրլար։

Ալլահ վէ Բրիստոս իլէ օլան իչպու իթթիհա-տա տին թէմամիյէ էտէրիզ։ Վէ մուհադդագ սըր քի տիւնեանըն հալընըն իսլահընա մախսուս օ-լուպ տա տինի պիր թարաֆա պրագան հէր հան-կի պիր թէրթիպ ու փլան մէս՚ուտիյէթի տախի պիր թարաֆա պրագըր վէ հէտէֆ ի մագսուտընա հիչ էրիչէմէզ։ Հէր պիր ֆէրտ իչիւն տախի պու պէօյլէ տիր։ Ո սա՚իր հէր նէ՚ չէյէ տէ մալիք օլսա, էկէր Ալլահա մուհաֆազէթի եօգ իսէ, եա՚նի պիզ-ճէ Բրիստոսա ինանմագտան սիւտուր էտէն մու-հաֆազէթի եօգ իսէ, տիւնեատա քեամիլ մէս՚ու-տիյէթէ նա՚իլ օլամայաճաղը կիպի, ախրէթ իչիւն տախի մէս՚ուտիյէթ իւմիտինէ նա՚իլ օլամազ։

Էկէր պու մէգալէ՝ մէս՚ուտիյէթէ տա՚իր մա-զա նազարի պիր մէգալէ օլմուշ օլսա իսի, պու գատարընը քեաֆի 'ատտ էտէ պիլիր իտիք։ Լա-քին պէլքի սիզտէն պիրինի պուննա ճէվապէն տէր քի «Պէնիմ արզուլատըղըմ մէս՚ուտիյէթ սէնին զէվգ ու սէֆա թէամիյէ էթտիյին չէյ տիր։ Էկէր անա նա՚իլ օլուրսամ, մէնիսէն օլուրըմ։» Էյման քի չօգ տէֆ՚ա ատէմլերին տէտիքլերի պու սըր։ Էկէր քէօփէք հախօտ գօյուն օլսալար իտի, պու-նազարիյէ տօղրու օլուր իտի։ Լաքին մատամ քի ինսան տըրլար, պիւսպիւթիւն հանլըչ սըր։ Կէ-րէք ճիսմանի կէրէք 'ագլի օլսուն, հալընըզ զէվգ ու սէֆա էօլիւմսիզ բուհրը հիչ պիր զէման մէմ-նուն էտէմէզ։ Բուհ մէս՚ուտիյէթէ նա՚իլ օլմալը սըր, հօգսա իլէլէպտա սէֆիլ, պէտպախթ օլուր։

Զէվգ ու սէֆա հատտ ը զաթընտա պիր ֆէ-

(Պագ սահիֆէ 1223)

ԱՒԵՏԱԲԵՐ

ՈՒՄՈՒՐԸ ՏԻՆԻՑԷ,

ՅԻԼՄԻՑԷ, ՊԷՑԹԻՑԷ ՎԷ ՍԻՑԱՍԻՑԷՑԷ ՏԱՒՐ ՂԱԶԷԹԱ ՏՐՐ

The Weekly **AVEDAPER**, American Bible House, Constantinople.

ՀԻԼՏ 53. ԻՍԹԱՆՊՈԼ, ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 24, 1910. Ն: 52

ՊԷՆՏ Ի ՄԱԽՍՈՒՍԱՐ

ՈՒՖՈՒԴ

Ա՛ըռնէա պաշ վէտէլէրին նո՛ր-ԴԷԸ. Պաշ վէքիլ ՊԷԹ-
ման Հօլվէկ Ալմանիանըն ԻնկիլիԹէրրա վէ
Րուսիա իլէ օլան միւնասէպաԹըմըզ վէ ԹէսլիհաԹ ը պահրիյէ-
նին Թահահինէ տա՛իր ԻնկիլիԹէրրա իլէ իտտի՛ա
օլունան միւզաքէրաԹըմըզա կէլինճիքտէ, հէր քէ-
սէ մա՛լիւմ օլտըղը իւզրէ, ԻնկիլիԹէրրա՝ տէֆ՛աԹլէ
չու ֆիքրի պէյան էթմիշ տիր քի, հէր տէվլէթին
գուվվէ ի պահրիյէսինէ պամա՛ահէտէնամէ պիր
հուտուտա Թա՛նին օլունմասը միւնասէպաԹը պէյն-
էլմիլէլին իսլահընա էասի սուրէթէտ մէտար օ-
լուր: Պունըը մա՛լիւմինիզ օլտըղը վէճհլէ Ինկիլ-
Թէրրաէնէվվէլ Լահէյ գոնֆէրանսընտա պէյան
էթմիշ տիր: Ո զէմանտան պէրու ԻնկիլիԹէրրա
պու ֆիքրի տէֆ՛աԹլէ օրԹայա չըգարմըշ իսէ տէ,
պիզիմ գաԹ՛ի սուրէթէտ գապուլ եա րէտտ էտէ-
պիլէճէյիմիզ Թէքլիֆլէրտէ պուլունմամըշ տըր:
Պիզ տախի ԻնկիլիԹէրրա իլէ հէմֆիքքարըզ, վէ
ԹէսլիհաԹ խուսուսընտա միւրագապէլէրտէն ին-
Թիրազ էթմէք իսԹէր իսէք տէ, արասըրա միւ-
Թէգապիլ տօսմէնըզ բուհրընտա վուգու՛ պուլան
ղայրի րէհմի միւզաքէրաԹտա պիզ էն զիյատէ չու
ֆիքրի տէրմիյան էթմիշիզ տիր քի, մուխալէսէԹ-
քեարանէ վէ միւԹէվէքքիլանէ միւԹալա՛աԹ ՊԷ-
՛աԹիսի վէ Թարաքէչնէճ մէնաֆի՛ի Թիւճճարիյէ
վէ սիյասիյէ խուսուսընտա պիր ի՛ԹԹիֆաՔ՝ գարա-
տա վէ տէնիզտէ միւԹէգապիլ միւնասէպէԹլէրճէ
հէր նէվ՛ էմնիյէԹսիզլիյի պէր Թարաֆ էթմէք ի-
չինէն էն էմին չարէ տիր: Պու չէյլէրէ՛ ալագատար
պիլճիւմլէ մէս՛էլէլէր խուսուսընտա ղայրի մէճ-
պուրի վէ էմնիյէԹքեարանէ ԹէՀ՛աԹի ի էֆքեարըն
տէվամ ը Թարաֆէյնճէ նիյաԹ ը տօսԹանէնին մէվ-
ճուտիյէԹինէ պիր ԹէՀ՛մինաԹ օլուպ, Թէտրիճէն
ֆագաԹ մուհադագաղ սուրէթտէ էմնիյէԹսիզլիյին
գալգմասընա պա՛իս օլաճադ տըր:»

Միւշարիւէյհ Ալմանիանըն Րուսիա իլէ օլան միւ-
նասէպաԹընտան վէ Զար իլէ իմիէրաԹօր Վիլհէլմ
արասընտա Փօցտամտա վուգու՛ պուլմուշ օլան
միւլագաԹտան տախի պահս էտէրէք տէմիշ տիր քի,

Սօն միւլագաԹըն նէԹիճէսի չու հօլտա իճմալ
օլունապիլիը. պիր տէֆ՛ա տահա սապիԹ օլտու-
քի հէր իքի հիւքիւմէթ տախի սա՛իրլէրէ ղարշը
Թէճավուզի պիր մէյլլէրի օլապիլէն իԹԹիֆագաթ ը
տիւվէլիյէ իլէ պիրլէշմէյէճէքլէր տիր: Պու վէճհլէ
չու քէյֆիյէԹի Թատտիդ էթմէք ֆուրսաԹընա նա՛իլ
օլտըղ քի Ալմանիա վէ Րուսիա Պալգանլարտա վէ
՛ալէլ՛ումում չարդ ը գարիպտէ ՍթամԹիւզօնըն
մուհաճազասընա ՛այնի տէրէճէտէ մէնֆա՛ԹաԹար
տըրլար վէ պինա՛էն ՛ալէյհ հանկի Թարաֆտան կէ-
լիր իսէ կէլսէն հէր իքիսի տախի ՍթամԹիւզօյը
իվալ էթմէսի մէլհուզ օլան պիր մէսէլէք ատա
իլԹիզամ էթմէյճէք տիր:

Հէր իքի Թարաֆըն Իրանտաքի մէնաֆի՛ինէն
տախի պահս օլունմըշ տըր: Շու խուսուստա ի՛-
ԹիլաՔ էթտիք քէ պիզիմ մէնաֆի՛ի միւՀէրէքէմիզ
մէզքիւր մէմլէքէթտէ իհզիպաթ վէ ասայիշին ի՛ա-
տէ վէ իպգա վէ մուհաֆազա օլունմասընը իճապ
էտէր: Պիզ Իրան իլէ օլան Թիճարէթիմիզէ խալէլ
կէլմէմէսինէ վէ պիր գաթ տահա իհքիչաՔ պուլ-
մասընա արզուքէչ իզ: Պիզ Րուսիանըն պու
մագսէտլէ չիմալի Իրանտա խասսէԹէն սահիպ ի
նուֆուզ օլմասը լազըմ կէլտիյինի քէմալ ը մէմ-
նունիյէԹլէ Թէսլիմ էտէր իզ վէ պիզ Իրան իլէ
պիր գօնշու տէվլէթ մագամընտա խասսէԹէն քէնն-

տիսինէ 'ա՞իա օլան մէա՞էլէէրին հալ ու ֆասլընատա մուխթար պրաղըլմասը խուսուսընատա Րուսիանըն իտաի'ասընա քէ՞ալը միւսարա'աթլէ մուվաֆագաթ էյլէտիք։ Րուսիա տախի քէնտի թարաֆընան Պաղատատ չմէնտըֆէր խաթթընըն Իրանատան կէչէճէք չմէնտըֆէր խաթթը իւէ Խանգինտէ պիրլէչտիրիլմէսինէ պիր կէօնէ միւմանա'աթ չըդարմայաճագ տըր։

Ասըդդա ահվալը հաղըրէ. Մըսըրտա հէնուզ թէսքին էթմէքլիք մէօլէքի գատիմինին տէյիշլիմիչ օլտըղընը կէօսթէրէն կէօզէ չարփար պիր թէպտիլաթ էտիլմէմիչ իսէ ատ, եվինէ ատ պիւթիւն ահվալըն ախիրէն ատսիզ չամաթասըդ սուրէթատ թէպէտտիւլ էթմիչ օլտըղը տախի հիսա էտիլմէքտատ տիր։ Եէնի հալըն էն միւչքիլ զըսմը մէմլէքէթին ումուրը տախիլիյէսինին իտարէսինէ մէա՞ուլ օլան Տախիլիյէ նազարէթի իտի։ Մալիյէ վէ Նաֆի'ա նազարէթլէրինատ Ինկիլիզլերին նուֆուզը պազը գալմըշ իսէ ատ, Տախիլիյէ նազարէթինատ Ինկիլիզլերին թէ՞սիր ու նուֆուզը պիւսպիւթիւն զա՞իլ օլմուշ իտի։ Պու սէպէպտէն միւրթէֆի'լէր եիւզ պուլտուլար, վէ «վաթանիյուն» նամը միւսթէ'արը ալթընտա օ գատար նուֆուզ քէսպ էթտիւէր քի պիր վազիֆա՝ պաշ վէքիլ Պուվթրօս փաշանըն գաթիլինին ի'տամ ճէզասը Մըսըր ը իւէեատա քէսրէթլէ պուլունան եէրլի Խրիսթիյանլարը գըրմազ իչիւն պիր գրյամա պա'իս օլաճաղընտան էնտիչէ էտիլմէքտէ իտի։ Վէ լաքին չունսօն զէմանլարտա պու խուսուսատա սէսսիզ չամաթասըդ 'աճիպ պիր թէպէտտիւլ վուգու' պուլմըշ տըր։

Հիչ չիւպհէ եօգ քի 'այնի վազիֆատա Տախիլիյէ նազըրը տախի օլան պաշ վէքիլ՝ չու կէչէն պիր կէչէն պիր գաշ հաֆիա զարֆընատա զայէթ միչքիլ պիր վազիֆէ ի իֆա էյլէմիչ տիր, վէ քէնտիսինին գարիպ իւզուունա սուգուրթունա տա՞իր չօդ վէ միւթէննէվվիլ' բիվայէթլէր չայ' օլմուշ տըր։ Լաքին պաշ վէքիլ կէչէչքատէն մուգթէտիր վէ քէնտինի հէր հալա ուչտուրա պիլէն պիր ատէմ տիր։ Օ մէվզը'ի իդթիտարա կէչտիյի զէման քէնտիսինէ խուսուսի սէլահիյէթլէր վերիլմիչ, վէ օ պու սալահիյէթլէրի հիւքմի'մալ էթմիչ օլմասընատա բաշմէն չու ասն վազիֆատա անլէրին պա'զըսընատան մահրում էտիլմիչ տիր։ Պալատէ զիքր էթտիյիմիզ սէսսիզ սէտասըդ թէհավվիւլ պիւսպիւթիւն միւմանա'աթսըդ վուգու' պուլմամըշ տըր։ Լաքին չիմտիքի բէ՞իսի նուզզարընը կէօսթէրտիյի միզաճատանլըգ վէ քեարակեահի սայէսինատ էլևէվմ պու կիւճլիքլէրին քեաֆֆէսի պիր թարաֆ օլմուշ օլարընատան, գապինէնին քէնտի մէվզը'ինի մուհաֆագա էթմէմէսինէ մէյտանատա պիր սէպէպ եօգ տըր։ Կէրէք Խըտիվ հազրէթլէրի կէրէքսէ Սըր էլտըն Կօրթի պու հալը մէյտանա կէթիրմէք խուսուսընատա զայէթ տապիդ սիյասէթչինասլըգ կէօսթէրմիչլեր տիր։

ԹԷՐՃԷՄԷ ԻՇԻ—ԷՀԷՄՄԻՅԷԹԻ

ԿէզէնլէրՑէ պիլտիքլէրիմէէն պիրիսի իւէ գունուչը իքէն, սէօզ մէվզէք վէ մէչղուլիյէթլէրէ ինթիգալ էթտի։ Մուխթասարըմ պանա ատտի քի, «Ֆիլհագիգա սիզին մէչղուլիյէթինիզ փէք ճան սըգան պիր իշ տիր։ Տա՞իմա եահմա գալըպ 'այնի իշին թէքէրրիւրիւ։ Տօղրուսը պէն իքի կիւն պիւէ էօյլէ պիր իշէ թէհամմիւլ էտէմմ։ Ինսան պիր ազ ազատա օլմալը։ Էօյլէ եըլ օն իքի այ պիր չէյէ պաղլանըպ գալմամալը տըր։» Օ պու սէօզլերի սէօյլեր իքէն, հալ ու թավրը, սիմա ու իմասըյէ թէրճէմէ իշինի զայէթ խօր թուխթաղընը 'այան աչիքտար կէօսթէրիյօր իտի։ Պէն անա թէրճէմէ իշինին զայէթ մուհիմմ պիր իշ օլտըղընը, վէ տիւնեանընն կէէտսթընը, Սահակ Մեսրոպ կիպի էն պէօյիւք ատէմլերինին պու իշ իւէ իչթիղալ էթմիչ օլտըղըտըրընը, վէ թէրճէմէ իշինին 'ալէմին էմրի թէրաղգըսընատա նէ պէօյիւք խըտմէթլէր իֆա էթմիչ օլտըղընը, վէ տիւնեա քէնտիսինին չիմտիքի հալինէ վէ աէվիյէսինէ եէթիչմէք իշիւն թէրճէմէ իշինէ նէ գատար մէտեուն վէ մինննէթատար օլտըղընը, էլեէվմ քէնտի քէնտիլէրինի միւ՞էլլիֆ վէ մուհարրիր տէյիւ սաթանլարընն պինատ 999ը միւնթէհիլ իտիքլէրինին մուխթասարէն իղահա չալըշտըմ։

Պու հալէթի ֆիքրիյէ վէ բուհիյէ եանլըշ պիր զանն ու զէհապտան իւէրի կէլմէքտէ տիր։ Էքսէր քիմսէյսէ՛ քէնտի իշլէրինի 'ալի վէ միւքէրրէմ, սա՞իրլէրինինքինի իսէ 'ատի վէ մուհագգար սայարլար։ Պիր ատէմին քէնտի իշինի 'ալի վէ միւքէրրէմ 'ատտա էթմէսինէ պիր չէյ տէնիլէմէզ իսէ ատ, սա՞իրլէրին իշինի խօր կէօրմէսի պիր նէվ' իհանէթ տիր։ Օ հիսապ էթմէլի տիր քի քէնտի իշի քէնտինին նազարընտա նէ գատար մէրղուպ վէ միւ'թէպէր իսէ, սա՞իր պիր ատէմին իշի տախի քէնտիսինին նազարընտա 'այնի տէրէճէտէ մուա'ազէզ վէ չայան ը հիւքմէթ տիր։ Հատտը զաթինատ էն 'ատի մէչղուլ' իշ միւթէպէր վէ մուա'ազէզ տիր։ Եէթէր քի հէր ատէմ քէնտի իշինի սըդդ ը տէրուն իւէ վէ սէվէ սէվէ իճրա էյլէսին։

Տիւնեատա հէր իչին քէնտիսինէ մախսուս պիր մէվզը'ի պուլունուպ հէր իչ քէնտի մէվզը'ինտէ էն մուհիմմ իչ տիր։ Պիւթիւն հէյ'էթ ի իմթիմա'իյէ ի պէչէր պիր գօնաղա պէնզէր։ Գօնաղըն եա֊փըսը իչիւն զայէթ զարիճ վէ նազիկ ճամլար թախթալար լազըմ օլըզը կիպի, տէմիր, թաչ խարճ, չամուր, թօփրագ քիրէճ վէ սա'իրէ տա֊խի պէհէմէհալ լազըմ տըր։ Պի'այնիհի հէյ'էթ ի իմթիմա'իյէ ի պէչէրիյէ պինասընտա տախի հիւքմ֊տարլար, սիյասիյէթչինասլար, լազըմ օլըզը կիպի, սէնա'աթքեարլար, զաղէթճաճըլար, միւ'էլլիֆլէր, միւթէրճիմլէր, պանքէրլէր, մէ'մուրլար, գունտուրաճըլար, թէրզիլէր, էքմէքճիլէր, մաթպա'ա֊ճլար վէ միւրէթթիպլէր տախի լազըմ տըր։

Գապլէթ թարիխ 'ասրլարտա ինսանլար փէք սատէ սուրէթճէ 'էօմր կէչէրիրլէր իտի։ Ո զա֊մանլարտա ատէմլէրին իմթիյաճլարը փէք սատէ վէ ազ իտի։ Անլէր անճագ եէյէճէք, կիյէճէք վէ մէս֊քին արարլար, Թապի'աթ տախի պու չէյլէրի ան֊լէրէ մէպզուլէն հասպի վէրիր իտի։ Մէյվէլէր վէ հայվանաթըն էթլէրի անլէրէ եէյէճէք, հայվանաթ տէրիլէրի կիյէճէք, մաղարալար վէ օրման աղաճ֊լարընըն օյուգ վէ գօվուգլարը անլէրէ մէսքէն օլուր իտի։ Գա'ատէհու գապա սապա ալէթլէր իլէ հայ֊վանլար վէ պալըգլար ավլամաղա պաչլատըլար։ Հայ֊վանլարը Թա'լիմ էտիպ անլէրի էհլի հալէ կէթիր֊տիքտէն սօնրա չօպանլար, վէ պիր ատըմ տահա իլէրի վարարագ եէրի սիւրմէյէ պաչլայընճա չիֆթ֊ճիլէր օլուռլար։ Ավճըլըգ, չօպանլըգ չիֆթճիլիք վասըթասըյլէ քէնտիլէրին պիլճիւմլէ իմթիյաճաթը մատտիյէլէրինի տէֆ' ու թէսվիյէ էտէրլէր իտի։

Վէ լաքին ինսանլարընը մատտիտէն մա'տա, 'ադլի վէ մա'նէվի իմթիյաճլարը տախի վար իտի։ Իլթէ պու իմթիյաճ սէվգիյէ անլէր եազըյը իճատ էթիրլէր, վէ մահսուլաթը արզիյէնին մուհա֊ֆազասը իչիւն անպարլար եափմազա պաչլա֊մըշ օլըզըլըրը միսիլլու, մահսուլաթը ֆիքըրիյէ֊նին մուհաֆազասը իչիւն տախի քիթապլար եափ֊տըրլար։ Գու սայէտէ իխթիրա'աթ, քէշֆիյաթ սէնայի' վէ սա'իր մա'լիւմաթ ը 'ադիյէ մուհա֊ֆազա օլունտըպլարընտան, արթըգ հէր նէսլի թա֊լի քէնտիլէրէ սէլէֆլէրինտէն միրաս գալմըշ օլան խէզա'ինի էտէպիյէտէն միւսթէֆիտ օլմազա պաչ֊լատըլար։ Վէ լաքին ինսանլար պու տէրէճէլէրտէ թէրագզը էտինճէյէ գատար պինլէրճէ 'ասրլար միւ֊րուր էթմիչ տիր, վէ հէր միլլէթին թէրագզը վէ թէմէտտիւնիւ սաքին օլըզը մէմլէքէթին իգլիմի֊նէ, մահսուլաթ ը թապի'իյէսինէ վէ մէվզը'ի ճօգ֊րաֆիսինէ, իմթիմա'ի վէ թարիխի ահվալընա, 'ադլ ու զէքեասընըն նէմ'ինէ վէ գուվվէ ի ֆիքըրիյէսինէ վէ մէսա'իսինին տէրճէէսինէ կէօրէ օլմուշ տըր։ Էզճիւմլէ մինթագա ի հաբրէտէ սաքին օլան ինա֊սանլար հավանընը սըճագլըզը նիւզհիւնտէն տիւչար օլտըզլարը րէխավէթ սէպէպինտէն վէ պիր տէ սա֊րազիլէրինին հէման հէման քէնտիյինտէն տէնի֊լէճէք սուրէթտէ պօլ պօլ մահսուլ վէրմէլէրի իլէ իչլէմէյէ պիր կէօնէ իմթիյաճ հիսս էթմէքտէքլէրինտէն էքսէրիա կէրի գալմըշլար տըր։ Էլպէթթէ սա'իր էսպապ ը մուճիպ հայուլէթիյէ միւսթէֆ֊նա հալլէր վար տըր։ Միւ'թէսիլ իգլիմտէ հաչայան ինսանլար իսէ, պիր կէօնէ րէխավէթէ օղրամայա֊րագ չալըշըպ չապալայագիմիչլէր, վէ մատտի իմ֊թիյաճլարընը տէֆ' էթմէքճէ պէրապէր, գուվվա ի 'ագլիյէ վէ մա'նէվիյէլէրինի միւքէմմէլէն թէհպիպ ու թէրպիյէ տախի էյլէմիչլէր տիր։ Իչթէ պալատէ զիքր էթտիյիմիզ էսպապ ը մէվզը'իյէ վէ սա'իրէյէ կէօրէ, անլէրին թէրագզըլարը խուսուսի ճիհէթլէրէ տօղրու օլմուշ տըր։ Մէր'ալարը չօգ օ֊լան մէմլէքէթլէր էհալիլէրի արասընտա չօգ չօ֊պանլար զուհուր էթտիյի կիպի, էթրաֆը տէնիզ֊լէր իլէ մուհաթ օլան մէմլէքէթլէր էհալիլէրի ա֊րասընտա տախի կէմիճիլիք սէն'աթը վէք իլէրլիլե֊միչ տիր։ Իմթիմա'ի վէ թարիխի ահվալ տախի ինսանլարընը թէրագզըլարընա պա'իս օլմուշ տըր։ Մուհարէպէլէր, մուս'ամէլաթ ը թիւճճարիյէ մուհա֊թէլիֆ ագվամա մէնսուպ էֆրատ ը ինսանի֊յէնին եէքտիլէրէլէրիյլէ իխթիլաթ վէ միւ֊նասէպէթտէ պուլունմալարընըն վէ պու վէճհէլ քէսպ ի մա'լիւմաթ էյլէմէլէրինին պայլըճա վա֊սըթալարը օլմուշլար տըր։ Վէ լաքին պու կիպի իխթիլաթլարտա պուլունարագ քէսպ ի մա'լիւմաթ էթմէք իչիւն մուհարէպէլէր իմթրասընա արթըգ հաճէթ գալմամըշ տըր։ Էլհէվմ վափօրլար վէ չը֊մէնաըֆէրլէր սայէսինտէ հէր քէս միւթէմէտտին մէմլէքէթլէրէ կիտէպիլիր վէ սէրկիլէրտէ թէչիր էտիլէն իխթիրա'աթ ը 'ահիպէյի հէման պիր տէֆ'ա֊սէյր էթմէքլէ փէք չօգ չէյլէր էօյրէնէպիլիր։ Վէ լաքին պիր վալիտէյն էվլատլարը արասընտա 'ագլ ու զէքեաճա վէ գուվվա ի պէտէնիյէճէ ֆարգլար պուլունտըզը կիպի, գավմլար արասընտա տախի տա'իմա պու ֆարգլար պուլունաճաղընտան, մուխթէլիֆ ագվամըն տէրէճէ ի մէտէնիյէթլէրի պիր օլմամըշ վէ պիր օլմայաճագ տըր։ Ֆէրալէրի այըը այըը իչլէր կէօրմիլէրիյլէ պիր գավմըն լէ֊վազիմաթը թէտարիք վէ իքմալ էտիլտիյի կիպի, գավմլար տախի քէնտիլէրին տէրէճէ ի թէմէտտիւնիւ վէ թէրագզըլարընա կէօրէ, պիրեր խըտմէթ տէր֊'իհտէ էտէրէք, 'ումում ճէմ'իյէթ ի պէչէրիյէնին

լէվազիմաթընը թէտարիք ու իքմալ էտէրլէր։ Հէր միլլէթ քէնտիսինին մէյտանա կէթիրտիյի էչէա ու էմթը'այը սա՞իր մէմլէքէթլէրէ իխրաճ վէ անլէրտէն տախի քէնտիսինին միւհթաճ օլտըղը մահնու-
'աթ վէ մա'մուլաթը ճէլպ ու իտխալ էտէր։

Վէ լաքին միլլէթլէր եէքտիկէրլերիյլէ հալընըղ մահնուլաթը արզիյէ վէ մա'մուլաթը սընա'իյէ միւ-պատէլէ էթմէզլէր։ Մահնուլաթը ֆիքրիյէ վէ ճէ-վահիրի 'ագլիյլերինի տախի միւպատէլէ էտէրլէր։ Պիղ էլեէվմ պիղտէ պուլունմայան ալաթը ղըրա'-իյէ, վէ ֆէննիյիյի սա՞իր մէմլէքէթլերտէն ճէլպ ու իտխալ էյլէտիյմիզ միսլիւ, պիղտէ պուլուն-մայան ֆէննի, էտէպի, սընա'ի, սիյասի քիթապլարը տախի լիսանընմըզա նագլ ու իտխալ էթմէք մէճ-պուրիյէթինտէ պուլունմադտա իզ։ Զիրա արա-մըզտա իհթիյաճաթը էտէպիյէ վէ 'ագլիյէմիզի տէֆ' ու թէավիյէ էտէճէք ասարը գըյմէթտար մէյտանա կէթիրճէք ճիտտի էրպապը ֆէննի ու 'իրֆան հէ-նուզ զուհուր էթմէմիշ տիր, վէ պէօյլէ զէվաթընն եէթիշմէսի իչիւն տախի տահա փէք չօգ սէննէ-լերին միւրուր էթմէսի լազըմ տըր։ Էլեէվմ չօգ չօգ էտէճէյիմիզ պիր չէյ վար իսէ, օ տա միւթէ-մէտտին գավմ ու միլլէթլերին անճագ պիր գաչ 'ասրտա պիր զուհուր էտէն տահիլերինին էնաֆիս-ի ասարընը լիսանընմըզա նագլ ու թէրճէմէ էթ-մէք տիր։

Վէ լաքին պունը նէ՞ վէճհլէ իճրա էտէպիլիրիզ, Իլթէ ասըլ մէս՞էլէ պու տըր։ Պունը հէր էլի գալէմ թուլթան վէ հարբի համալադ Ինկիլիզճէ, հա Ֆրանսըզճա, հա Ալմանճա պիլէն քիմսէլէր իճրա էտէմէզլէր։ Նասըլ քի պիր թաճիրին քէն-տի իչինտէ մուվաֆֆաղ օլմասը իչիւն մահնու-լաթըն վէ էչէա ու էմթը'անըն էնվա'ընա, գըյմէթ-լերինէ փէք ա'լա վազըֆ օլմասը, անլերին մախ-րէճ վէ մահսէլլերինի, հանկի փազարկեահլարտա սիւրէլէ պիլճէճքլերինի, վէ էմսալի պէն պիր չէ-չիտ չէյլերի պիլմէսի մուգթազի տիր, էօյլէ տէ պիր միւթէրճիմ թէրճէմէ էթտիյի քիթապըն լի-սանընըն ճէմ'ի ի էլֆազ ու թա'պիրաթընա, նիւ-քեաթ վէ տէգա՞իգինէ, հէր քէլիմէնին քէն-տի լիսանընտա թամմ մուգապիլ վէ մու-
'աաիլլերինէ, վէ անլերին սուրէթ վէ մա-հալը իսթի'մալլերինէ քեամիլէն աչինա օլմալը տըր։ Վէլհասըլ օ հէմթէրճէմէ էթտիյի լիսա-նըն հէմտէ քէնտի լիսանընըն պիլճիւմլէ զավամի-պինէ փէք ա'լա վազըֆ օլմալը տըր։ Պիր ճէվա-հիրճի պիր կէվհէրին րէվնագ վէ չաչա'ասընը մէյ-տանա չըգարմագ իչիւն անը զայէթ մէհարէթլէ թըրաչ էթտիյի կիպի, պիր միւթէրճիմ տախի պիր ֆիքրին օլանճա չաչա'ասընը մէյտանա չըգարա պիլմէք իչիւն զայէթ մահիր օլմասը մուգթա-զի տիր։ Պիր մուսիգաչինաս մագամ վէ նաղ-մէլէրին ճանլըլ թէզանընի էտիմէլէրինտէն նասըլ միւթէ"էզզի օլուր իսէ, հազիգի պիր միւթէրճիմ տախի ֆիքրին ահէնկինի իխլալ էտէն վէ դուլա-ղա զայրի միւլայիմ կէլէն քէլիմաթտան էօյլէճէ միւթէ"էզզի օլուր։ Իչպու տէնիլէնլէրտէն թէր-ճէմէ իչինին նէ գատար մուհիմմ պիր իչ օլտըղը քէնտիսինէն անլաչըլըր։

ՏԷՐՈՒՆԻ ՀԱՑԱԹ

ՏՈՒ'Ա ՍԱ'ԱԹԼԱՐԸ

ՍԷՆԷ ՍՕՆԸՆԱ ՄԱԽՍՈՒՍ ՊԻՐ ՏՈՒ'Ա

Է՛ց «Ալճա վէ Օմէղա, Իպթիտա վէ Ինթիհա, Էվվել վէ Ախըր,» թէպէտիւլ էթմէզ, սար-սընլմազ վէ էպէտի սալթ Սէն վար սըն։ Հէր չէյէ քեաճի ֆիքրինին թէրթիպ էթտիյի վէ ճիւմլէյէ գատիր փարմագլարընըն եաիտըղը պու ճիհանտա զէվալ պուլմազ սալթ Սէն վար սըն։ Պու ֆանի տիւնեանընն հէր չէյի տէ ֆանի տիր։ Զէման կէ-չէր, կիւնլեր, սէնէլեր վէ 'ասրլար եէքտիկէրինէ թէ'գիւպ էտէրլէր։ Մ'իլէ ու ագվամ տա կէչէր, վէ պիր զէման պիչուրմար էհալի իլէ մէսքիւն չէհրլեր պայգուշ եուվասը օլուրլար։ 'Ագամէթ վէ չան ու չերէֆ տէ կէչէր, վէ պիր զէման ֆիւթուհաթ քէ-մերլերիյլէ միւզէյնէն մահալլեր խարապէզար օ-լուրլար։ Ինսանի էլլերին էսէրլերինին հէփիսի տէ անլերին պանիսի օլան ինսանընն օլտըղը կիպի, կէ-չիճի տիրլեր։ Էվվէթ, պու պիւթիւն ճիհանըն իս-զերինէ ետ՞ Բապպ, գուտրէթլի փարմաղըն «ֆանի՞» տէյիւ եազմըշ տըր։

Ամմա պու ճիհան իւզերինէ գօտուղըն միւհր ի ֆէննա պէնիմ անլըմա տա գօնմո՞ւշ մը տըր։ Էվ-վէթ, չիւնքի պէն տէ պիր կիւն պու 'էօմրիւմիւն մա'տուտա կիւնլերինտէ պանա իհալէ էթտիյին իչի պիթիրիպ, արթըգ սաղ օլանլար տիյարընտան կէ-չէճէյիմ, վէ նամըմը պիր սօղուղ մէզար թաշը օլ-սա օլսա պիր գաչ սէնէ պագը սագլայաճագ տըր։ Հայր, չիւնքի պու ֆանիտէն կէչտիքտէն սօնրա, էպէտիյէթին չաֆաղը իւզերիմէ թօւլու' էտիպ, ճանըմըն հասրէթ չէքտիյի ասըլ 'էօմրէ օրատա պաչլայաճաղըմ, չիւնքի պիհուտուտա լայէմութը-ղընտան պիր գաթրէ տէ հայաթ հասրէթլիսի ճա-նըմա տամլաթտըղընն սէպէպտէն՝ պէն տախի լայէ-մութըղ սա'ատէթլերինէ մունթազըրըմ, չիւնքի պիւրիմ քի պու ճանըմը տիւնեատան պէօյիւք վէ ճիհանտան ճէհիմ եարաթտըն, մեյեր քի պէն անը

կիևահ չիրքեապը իչինէ տիւչիւրիւպ պէտպախթ էթմէկէյիմ, վէ էօյլէճէ անըն գըյմէթինի թէնգիս էթմէկէյիմ։

Էօյէ իսէ, Էյ բահիմ, սապուր, ինսանփէրվէր, 'աֆվքեար սէմավի Փէտէր, Սէն կիւնահքեարըն էօլմէսինի տեյիւ, իլլա ֆէնա եօլունտան տէօնիւպ եաչամասընը արզու էթմիյին սէպէպտէն, 'այնի տիւքէնմէզ չէֆգաթըրլա իհտան էյլէ քի, պէն տաթի պու էօլմէզ ճանըմը տա՞իմա ույանըգ պիր պէքճի կիպի պէքլէյէյիմ։ Էյ Իսրայէլին ույուզլամազ Պէքճիսի, պէքճիլիք տա'աթլարըմտա Սէն պէնի մուհաֆազա էյլէ։ զիրա Սէն պանա եարտըմ էթմէտիքճէ, պու զիդըյմէթ էմանէթ, պու էօլմէզ ճանըմ իւզէրինէ լայըզըյլէ պէքճիլիք էտէմէմ։ Ինտան էյլէ քի զէմին իւզէրինտէ եաչատըզըմա րաղմէն, պու գըյմէթլի խազինէմի սէմավաթտա սաղլայայըմ, քի օրատա «Ընէ կիւվէ վէ նէ փատա պօզար, նէ տէ խըրսըզլար տիվարը տէլիպ սըրգաթ էտէրլէր։» Էվվէթ, պիր չէհրի Սէն պէքլէտիքտէն սօնրա, անըն պէքճիլէրի նաֆիլէյէ պէքլէրլէր, վէ Սէնին հիմայէնէ սըզընտան ճանլար իչիւն տէ չէրը նաֆիլէյէ տու զագ գուրար։ Սէնէլէր միւրուր էթտին, զէման ուչուպ կիթտին, 'էօմր լամպամընը եաղը սօն գաթրէսինէ գատար եանսընը տիւքէնսին, ամմա պէն Սէնտէ 'իլէլէպտ պագը գալաճաղըմ։ Էկէը պու լայէմուԹլըգ հասրէթինի ճանըմա գօմամըշ օլսա իտին, րուհըմը էպէտի սա'ատէթլէրին իւմիտիյէ մահզուզ էթմէմիչ օլսա իտին, պու 'էօմրիւն մէյտանը մէվճուտիյէթինէ գատմըշէն օլուպ՝ պէօյլէ պիր 'էօմրիւ եաչամագ տէյը՞ր մի իտի։ Էվվէթ, 'էօմր պիր ֆանի րիւյա տըր, ամմա պու րիւյատան ույանտըգտան սօնրա տըր քի րիւյա օլմայան ասլ հագիգի 'էօմր պաշլար։

Իմտի, Էյ էպէտի Փէտէր, սանա րէճա ու նիյազ էտէրիմ քի, խիթամա կէլմէքտէ օլան սէնէ իլէ ճանըմըն րահաթընը իհալ էտէն ֆէնա 'ամէլլերիմի խիթամա էրտիրէսին։ Ֆէօթիւ խուլլարըմը, գուսուր վէ գապահաթըմը քիսմթախըզլարըմը, համագաթլարըմը, զուրուրըմը, չէհվէթլէրիմի վէ ահմագճա միւնագա'ալարըմը էնճամա էրտիրէսին։ Էքսէրիսինի պէն իհտաս էթմիյիմ էլէմլէրիմի, ճէսարէթիմի քէսէն մէյ'ուսիյէթիմի, հագիգի մէնֆա'աթըմը կէօրէմէյէն րուհանի քէօրլիւյիւմիւ տէ խիթամա էրտիրէսին։ Էնճամ պէնի գուրչուն ազըզըզլարլէ կիպի աչաղըյա, կիւնահըն չիրքեապը նա չէքէն էաքի ատէմին պիւթիւն արզուլարընը Սէն էնճամա էրտիրէսին։ Ա՜հ, ճանըմ գուսուրըն տալղալարլէ թէհէվվիւր էտէն տէրեա իւզէրինտէն սահիտէքի եուվասընա չիթապան օլան պիր կէօյէրճին կիպի՝ Սէն էպէտի գայանըն ասուտէ ճէվճինէ տօղրու փէրվազ էտիյօր, եա՜ Բապպ, գանատլարըմը գըրան չէրրին տարպէլէրինտէն Սէն պէնի էսիրկէ։ Պէն եէնիլէնմէտիքճէ պէնիմ իչիւն եէնի օլմայան եէնի Սէնէ՝ պէնտէ եէնի պիր խըլգաթ մէյտանա կէթիրսին։ Զիւնքի 'էօմր քիթապըմտա եէնի պիր սահիֆէ աչմագ իւզրէ իմ։ Ա՜հ, րուհանի եէնիլէնմէյէ նէ գատար միւհթաճըմ։ Էյ ճիհանըն եէնիլէյիճիսի, Սէն էպէտի եէնիլիք սին, պէնի տախի եէնիլէթ։ Տէրուննիմտէ եէնի ատէմի գուվվէթլէնտիր քի, Մըսըր էսարէթխանէմին սօզան վէ սարմըսաղընը ունուտայըմ, վէ թուզ սիրէյի քէսիլմէք յա'նէթինէ օղրամամագ իչիւն կիւնահ վէ չէրը Սոգոմընա կէրի տէօնիւպ պագմայայըմ։ Եէնի Սիօնըն պիր եէնի 'ամուտը, եէնի երուսաղէմինին պիր եէնի սէքէնէսի օլայըմ։ Պիւթիւն միւնթէխապլար իլէ Սանա, Սէն քի չէպապէթիմի գարթալընքի կիպի եէնիլէտիրսին, եէնի պիր նաղմէ թէրէննիւմ էտէյիմ։ Պէօյիւք մուղանընի Շնորհալի իլէ «Էյ էօքիւքլէրի եէնիլէտէն, պէնի տէ եէնիլէթ, վէ եէնիտէն թէզեին էյլէ,» տէյիւ թէզանընի էտէյիմ։ Վէ Սահիպ ի Մէզմուր իլէ 'էօմրիւմիւն պիւթիւն կիւնլէրինտէ «Եա՜ Ալլահըմ, սանա թէվֆէքքիւլ էթտիմ, պրագմա քի խէճիլ օլայըմ,» տէյիւ տու'ա էտէյիմ։

ՏՈՒ'ԱՔԵԱՐ

ՓԷՆՆԻՅԱԹ

ԳՕԼԷՐԱ ՎԷ ԹԻՖՕ

8.

(Մ. Մ'ինասեան)

(Մ. Ընկ.ըն էրզրում վիլայէթինդէէ ժողովուրդէ նաղըրը)

Պաթէճրիպէ միւճատելէ գապուլ էթմէզ պիր սուրէթտէ իսպաթ օլունմըշ իշպու մէվզուզ չէհատէթէ իսթինատէն տաֆի' ի թէ'աֆֆիւն 'իլաճ մագամընտա 100տէ 1ի կէօզ թաշը, 1ի սէօնմէմիչ քիրէճ 98ի տէ սուտան 'իպարէթ օլան պու մախլուԹըն իսթի'մալընը ճան ու կէօնիւլտէն թավսիյէ էտէրիմ։ Պու մախլուԹ իլէ սարի 'իլէթլէր զէմանընտա միւսապ քիմսէլէրին գուսուսունթըսընը, վէ նէճասէթինի թաֆհիր վէ թէպխիր էթտիքտէն վէ եալսօտ էվ էչհասընը անընշա երգատըգտան պաշգա, տա՞իմա վէ հէր հալտէ պիղիմ լաղըմլաըմըզա տէօքմէլի իզ վէ անը հէր նէվ' թէ'աֆֆիւնաթ իւզէրինէ տախի սէրփմէլի իզ։ Զօգ չէհիրլէրտէ պիր խանէտէն իչէրիյէ կիրտիյիմիզտէ ապտէսթխանէլէրին թէ'աֆֆիւնաթը եիւզիւմիւզէ

չարվար։ Պու կիպի մէնֆուր պիր ուչդունսըզլըզըն, վէ 'այնի վագթատ պօղուլմըշ պիր հավանըն մուղլուրը ի սըհհէթ թէ"սիրինաէն դուրթուլմանըն էն գօլայ վասըթասը լաղըմա կէօզ թաչը վէ սէօնմէմիչ քիրէճ մահլուլընատն մունթազամէն սէրիմէքլիք տիր։ Գարիուն քիրամըմըզա պու տաֆի' ի թէա'ֆֆիւն 'իլաճատան ապտէսթխանէտէ տա"իմա հազըր պուլունարըմագլըզը, վէ հինի հաճէթաէ դուլլանմագլըզը ճան ու կէօնիւլտէն թավսիյէ էսէրիմ։ Պունըն իսթի'մալընըն մուհասսէնաթը ա-նըն իչիւն սարֆ օլունան լաշէյ մէսապսըզինաէքի ապչէյէ նիսպէթէն գաթ գաթ ֆա'իդ օլուր։ Ֆիլհագիգա սաէմլէր քէնտի խանէլէրինին թէ'աֆֆիւնաթը իչիւն մուրատար պիր օտասը իչինէ ափանսըզ մի'թէպէր պիր միւսաֆիր կիրմէսինատն ութանըզլարը գատար ութանմալը տըրլար, զիրա իանէէտ, մէմիչխանէէտ, սօզադատա եահսօտ մէզպէլէտէ ֆէնա գօղուլարը տէֆ' ու իզալէ էթմէք իչիւն պու գատար ուճուղ վէ մի"էսսիր պիր 'իլաճ պուլունմըշ տըր։

Պու մախլութը հազըրլամագ իչիւն էվվէլա կէօզ թաչընը պիր թօրպաճըզըն իչինատէ սուչա ասմագ սուրէթիյէ հալ էյլէ, պու վէճհէյ օ տահա չափուգ էրիր։ Սուչըն միւթէպագը գըսմընը սէօնմէմիչ քիրէճին իւզէրինէ ազար ազար տէօքէրէք տա"իմա գարըշտըր։ Հազըրլանմըշ քիրէճ սուչընը ազար ազար կէօզ թաչը մահլուլը իչինէ տէօքէրէք 'ալէտտէվամ գարըշտըր։ Պու մախլութատան պիր թօրթու հասըլ օլուր, քի ֆէնա գօղուլարը տէֆ' ու իզալէ էաէճէք գուվվէթ պունըն իչինատէ պուլունուր։ Իմտի պու մահլուլը գուլլանմագատան էվվէլ տա'իմա գարըշտըրմալը տըր։ Սուլպ մաաէնին իւզէրինատէն ֆէնա գօղուչը տէֆ' ու իզալէ էթմէք իչիւն մահլուլ անըն իւզէրինէ տէօքիւլուզ երզանըլըր։ Լաղըմ չէրքեսագը կիպի սէյհալ պիր ճիմիին թէ'աֆֆիւնիւնի վէ ֆէնա գօղուսընը տէֆ' իչիւն իսէ հազըրլանմըշ մահլուլ անըն 30տա եահսօտ 50տէ պիրի նիսպէթինատէ օլմալը տըր։ 'Ատի քիրէճ տախի պու մագսատէ այրըճա գուլլանըլըր իսէ տէ, մախլութը խայըճա զիյատէ միւ"էսսիր տիր։ Մախլութը պիր տէֆ'ա հազըրլայարագ անը ապտէսթխանատէ գուլլանմագ իչիւն իսթիյաթ մադամընատա հրճգ էտէպիլիրիզ, վէ պու վէճհէյ անը թէ"սիրի ազամագսըզըն այարճա միւտաէթ գուլլանա պիլիրիզ։

Ղազի տաֆի' ի թէ'աֆֆիւն 'իլաճլարընըն էն ա'լասը եահ'նի ֆօրմալէ թէսամիյէ օլունան մատաէ ի քիմհէվիյէ բէնկսիզ վէ մուխարրիչ պիր զազ տըր։

Պու պագթէրիալարը թէլէճ էտէն գուվվէթլի պիր 'իլաճ օլուպ գօլայ հազըրլանըր, վէ նազիք գուսմայլարը վէ ճանճէսալէրի իզրար էթմէզ։ Էկէր պիր գուսուրը վար իսէ, օ տա նաճըզ օլմայըպ անճազ սաթհլար իւզէրինատէ իճրա ի թէ'սիր էյլէմէսի տիր։ Պինապէրին պու զազ իլէ թէ'աֆֆիւնի տէֆ' էտիլէն հէր չէյ էյիճէ սէրիլմէլի տիր։ Մէլպուսաթ իփլէր իւզէրինէ սըրլմալը տըրլար, սէտիր վէ գանափէլէր աչըլմալը տըրլար, եիւն գուսմայարտ տէօչէմմէ իւզէրինէ սէրիլմէլի տիրլէր։ Պու 'իլաճ գուվվէթլի օլմալը վէ քէնտի իչինի օն իլի սա'աթ տէվամ էթմէլի տիր։ Պինապէրին թէպխիր վէ թաթհիր օլունան օտա սըզը սըզը գափանմալը, անընի հարըգլարը եահսօտ փէնճէրէ աչըգլարը քօղատ իլէ գափանմալը տըրլար, անախթար տէլիյի միւսթէէնա օլարագ հէր տէլիճ տէչիճ սէտտ էսիլմէլի տիր։ Օտատա պուլունան պիլճիւմլէ էչեա աչըլըպ սէրիլտիքատէն սօնրա տըրլարը չըգարագ գափուլը գափամալը տըր։ Ֆօրմալինն հասըլ էտէն խուսուսի պիր մաքինա օ զէման ա-նախթար տէլիյինին իչինատէն պիր պօրու վասըթասը իլէ օտայա բագթ էտիլէրէք օտա տաֆի' ի թէ'աֆֆիւն զազ իլէ տօլտուրուլուր։ 'Ագըպէթ անախթար տէլիյի տախի սէտտ էտիլէրէք օտա 12 սա'աթ մէզքիւր զազ իլէ տօլու հալտէ պրագըլտըգտան սօնրա եիւզիւնիւ հաչ պիր սիւնկէր իլէ միւտաֆա'ա էտէն պիր քիմսէ իչէրի կիրիպ քէմալը սիւր'աթլա փէնճէրէլէրի աչմայա վէ օտանըն հավասընը թէճտիտ էթմէյէ պաչլար։ Մէմլէքէթիմիզտէ էն մա'րուֆ օլան վէ պէլճի տէ օտատա ուզուն միւտաէթ զազի տաֆի' ի թէ'աֆֆիւն 'իլաճ օլաճագ օլան զազի պիրէ պիր տաֆի' ի թէ'աֆֆիւն հանան քիւքիւրթ տիւմանը տըր։ Ֆօրմալինինքինէ պէնզէր պիր ուսուլ իլէ օտալարըմզը իչպու քիւքիւրթ տիւմանը իլէ թէպխիր էտէպիլիրիզ։ Քիւքիւրթ տիւմանը կէրչի ֆօրմալին գատար միւ"էսսիր տէյիլ իսէ տէ, ուճուզլըզը վէ հէր եէրտէ պուլունմասը սէպէպի իլէ 'ումումզըն նազարընատա էն մագպուլ տաֆի' ի թէ'աֆֆիւն զազ հալինատէ տէվամ էտէճէք տիր։ Պու տախի հալընըզ սաթհլար իւզէրինատէ իճրա ի թէ"սիր էտէր, վէ անճազ բուխթուսէթլէ պէրապէր օլտըզը զէման պագթէրիալարը թէլէճ էթմէք գուվվէթինի հա'իզ օլուր։ Քիւքիւրթ տիւմանընատան 'իպտրէթ օլան իչպու տաֆի' ի թէ'աֆֆիւն զազընը մուհիմմ գուսուսուրլարընատան պիրիսի բէնկլի վէ եալտզլը տիվար քեազըտալարընը իզրար էթմէսի, վէ պօզմասը օլտըզը կիպի, նազիք եիւն վէ իփէք գուսմայ-

լարը տախի պօզմասը տըր։ Անըն էֆզալիչէթի ուճուզլըզը վէ խուսուսի պիր ալէթէ միւհիմճ օլմագսըզըն հազըրլանա պիւմէսի տիր։ Քիւքիւրթ տիւմանը իւլէ պիր օտայը թէպիսիր էթմէք իչինն պալատէ զիքր օլուհնտրզը վէճհլէ օտայը սըզը սըզը գափարըզ, պա՛տէհու օտանըն օրթասընա պիր թէչթ սու գօրըզ, վէ անըն իչինէ տէմիր պիր սէփա եախօտ պիր մալա վէ եախօտ հէր հանկի նէվ՛տէն մա՛տէն տարպասը վազ՛ էտէրիզ։ Թօզ քիւքիւրթլէրին գօլայճա եանմասընը թէ՛մին էթմէք իչինն անըն 40տա պիր մըգտարընտա ուճպալմըշ քէօմիւր թօզը իւլէ գարըչտըրըր ըզ։ Քիւքիւրթ չուպուղընը գուլլանտըղմըզ զէման անը փարչալարըզ, վէ էլքէօվ իւլէ ըսլատըրըզ։ Պին միւքե՛ապ այագ հաճքընտա օլան պիր օտայը թէպիսիր իչինն պիր օգգա քիւքիւրթ քիճայէթ էտէր։ Հէր չէյ հազըր օյտըղընտա չայ իպրընը իւլէ քիւքիւրտիւն իւզէրինէ եանան էլքէ՛ուլ ատլտուրըրըզ, վէ տէրհալ օտատան տրչարըյա չըգարագ գափույը սըզըճա գափարըզ։ 12 սա՛աթ սօնրա փէնճէրէլէրի ա-չըզ օտանըն հավասընը թէճտիա էտէրիզ։

Պիր օտայը զագ իւլէ թէպիսիր միւնասէպէթիյէ չու մճհիմմ նօգթա տա՛իմա խաթրտա թուէթուլմալը տըր քի օլ զագըն թէ՛սիր ուհնուճուզը ատէմ էօլտիւրէճէք տէրէճէտէ գուվվէթլի օլմալը տըր քի հէր նէվ՛ պագթէրիալարը տախի մահվ ու իզալէ չէ մուգթէիիր օլաուն։ Պունա պինա՛էն խաութա օտանըն իչինտէ պուլունուր իքէն անըն եաթաղընըն եանընտա ուճագ պիր գապ իչինտէ ատփաֆէնիք գօյմագլըզ, եախօտ պիր փարչա քիւքիւրթ հագմագլըզ, եախօտ գլօրլը սօտա սէրփէճէլիք, քիւլիչէն պիհուտէ տիր։ Իչպու վասըթալարըն ճիւմլէսի իւլէ օտանըն ֆէնտա գօգուլարընը անճագ զըսմէն վէ օ տա գուսուրլը սուրէթտէ տէֆ՛ ու իզալէ էտէպիլիրիզ։ Պիր օտա իչինտէքի քիմսէչէր տրչարը չըգմատագճա, ընէպնէր օլուհնմազ։ Քէզալիք ուհնուճմամալըյզը քի գուրու պիր օտատա քիւքիւրթ թիւթսիւսիւ եափարագ անըն գօգուլարընը ատա տէֆ՛ էտէմէզ իզ։ Քիւքիւրտիւն տիւմանը հատտը զաթըհնտա պագթէրիայը իթլաֆ էտէճէք գուվվէթէ ատա մալիք օլմալըզ զարարըզ պիր զագ տըր։ Անճագ բուէթուպէթլէ պիրլէչմէք սըբրասընտա տըր քի պագթէրիայը իթլաֆ գուվվէթինի հա՛իզ օլուր, վէ տաֆի՛ ի թէ՛ֆֆիհն պիր 'իլաճա թէչհավվիւլ էտէր։ Պինա՛էն 'աւէյհ եանան քիւքիւրտիւն ալթընտա տա՛իմա թէչթ իւլէ սու գօյմագլըզ զարուրի տիր քի պու սըճագտան թէպախսուր էտէրէք չըգան տիւման իւլէ գարըչսըն։ Պէնտլէրիմին իչպու թագըմընտա թավսիյէ օլուհնան վէտա՛իթ ի մանի՛էնին՝ ումումիէն գուլյանըլմասը իւլէ հիչ չիւպհէ եօգ քի հէր ատնէ պինլէրճէ լինսանի վէ հայվանի հայաթլար միւհիմ միւսթէվիի 'իւլէթլէրին փէնչէլէրինտէն գուրթուլուրլար, վէ եիւզ պինլէրճէ քիմսէյէր տախի պազրըտագ 'իւլէ ի սարիյէսինին էլէմ ու իզթիրտալարընտան թախխիս ի կիրիպան էտէրլէր, վէ մէմլէքէթիմիզ տախի պու սայէտէ մատտի վէ իպթիատտի զայէթ պէօյիւք ֆէտաքէարլըգլար իւլէ զարար ու զէյանլարտան գուրթուլմըշ օլուր։

ՍՕՆ

ՍՈՒՀԱՐԲԷՐԱԹ

ԹԻՒՐՔՃԷ ԱԻԵՏԱԲԵՐԸ ԵԼՎԼԷՏԱ՛

Էվլատը էրմինիանա, պիրլհատտա անըն Փրօթէսթան էֆրատընա 55 սէնէտէն պէրու քէմալը սատտագաթլէ խըտմէթէ էթմիշ միւսինն պիր էմէքտարըմըզ միւտաէթ ի խըտմիթինի խիճմտա էրտիրմիշ տիր։ Հիսսիյաթըմըն մուհաճիր եա միւթէրճիմի հալինտէ անըն էմէքլէրինի թադտիր հօլուը անըն եէտ ի միւհէրէմինէ ալթուն վէ միւճէվհէրաթ վազ՛ էյլէմէք գապիւլիչէթինին խարիճինտէ տիր։

Մա՛մաճի պուրաճըզտա իչպու միւնասէպէթլէ էլվէտա՛ հալինտէ պիր գաչ քէլիմաթ գայտը գապիւլիչէթինին խարիճինտէ տէյիւ տիր։ Տիւզ օգուչուպ եազմագլըզը էօյրէնտիչիմ վադթտան, եա՛նի 'էօմրիւմին ալթընճը սէնէսինտէն պէրու՝ Թիւրքճէ Աւեռոքէր (հաճթալըզ վէ այլըզ) էվլիմիզին տա՛իմի զիյարէթճիլէրինտէն օլտըղընտան, անա, (եախօտ անլէրէ) տօղրու օլան տօսթլըղըմ «գատիմ տօսթլըզ» սընճքընա 'ա՛իտ տիր։ Շու հալտէ տօսթլըղըմըզըն իչպու 30—35 սէնէլէրինէ պիր 'աթճ ը նիկեան էթթիյիմտէ, օլ միւտաէթտէ Աւեռոքէր իւլէ 'ալագատար պիր չօգ վագը՛ալար կէօղլէրիմ էօնիւնէ կէլիյօր։ Գաչլը՛ըճա տէճ՛ալար Թիւրքճէ մուսավվէր Աւեռոքէրին ճիւղէնմիչ նուսխէլէրինի էվիմիզտէն մէքթէպէ վէ մէքթէպտէն էվիմիզէ կէօթիւրիւլ անլէրին (պանա) 'աճիզ թասվիր վէ ճալիպ հիքայէլէրինի գըյա գըյա կէօզտէն կէչիրմիչ իմ։ Իսլիմ գուվվէթինին մաքինալարտա խաթի՛մալընը իւլք տէճ՛ա օլարագ տիւչիւնէն ճէյմզ Ուատթ, Կուսթավըս Ատօլֆըս կիպի հիւքմտարան վէ մաթպա՛ա հուրուճաթ վէ ալաթընքն իւլք մուճհիտլէրինտէն Կուլընպէրկ վէ Ֆավաթ կիպի զէվաթ, Փարիզին Լա Մատլէն քիլիսէսի կիպի միւքէդդէճ էպինյէ, քիվի քիվի, փէնկուին, ղէպրա վէ սա՛իրէ կիպի գաճիմ թուլյուր վէ զարիպ հայվանաթ վէ

ղայրիհիւմ հադգընատա, մա'լիւմաթ ը միւֆիտէյի հավի պիր չօգ մուսաավվեր պէնտլերի իւք տէֆ'ա օլարագ Թիւրքճէ այլըգ Ա֊եֆոֆէրէտէ օգուտմըշ իտիյիմ կիպի, Ամէրիգա, Ինկիլթերրա, Ֆրանսա, Ալմանեա, Մըսըր, Հինտիսթան, Չին վէ Ճափօն կիպի մէմալիք ի միւթէնէվվի'է հադգընատա քէսպ էյլէսիյիմ իւք մա'լիւմաթը Թիւրքճէ հաֆթալըգ Ա֊եֆոֆէրէէն ախզ էյլէմիշ իմ։

Վէ լաքին Ա֊եֆոֆէրէին միւնատէրիճաթընատան պէօյլէ միւսթէֆիտ օլմուշ օլան սալթ պէն տէյիլ իմ։ Պէնիմ կիպի եիւզէրճէ կիլիկիա վէ Անատօլուտա, իշպու մու'ալիմին «Ուսմուր ը տինիյէ, 'իլմիյէ, պէյթիյէ վէ սիյասիյէյէ տա'իր» վէրմիշ իտիյի միւթէ'ահիտ տէրսլէրտէն միւսթէֆիտ օլմուշ իտիքլերի, հաֆթա պա'զը գասապալարտա չօգլարընըն պիրիճիք միւտէրրիսի Ա֊եֆոֆէրէ իտիյինի քի'մ ինքւար էտէպիլիր։

Շէհրիմիզէ Մանչը֊ճ է էֆէնտի վէ Ճէրէհ է Շոբէյէ վէ էրմէնիճէ անլայանլար իշիւն Մոսխ, Հայբէնէ վէ Ալբ֊եկ կիպի միլլի ղազէթալարըմըզ ղազէթա հէվէսլիլէրիմիզ ղազէթայա օլան արղուլարընը իգնա' էթմիշ իսէ տէ, էհալիմիզին Փրոթէսթան գըսմընա հիչ պիր ղազէթա Ա֊եֆոֆէրէ գատար դանա'աթպախչ օլմամըշ տըր։ «Պէն պու հավատիսի Ա֊եֆոֆէրէտէ օգուտըմ» տէմէք պիր Փրոթէսթան իշիւն հէման հէման «Պէն պու հավատիսի Աւետարանտա օգուտըմ» տէմէք կիպի օլմուշ տըր։ Տահասը վար. պիլիրիմ էօյլէ քիմսէլէր քի, անլէրճէ ղազէթա լուղէթի իւք Ա֊եֆոֆէրէ իսմինին մա'նասը պիր տիր։ Անլէր պիր եէնի փօլիթիգա խապէրի իշիթիքլերինտէ, օլ խապէրի վէրէնէ «Տօսթում, սէն պու խապէրի հա՞նկի Ա֊եֆոֆէրէտէ օգուտըն,» տէյիւ սիւ'ալ էթմիշ տիրլեր։ «Հա՞նկի Ա֊եֆոֆէրէ» տէյէրէք հա՞նկի ղազէթա տէմէք իսթէտիքլէրինէ չիւպհէ իսթէմէզ։ Պունլարա 'իլավէթէն տէ Ա֊եֆոֆէրէին գարիյունընտան պաչը չագըլան, տիլի սանճըլան վէ կէօզիւ ազրըյանլար՝ պա'զէն թահպիպէ կիտէճէք եէրինէ Ա֊եֆոֆէրէ միւրաճա'աթ էտէրլէր իտի, տէր իսէմ փէք տէ միւպալաղա էթմիշ օլմամ։ Պէօյլէսի պիր միւրաճա'աթ՝ անըն սիւթունլէրինտէ վագթ վագթ մու'ալիճէ րէչէթալարընըն պուլունմասընըն նէթիճէսի իտի։ Հէլէ վաճանըմըզըն Փրո. քիւրեսէլէրինին ահվալը, վագթըն փօլիթիգասը, մէմալիք ի էճնէպիյինին վուգու'աթը, թէրագդըյաթ ը 'ալէմ վէ հավատիս ի չէթինա հադգընատա մա'լիւմաթ թահսիլի պապընատա Փրո. էհալիմիզէն չօգլարընըն այնէլէրճէ վասըթա ի եէկանէլէրի Ա֊եֆոֆէրէ իտի։ Վէ պու վասըթա ի մա'լիւմաթ եախօտ միւտէրրիս հէմ ուճուզ, հէմ տա'իմի իտի։ Շէմսին եա գամէրին Թուլու'ը նիճէ չիւպհէսիզ իտի իսէ, անըն տա փօսթա եա վափօր իլէ մու'այէէն վագթլարտա կէլմէսի վէ միւվէզղի'ին եէտիյլէ տիւքքեանատն տիւքքեանա եա Ֆոզվէրտա գափուլարընտա ապօնէլէրինէ թէսլիմի էօյլէ չիւպհէսիզ պիր վագը'ա իտի։ Սա'իր ղազէթալար վագթը վագթը թա'թիլ էտիւիր իքէն, փէք ազ իսթիսնա իլէ Ա֊եֆոֆէրին «Աբլըն օն իքի այը» թապ' օլունմասը՝ անըն ապօնէլէրինէ պիր ի'թիմատ ը թամմ հիսսէյաթը պախչ էթմիշ իտի։

Թիւրքճէ սէօյլէյէն Փրոթէսթանլարըմըզ արասընտա ասհապ ը տիրայէթ վէ քիթապէթ օլանլար իլէ էհալիմիզին աչինա օլմալարընըն պիրիճիք վասըթասը տա Ա֊եֆոֆէրէ իտի։ Սըգ սըգ սէյհաճա միւսթա'իտ օլմայան վաճանըմըզտա Ա֊եֆոֆէրէ պիր զիգըյմէթ ընճոֆքէր հալինտէ վաճանտաչլարըմըզա խըտմէթ էթմիշ իտիյինի քի'մ ինքւար էտէպիլիր։ Օն տօգուզընճը 'ասրըն սօն նըսֆընտա իճրա էտիլմիշ օլան հաֆրիյաթտան մէյտանա կէլէն գուլյուտաթ ը գատմէ, իսթիրա'աթը մուհիմմէ, թէրագդիյաթ ը 'ումումիյէ վէ մէա'իլի տինիյէ վէ ախլագիյէտէն չօգլարը չօղըմըզտա Ա֊եֆոֆէրէսիզ «գափալը վէ միւհրիլ պիր քիթապ» հալինտէ գալմըշ օլաճագ իտի։

Պինա'էն 'ալէյհ միլլէթ վէ վաճանա պու գատար խըտմէթը մուհիմմէտէ պուլունմըշ, օլ խըտմէթինտէ տէ պիր չօգ սէս չամաթա չըգարմամըշ օլան իշպու էմէքտար միւսլին տօսթըմըզ պիզտէն այրըլմագ իւզրէ իքէն, կէօզլէրիմիզին եաշընը ագըթմատան իսէ, «էլ վէտա, էյ սէվգիլիւ վէ միւհէբէտ տօսթըմըզ, աֆէրին էյի վէ սաաղդ էմէքտար վէ մու'ալիմիմիզ, էյի ճիհատը պիթիրտին. սէֆէրի թէմամ էտիպ, իմանը հըզիզ էթտին» սէօզլէրինի թէքէլլիւմ էթմէյի պին քերրե թէրճիհ էտէրիզ։ Էլվետա', էլվետա' էլ վետա'։»

ՀԱՃԿ ԱՏՏՈՒՐԻԱՆ

Մօլտըն, Մէս. Մ. Ամէրիգա Դեկ. 6, 1910

Իպէրօ. Սէնէ պաչընըն թէգարրիւպի հասէպիլէ կէնճլերէ, Գըզլարա վէ Զէվճէյինէ Հէտիյէ քիթապլարընըն միւթալա'ասընը խասսէթէն թավսիյէ էտէրիզ։ Ֆիյ'աթլարը տախի հէր քէսէյէ ուչդուն տըր։ Կէնճլերէ Հէտիյէ 6, Գըզլարա վէ Զէվճէյինէ Հէտիյէ քիթապլարը 4էր վէ իւչիւ պիրլիքտէ 'ատի միւճէլլէէտի 10, ա'լա միւճէլլէէտի 12 ղուրուշ տըր։ Ֆօւրսաթճատան իսթիֆատէ էտինիզ։ Էն ա'լա հէտիյէլիք քիթապ տըր,

«ՓԷՑՂԱՄԸՄՂԶ» ՍԷՐ ԼԷՎՀԱԼԸ ՊԷՆՏ

Աւեթոփէեբին 26 Մարտ 1910 թարիխլի նուսխէսինտէ 'ալէյհիմտէ գուլլանըլան պա'զը էլճազ միւնաասիպ տէյիլ տիր։

Էվվէլ, «Ինճիլի քիլիսէլէրիմիզի վէ անլէրին վա'զը վէ մու'ալլիմլէրինի գարխյունըն նազարըն-տա աչազը տիւչիւրմէյէ չալըշըյօր» սէօզիւ տօզրու տէյիլ տիր։ Պէօյլէ հիչ պիր մազսէտիմ օլմատըղընա զամիրիմ իւզէրինէ Ալլահըմ չահիտ տիր։

Թէքրար, «Հազիգաթլասը քէնտիսինին ճէհտ վէ տու'ա իլէ քէչճ էթմիչ օլտըղընը խօտիէսէնտանէ պիր հավա իլէ իտտի'ա էտիյօր. հալ չու քի, միւրաճա'ատ էթմիչ օլտըղը Ինկիլիզճէ քիթապլարընի զիքրինի էթմէյօր։ Պու վազը'ա միւ'էլլիֆին րուհընա տա'իր պիզէ խօչ պիր թէ'սիր վէրմէտի,» տէյօր։ Հիչ պիր քիմսէ քէնտի թահրիրաթընը խալզ էյլէմիչ պիր միւ'էլլիֆ կէօսթէրէմէզ։ Զէմանընէն էն մէչհուր միւ'էլլիֆլէրինին էլլէրինտէն ճիւմլէ մէչզ քիթապլարընը, անլէր վաըթթասըյլա թա'լիմ օլընմըչ օլտըգլարը մու'ալլիմլերի վէ քէնտի մէչզ մատէլէրի օլան ճիւմլէ զիրուհ վէ պիրուհ մէվճուտաթը ալ, պագալըմ անլէրտէ նէ գալըը։ Զաթէն պէնտէ մէզքիւր քիթապընէն միւ'էլլիֆի մէվզը'ընտէ տուրուր իքէն, խալիգի իմ մա'նասընը վէրմէտիմ վէ վէրմէյօրըմ։

(1274 սայիֆէնին տէվամը)

Նալըգ տէյիլ տիր, պիլ'աքս պիլճիւմլէ հիսսի մախլուգաթ, պիլճիւմլէ հայվանի 'ալէմ իչինի, պիր խայր տըր, Ալլահընն պիր մէվհիպէսի տիր. զայրի նաթըգլար իչինի հայաթընն պիւթիւն հազղ ու սիւրուրը տըր վէ սէվգը թապի'ի տիր քի անը իտտարէ էտէր։ Ինսան իչինն իսէ տուն նէվ'ատէն պիր էժր տիր քի 'ազ իլէ զապթ ու իտտարէ օլունմալը վէ մու'ահապպէթին էն 'ալի գանունընա թապի' օլմալը տըր։ Էկէր ինսանընն հայվանատան տահա 'ալի գապիլիյէթ ու իսթի'տաաղարը օլմատա իտի, հալընըզ զէվգ ու մահզուզիյէթ իչինն հաչայզ մէմնուն գալապիլիր իտի։ Լաքին էն 'ալի գապիլիյէթ ու իսթի'տաաղարը վար տըր։ Իչթէ պունլար տըր քի քէնտիսինի ինսան մէնզիլէսինէ չըգարըզ քճրա'աթ թալէպ էտէրլեր վէ քէնտիլէրին թալէպլէրինտէ էլլէրինտէն գուրթուլմագ միւմքին օլմայան գավանիյնի թապի'իյէ գատար մուսիրը վէ մու'աննիտ տիրլեր։ Գանունընա իթա'աթ սըզ պուլունապիլիրիզ ամմա ճէզատան տա գուրթուլմազըզ։ Պի'այնիհի ինսանլար տահի զէվգ իչինն, մահզա քէնտիլէրին արզու վէ էմէլլէրինի իդնա' էթմէք իչինն հաչամագլըզը ինթիհապ էտէպիլէր վէ պիր տէրէճէյէ գատար հազղ ու սիւրուրա նա"իլ օլա պիլիրլեր։ Լաքին ճէզաընը չէքէրլեր։ Քէնտիլէրին թապի'աթը 'իլհասրը անա գարչը փրօթէթօ էտէր։ 'Ագլ ու իզ'ան քէնտիլէրինի մահքիւմ էտէր զամիր թա'զիր էտէր, իլթիրապը վիճտան թա'զիպ էտէր, քէնտիլէրին մախֆի գալմըշ օլան հիսսիյաթլարը քէնտիլէրէ գարչը գըյամ էտէրլեր վէ քէնտիլէրին րուհընը նէֆքէթէ վէ 'ատավէթլէ վէ պէտպախթլզլէ տօլտուրուրլար։ Հաթթա անլէրին զէվգ ու սէֆասը պիլէ սօն սօնուննտա խայպէթէ թէհավվիւլ էտէր վէ անլէր անը նաֆիլէ եէրէ ապաշըրըրլար։

Լաքին տիկէր թարաֆտան էն 'ալի հայաթը, մուհապպէթ վէ ֆազիլէթ հայաթընը ինթիխապ էտէրլեր իսէ, էկէր մահիյէթ ի րուհիյէլերինի լայզգ օլըզը թախթ էպէտինէ օթուրթուրլար իսէ, 'աֆիֆ վէ թէմէլլի մէս'ուտիյէթէ նա"իլ օլտըգտան մա'տա, հայաթըն զարարսըզ վէ թապի'ի հազղ ու սիւրուրլարընա տախի միւնասիպ մըգտար վէ տէրէճէյէ նա"իլ օլուրլար, վէ պունլար անլէրէ եէնի պիր մէս'ուտիյէթ մէպա'զ օլուրլար, զիրա անլէր տիւնյայը հիւանէլ կէյինտիրմիչ վէ մախլագաթընըն պիլճիւմլէ իհթիյաճաթընը տէֆ' ու թէսվիյէ էթմէք իչինն լուքֆ ու նի'մէթլերի իլէ տօլտուրմուշ օլան սէվկիւլիւ աէմամի պիր փէտերին մէվհիպլէրի մագամընտա կէօզէտիրլէր վէ քէնտիլէրին մուհապպէթինի Ալլահընն մախլուգաթընա իզհար էթմէքլիքտէ վէ 'իմնի, իմանընն վէ մուհապպէթին էն 'ալի լուքֆ ու նի'մէթլերի իլէ պէրապէր 'ալի նի'մէթլերէ նա"իլ օլմալարը պապընտա անլէրէ հարտըմ էթմէքլիքտէ սիւքէնմէզ պիր հազղ ու սիւրուր պուլուրլար։

Իչթէ պիզգաթ Բապպըմըզընն տաղ իւզէրինտէքի վա'զտա էօյրէթտիյի հազիգաթ պու տըր։ Սիզին զէվգ ու սէֆալարընըզ վէ հաթթա հավա"իճ ի զարուրիյհնիզ իչինն պիւէ էնտիչէ էթմէյինիզ, տէյօր, անճագ էվվէլա Ալլահընն մէլէքիւլթիւնի վէ անընն սալահընը տիւէյինիզ վէ պունլարընն ճիւմլէսի սիզէ ինսան օլունտաճագ տըր։ Տիւէյնճէյինիզ պու մէլէքիւլթ մուհապպէթ մէլէքիւլթիւ տիր։ Ալլահը վէ քէնտի գօնչուսընը սէվդին քիմսէ փաք վէ թէմէլլի մէս'ուտիյէթէ նա"իլ օլտուգտան պաշգա բահիմ սէմավի փէտերիմիզ անա սա"իր պիւճիւմլէ նի'մէթլերի տախի ինսան էտէր։ Գատիմ ֆէյզէսուճլար էն 'ալի խայր ու նի'մէթ խուսուսընտա ֆազիլէթ մի եօգսա մէս'ուտիյէթ մի տիր տէյիւ միւճահատէլ էտէրլեր իտի։ Լաքին Քրիստոս ա'ւ մէս'էլէյի պիրտէն հէր զէման իչինն հալ ու ֆասլ էյլէմիչ տիր, զիրա մուհապպէթ հէմ ֆազիլէթին խիւսուսը, հէմ տէ մէս'ուտիյէթին մէնպա'ը տըր։ Վէ 'ատի վազիտտա հայաթըն էն 'ալի հէյէճճի տիր։

*Սահիպի մէքթուպ տահա պիր չօգ ճէվապլար վէրմիչ իսէ տէ, պու գատարընըն տէրճիյէ իքթիճա օլունտու։

ՅՈՒՆԱՍ Ը ՍԻՑԱՍԻՑԵ

ՏԱԽԻԼԻՑԵ

—.—

Մէպ'ուանդն Յունե- պէվրուէնին 15նդ ֆրնկա'ը. Նոյ. 7. Զապէթն գրա'ած վէ գապուլընտան սօնրա, Հասան պէյ (Փրիչինա) թէվֆիգ ի սէնայի' գանուն լա"իհասը հէնուզ էնճիւմէնտէն չզարըլամըշ օլտըղը, միւլէթ իչիւն գէվա'իտի մուճիպ կէօրիւնէն գանուններըն պիր ան էվվել մէճլիստէն չզարըլմասը լազըմ կէլտիյի հագգընտա պէյանը միւթալա'ա էթտի. Պիր իքի կիւնէ գատար թէվֆիգի սէնայի' գանունընդն հէյէթի 'ումումիյէյէ թէվտի' օլունաճաղը սէօյլէնտի. — Ուսուլը մուհաքէմաթը հուգուգիյէ գանունընդն միւզաքէրէսինէ կէչիտի. 11նճի (թա'ահիւթա կէօրէ 12նճի) մատտէ իչիւն մէճլիստէ խայլը միւնագաշաթ վուգու' պուլմըշ. Թագրիրլեր թէքլիֆլեր օգունմըշ, մատտէնին թագըմըյլէ րէտտի թէքլիֆի էքսէրիյէթլէ գապուլ օլունմըշ, վէ պու վէճհլէ մատտէ թայ էտիլմիշ տիր. — Միւվազէնէ էնճիւմէնինին 2 մազպաթասը օգունտը. Բուզնամէյէ կէչիլտի. Թա'գիպ ի էզգիյայա տէվամ օլունտըղը իչիւն պու թախսիսաթըն հէման գապուլընդը թալէպ էյլէտի, վէ միւչարիւէյհին իչպու թալէպի գապուլ օլունտու. — Տրաճ մէպ'ուսը էս'ատ փաչայա թալէպի իւզէրինէ 6 հաֆթա մէ"զունիյէթ վէրիլտի. — Գօլէրա ումումըընա պագմագ իւզրէ սըհհիյէ էնճիւմէնի թէչքիլ էտիլմիշ օլտըղը մէճլիսէ պիլտիրիլտի. Պունտան սօնրա Զնճի ճէլսէ խիթամընա գատար ուսուլը մուհաքէմաթը հուգուգիյէ գանունընդն թէգդիգաթըլէ կէչտի. 1նճի ճէլսէտէ թայ օլունան 11նճի մատտէնին Զնճի գրա'աթտա էնճիւմէն թարաֆընտան իպգասընտա իսրար օլունաճաղը սէօյլէնտի. Պունա ճէվապէն թայ օլունան պիր մատտէնին թէքրար մէճլիսէ կէլէմէյէճէյի սէօյլէնտի. 16նդը ֆրնկա' Նոյ. 8 Զարպխանէտէ ի'մալաթըն քէսրէթինէ մէպնի մէսարիֆ ի մունզամմէ ի'թասընտա տա"իր օլան մազպաթա իլէ պիր տէ սըհհիյէ էնճիւմէնինին մազպաթասը օգունտու, բուզնամէյէ կէչիրիլտի. Հարպիյէ նազարէթինին 326 պիւտճէսինէն թէսարրուֆ օլունան 15,613 41 ղուրուշըն միւսարա'աթէն 4 նազիյէ վափօրընդն իչիւն սարֆընտա մէ'զունիյէթ ի'թասը միւզաքէրէ էտիլտի. Հարպիյէ նազըրը իզահաթ վէրտի. Իտարէ ի Մախսուսէտէն հէր քէսին չիքմէթինէ Հարպիյէ նազըրը տա իչթիրաք էտիյօր իտի. Պունըն իլէ պէրապէր իտարէնին վափօրլարընդն Բուա վէ Եունան մուհարէպէլէրինէ նազիյաթ ը 'ասքէրիյէյէ նէ տէրէճէ խրտմէթ էթմիշ օլտըղընը իզահ էթտի. Թագիպ ի էզգիյայա տէվամ օլունտըղը իչիւն պու թախսիսաթըն հէման գապուլընդը թալէպ էյլէտի, վէ միւչարիւէյհին իչպու թալէպի գապուլ օլունտու. — Տրաճ մէպ'ուսը էս'ատ փաչայա թալէպի իւզէրինէ 6 հաֆթա մէ"զունիյէթ վէրիլտի. — Գօլէրա ումումըընա պագմագ իւզրէ սըհհիյէ էնճիւմէնի թէչքիլ էտիլմիշ օլտըղը մէճլիսէ պիլտիրիլտի. Պունտան սօնրա Զնճի ճէլսէ խիթամընա գատար ուսուլը մուհաքէմաթը հուգուգիյէ գանունընդն թէգդիգաթըլէ կէչտի. 1նճի ճէլսէտէ թայ օլունան 11նճի մատտէնին Զնճի գրա'աթտա էնճիւմէն թարաֆընտան իպգասընտա իսրար օլունաճաղը սէօյլէնտի. Պունա ճէվապէն թայ օլունան պիր մատտէնին թէքրար մէճլիսէ կէլէմէյէճէյի սէօյլէնտի. 16նդը ֆրնկա' Նոյ. 8 Զարպխանէտէ ի'մալաթըն քէսրէթինէ մէպնի մէսարիֆ ի մունզամմէ ի'թասընտա տա"իր օլան մազպաթա իլէ պիր տէ սըհհիյէ էնճիւմէնինին մազպաթասը օգունտու, բուզնամէյէ կէչիրիլտի. Հարպիյէ նազարէթինին 326 պիւտճէսինէն թէսարրուֆ օլունան 15,613 41 ղուրուշըն միւսարա'աթէն 4 նազիյէ վափօրընդն իչիւն սարֆընտա մէ'զունիյէթ ի'թասը միւզաքէրէ էտիլտի. Հարպիյէ նազըրը իզահաթ վէրտի. Իտարէ ի Մախսուսէտէն հէր քէսին չիքմէթինէ Հարպիյէ նազըրը տա իչթիրաք էտիյօր իտի. Պունըն իլէ պէրապէր իտարէնին վափօրլարընդն Բուա վէ Եունան մուհարէպէլէրինէ նազիյաթ ը 'ասքէրիյէյէ նէ տէրէճէ խրտմէթ էթմիշ օլտըղընը իզահ էթտի. Թագիպ ի էզգիյայա տէվամ օլունտըղը իչիւն պու թախսիսաթըն հէման գապուլընդը թալէպ էյլէտի, վէ միւչարիւէյհին իչպու թալէպի գապուլ օլունտու. — Տրաճ մէպ'ուսը էս'ատ փաչայա թալէպի իւզէրինէ 6 հաֆթա մէ"զունիյէթ վէրիլտի. — Գօլէրա ումումըընա պագմագ իւզրէ սըհհիյէ էնճիւմէնի թէչքիլ էտիլմիշ օլտըղը մէճլիսէ պիլտիրիլտի. Պունտան սօնրա Զնճի ճէլսէ խիթամընա գատար ուսուլը մուհաքէմաթը հուգուգիյէ գանունընդն թէգդիգաթըլէ կէչտի. 1նճի ճէլսէտէ թայ օլունան 11նճի մատտէնին Զնճի գրա'աթտա էնճիւմէն թարաֆընտան իպգասընտա իսրար օլունաճաղը սէօյլէնտի. Պունա ճէվապէն թայ օլունան պիր մատտէնին թէքրար մէճլիսէ կէլէմէյէճէյի սէօյլէնտի.

Մ-ԸՆՆՎՎ'Ե. Էվգաֆ նազըրը իսթի'ֆա էթմիշ վէ եէրինէ Նիյաէ մէպ'ուսը վէ մէճլիսի մէպ'ուսան ըէ'իսի էվվել վէքիլի հայրի պէյ թա'ներն օլունմըշ տըր. Միւսթա'ֆա Էվգաֆ նազըրը Ալի Հայտար պէյէ 1նճի րիւթպէտէն պիր գըթ'ա 'Օսմանի նիչանը իհսան պույուրըլմըշ տըր. — Իզգօտրա վալիսի Պէյրի փաչա հուտուտա վէգայի'ի հագգընտա միւզաքէրէտէ պուլունմագ իւզրէ, Զէթինէյէ 'ազիմէթ էթմիշ տիր. Գարատաղ հուտուտը թահգիգ մու'ամէլէսինին խիթամ պուլմըշ օլմասընա բաղմէն, հէնուզ քէօյլիւլեր արասընտա միւնագի'ուն գիյմ պա'զը նուգաթ վէ արագի մէվճուտա տըր. Պու միւնազա'աթ վէ իխթիլաֆաթ մուխթէլիթ պիր գօմիսիօն մա'բիգէթիյէ հալ էտիլէճէք տիր. Պու պագատէ պիր փրօթօգոլ իմզա էտիլմիշ տիր. — Պու հաֆթա Տէրիսա'ատէթտէ գօլէրատան կիւնտէ վասաթ հիսապլէ 20—30 միւսապ, 20—25 վէֆաթ օլմուշ տըր; Մէճմու' ը վուգու'աթ 1166յա պալիղ օլուպ պունլարընդն 670ի վէֆաթ էթմիշ տիր. — Հավրան օրտու գօմանտանընտան Նոյ. 20 թարիխիյլէ կէչէն պիր թէլէկրաֆնամէտէ տէնիլիյօր քի, «Մա'անտա 'ասքէրին թահրը մուհասէրէտէ պուլունտըղը էսասըդ տըր. Օրտաքի 'ասքէր 'ասըլարը թէտիպ էթմիշ վէ չիմտիյէ գատար Մա'ան դարիյէսինէ Մա'ան սէթասիօնընընը հիւանի մուհաֆազա էթմիշ տիր. Մա'անա գատար չմէնտրֆէր գաթարը ամէտչիւտ էթմէճէտէ տիր. — Գահրիյէ գօմիսիօնը մահսուսը մէճլիսի մէպ'ուսանընն կէչէն տէվրէ ի իճթիմա'իյէսինէտէ 10 սէնէ զարֆընտա թէ"տիյէ օլունմագ իւզրէ, սարֆընա միւսա'ատէ էթմիշ օլտըղը 5 միլիօն լիրա իլէ Զնճի սընֆտան 10 'ա-

ատ սէգիկնէ ի հարպիչէնին իմիիրաոընա զարար վէրտիչինի ժէձ Թէ–ր+ հազըյօր : — Րօմատան Դեկտ. 1 Թարիխիչէ պիլտիրիլտիչինէ կէօրէ , Իթալիա պանատրալը պիր սէնպուգ մէա'էլէսինատէն տօլայը մէ'մուրիչինի 'Օսմանիչէ իլէ Հուատչյատա Իթալիա գօնսօլօսը արասընատա վուգու'ա կէլէն հափսէ հիւանի սուրէթլէ հալլ օլունմըշ տըր : — Տէրիսա'ատէթ Թրամվայլարընըն էլէգթրիգլէ ճերրի իմթիյազընըն չիրգէթ ի հազըրէյէ իհալէսի խուսուսընատա լէտ էլ իսթիզան իրատէ ի սէնիյէ չէրէֆսիւտուր պուլուրըմշ տըր : — Սպպահրն պէյանընճա , ախիրէն չուրա ի տէվլէթ Նաֆի'ա , Մալիյէ վէ Մէ'արիֆ տա'իրէսի րիյասէթինէ Թա'ևին էտիլէն Խիւտավէնտիկար վալի ի էսպապը Թէվֆիգ պէյին Մէ'արիֆ Նազարէթինէ իևթիխապ օլունըրը րիվայէթ էտիմէքտէ իմիչ : — Փէնճչէնպիհ կիւնքի մէճլիս ի վիւքէլատա Երուսաղէմատ Ամէրիգան միսիոներլերի Թարաֆընատան իևյա օլունաճագ մա'պէտ վէ մէքթէպ վէ եօղուրթը չէշմէսինատէ էգօլ Սէն Ժօզէֆ նամ Ֆրանսըզ մէքթէպլինէ 'իլավէ օլունան մահալլար հագգընատա միւզաքերթի , վէ մուգարրէրատ ճերէյան էթմիչ տիր : — Անատօլուտա չուչնօրֆէր խաթթլարը իևյասընը միւթէզամմին Ամէրիգալը Զէսթըրըն փիսը հագգընատա Պապ ը 'Ալի իլէ Ամէրիգա սէֆարէթխանէսի արասընատա միւզաքերթա Թէքրար միւպաչէրէթ օլունընըը , վէ հագընատա պու միւզաքերթի իքմալ էտիլերէք լա'իհասը մէա'ուսան մէճլիսինատէ մէվզը' ի միւզաքերէյէ վազ' օլունաճագը զաղէթալարատա րիվայէթ էտիմէքտէ տիր :—Դեկ. 6 կէճէսինատէ Արաճ գասապասընատա հանկըն զուհուր էտերէք 84 տիւքքէհան , 10 խան , 8 գահվէխանէ , 3 մաղազա , 4 ֆուրուն , 2 անպար , 1 պէլէտիյէ տա'իրէսի , 1 մէ'արիֆ էպնիյէսի վէ 43 խանէ հանմըշ , նուֆուսսա Թէլէֆթի օլմամըշ տըր : — 'Ամիյէ նազարէթի Թարաֆընատան պու ատֆ'ա Րում Փաթրիգխանէսինէ հազըլան պիր Թէզքերէտէ էճնէպի տարիւֆիւնունլարընա տէվամ էտէն Սրիսթիյանլարըն 'ասքերլիյէ ճէլպէրի Թէ'խիր էտիլիյի , վէ ֆագաթ պունլարըն պու տարիւֆիւնունլատան իճապ էտէն Թաստիգնամէլերի վազթըյլէ մէրճի'ինէ Թագտիմ էթմէյէ մէճպուր օլըզգլարը պիլտիրիլմիչ տիր : — Գուշօ վէ Վամվագաս էֆ.լէր Զարչէնպիհ կիւնիւ Իւսկիւպ մէպ'ուսը Փավլօֆ էֆ. իլէ Օրթաքէօյտէ Պուլկար էկզարգընը զիյարէթ էթմիչլեր տիր : Միւլագաթ $1\frac{1}{2}$ սա'ատ տէվամ էթմիչ , վէ պու սըրատա Փաթրիգխանէ իլէ էկզարգխանէ արասընատա պի րի'թիլաֆ հուսուսը մէվզու'ը պահս ու միւզաքերէ օլմուշ տըր : — Տօպրուճա արազի վէ էպնիյէ մէա'էլէսի 'ազըպէթ Թէավիյէփէզիր օլմուշ տըր : Րումանիա հիւքիւմէթի Հիւքիւմէթ ի 'Օսմանիյէյէ 1,750,000 ֆրանգ թազմինաթ վէրմէսի գարարկիր օլմուշ տըր : — Սիվաս վալիսի՝ Թէրճէման ը Հաֆէնտիրէն պէյանընճա, իսթի'ֆա էթմիչ տիր : Տիւնքի Սապահատա Սիվասլըլար Թարաֆընատան չէքիլէն պիր Թէլէկրաֆնամէտէ միւշարիւէյհին իսթի'ֆասընըն հիւքիւմէթճէ գապուլ էտիլմէսինատ իսթիրհամ էտիմիչ տիր : — Փօսթէ զազէթասընըն պէյանընճա կէօրէ , Սէլանիք մուգավէլաթ մուհարիրի րէֆագաթընատա 2 քհաթիպ վէ 1 միւպաչիր պուլունտուղը հալտէ , պու կիւն օրտու քէօչկիւնէ կիտերէք խագանը մախսուս'ըն Բայխպանագա մէվտու' նուգուսընըն իսթիրատը իչիւն իֆսաը լազըմ կէլէն մու'ամէլաթը իճրա էթմիչ օլմազէ : մէպլազ ը մէղքիւր արթըգ Հիւքիմէթ ի Սէնիյէյ Թէսլիմ էտիլմէքէք տիր : —Փարիսէքի 'Օսմանը սէֆարէթի զաղէթալարա աթիտէքի նօթայը Թէպլիղ էթմիչ տիր . «Քէրէք մէա'իլի հագգընատա վէրիլէն հավատիսլեր միւպալաղալը տըր : Տէրիսա'ատէթէն վարիտ օլան Թէլէկրաֆլար մէ'այնա նազարէն պիր 'Աբազ գապիլէսի 'իսեան էթմիչ , վէ թահրիրի նուֆուս մու'ամէլաթընըն իճրասընա միւսանա'աթ 'կէօսթէրմէք իսթէմիչ տիր : Էրպապը 'իսեան հիւքիմէթ գօնաղընը վէ մէքթէպլի հագմըշ , հիւքիւմէթի վէ Րէմի գացասընը հազմա էտերէք պիր զապիթ իլէ պիր գալ 'ասքերին Թէլէֆինէ սէպիպիչէթ վէրմիչ տիր : Ղայրի Միւսլիմլերէն հիչ քիմսէ գաթլ օլունմամըշ տըր : Տիւչար ը խասար օլան չմէնտրֆէր խաթթը Թա'միր օլունմագտա պուլունտուղը իչիւն ամէտ ու չիւտէ հագընատա իպթիտար օլունաճագ տըր : Շիմալ Քէրէքտէ պէօյիւք պիր սիւքիւնէթի հիւքմ սիւրիւյօր :» — Կիրիտ սապտգ նուզզարընատան Ֆուսիա տիւվլէ ի մու'ազզամանըն ճէզիրէ ումուր ը իտարէսինի Թէտվիր էթմէք իւզրէ , Կիրիտ էվրօփալը պիր վալի կէօնտէրմէք 'ազմինտէ պուլունտուղլարընը պիլտիրմիչ տիր :

Ինճ. ճէմ. Վուգու'աթ ը էլիմէ ի ախիրէտէն պու անէ զատար Ատանա ճէմա'աթը քէնտի վա'զ խըտմէթլէրինի Սբ. Աստուածածին քիլիսէսինատէ իճրա էթմէքտէ իտիլէր : Եագընլարատա Փրօթէսթան Քիլիսէսինին ինչա'աթընըն խիթամ պուլմասը միւնասէպէթիյլէ Վեր. Համբարձում Աչճեան Լուս. Քիլիսէտէ ասն պիր վա'զ խըտմէթի իճրա էթմիչ վէ միլլէթատաչլարա իպրազ էթտիքլերի պիրատէրանէ միւսաֆիրփէրվէրլիքտէն տօլայը 'արզ ը մէմ-

նունիյէթ էթմիչ վէ օ մուհապպէթ վէ ուխուվվէթ փէրվէրլիյին տա՛իմի օլմասընը թէմէննի էյլէմիչ տիր։ Պու մէ՛ալտա պաչգա սէօյլէյէնլէր տէ օլուպ՝ պիւթիւն ճէմա՛աթ իւզէրինէ խօչ պիր թէ՛սիր պըրագմըշլար տըր։ —Աֆիոն Գարահիսար Փրօ. մէջլիսինէ Մր. Ճ. Փ. Մագնօթըն 5 լիրա, վէ Էսկի Շէհիրտէն Պազտասար էֆ. Ն. Գազանճեան 3 մէճիտ հէտիյէ էթմիշլեր տիր։ Երինէ Ա.Ֆ. Գարահիսար քլիսէսի Բիւթանիա Իթթիհատընըն տախիլի թէպչիր ի պէյօղլէթ մաղսէտինէ թախսիս օլունմագ իւզրէ 3 ՚Օամ լիրասը ճէմ՛ էտիպ Իսթանպօլտա Երուանդ էֆ. Մարտիկեանա կէօնտէրմիշ տիր։

Էրմ. ճէմ. կէչէն Ճիւմա՛ եէնի միւնթէխապ Մայր Դիւան Փաթրիգ հազրէթլէրինին տա՛վէթի իւզէրինէ խանէսինէ կիթմիշլեր տիր։ Պիրինճի րէ՛՚իս Մ. էֆ. Ազարեան խասթալըզը սէպէպինտէն հազըր պուլունմամըշ տըր։ Փաթրիգ հազրէթլէրի Ազգ. Ժողովըն գարարլարընը վէ անկէր հագդընտա վէրիլէն իզահաթը տինկտիքտէն սօնրա քէնտի իսթի՛ֆասընըն գապուլը վէ եէնի Դիւանըն ինթիխապ օլունմասընըն նիզամի օլտըղընը վէ եըրեսփոխանլարտան թէպտիլ օլունաճագ $\frac{1}{5}$ինին ինթիխապընա գատար հալ ը հազըր երեսփոխանլարընըն պագը օլտուղլարընը գապուլ պուլյուրտըլար։ Ամմա 84 ա՛ղա իլէ պայլանան պիր մէճլիստէ սալթ 36 երեսփոխանլարըն րէյի իլէ ինթիխապ օլունմըշ օլան Վարչութիւն ինթիխապընա ի՛թիրազ էթմիշ տիր։ Դիւան լազըմ կէլէն իզահաթը վէրտիքտէն սօնրա Փաթրիգին Ազգ. Ժողովըն գարարընը րէտտէ սէլահիյէթի օլմատըղընը վէ անճագ թաստիգ մէճլուս իտիյինի պէյան էթմիշ տիր։ Սօնրա Փաթրիգ հազրէթլէրի Դիւանը վէ մուխալիֆ ֆըրգանընն պայտա տուրանլարընըն պիր արայա կէլիպ հիւան ի ի՛թիլաֆ մէյտանա կէթիրմէք իւզրէ պիր թէչէպպիւս իթրա էթմէլէրինի թէքլիֆ էթմիշ տիր։ Դիւան Ազգ. Ժողովըն գարարլարընա պիր խալէլ կէլմէմէսի չարթըյլա պու թէքլիֆի տէ գապուլ էթմիշ տիր։ Փազար կիւնիւ Դիւան Գատըքէօյտէ Փաթրիգ հազրէթլէրինին խանէսինտէ պու հիւան ի ի՛թիլաֆ իչիւն չալըշմագտա իքէն, մուխալիֆ ֆըրգա Գատըքէօյ թէճարօսընտա պիր միթինկ ՚ագտա էտիպ, Ազգ. Ժողովըն սօն ճէլսէտէքի մու՛ամէլէսինէ գարյը չէտտա պիր լիսան իլէ սէօյլէտիքտէն սօնրա Փաթրիգ հազրէթլէրինին խանէսի էօնիւնէ Փաթրիգ հազրէթլէրինի Փաթրիգխանէտէ քիւրսի ի մախսուսընա օթուրթմագ իւզրէ կիթմիշլեր տիր։ Ամմա փաթրիգ հազրէթլէրի քէնտինէ միւրաճա՛աթ էտէն րէ՛իսլէրէ պիր նիւմայիչ ի թէվէճճիւհքեարանէ հալինտէ պու գատարընը քեաֆի օլուպ հէր քէսին քէմալ ը ասայիչ իլէ էվինէ տաղըլմասընը իմթար պույուրմըշլար տըր։ Միթինկի թէրթիպ էտէնլէր՝ տէնիլտիյինէ նաղարէն գալապալըդ արասընտա չօգ միւրէվվիճլերի օլմատըղընտան վէ գալապալըղըն էքսէրիսի սէյրճիլէրտէն ՚իպարէթ օլտըղընտան՝ իզտիհամը գօյմաճա տաղըթապիլմիշլեր տիր։ Թապի՛ի տիր քի փաթրիգ հազրէթլէրի եէնի միւնթէխապ Վարչութիւնը հիւքիւմէթէ թաստիգ էթտիրտիքտէն սօնրա քէնտի իսթի՛ֆանամէսինի տախի վէրէճէք տիր։ Պու Զարչէնպէհ կիւնիւնէ գատար նէ թարաֆէյնին իթթիֆագը նէ տէ Վարչութիւնըն թաստիգի հագդընտա պիր իթրա՛աթ օլմամըշ տըր։ Հէր չէյ պէպիսիզ պիր հալտէ պուլունմագտա տըր վէ պու հալ իսէ հալլ օլունմասը լազըմ կէլէն պիր չօգ մէսա՛ել իչիւն խայըրլը տէյիլ տիր։ —Տնտես. Խորհուրդ փաթրիգխանէյին հիւքիւմէթի մու՛ամէլաթը միւնասէպէթիլէ էֆրատը միլլէթտէն ալաճաղը վարիտաթ լիսթասընը էվէյի թէնզիլ էթմիշ օլուպ թաստիգ իչիւն Ազգ. Ժողովա թագտիմ օլունաճագ տըր։ —Էրմ. Գաթօլիք Սբ. Ցակոբ խասթախանէսինին վէրկի պօրճընտան տօլայը գացալարը վէրկի մէ՛մուրլարը թարաֆընտան միւհրլէնմիշ տիր։ —Ազգ. Հիւանդանոցըն թիմարխանէ գըսմընտա գօլէրա միւսապլարը զուհուր էթտիյինտէն լազըմ կէլէն թէտպիր ի սըհհիյէ իթրա էտիլմիշ տիր։ —Գօլէրա միւնասէպէթիյլէ գափանան միլլի մէքթէպլեր աչըլմըշլար իսէ տէ, թէքրար գափանըլաճագլարը զանն օլունմագտա տըր։ —Մուշ Առաջնորդը միլլի վէրկի տէվլիրէն Առաջնորդարան թահսիլտարընըն հիւքիւմէթ թարաֆընտան տէրտէթ էտիլտիյինի վէ պու սէպէպտէն մէքթէպլերի զարուրէթ եիւղիւնտէն գափաթմագա մէճպուր օլաճաղընը փաթրիգխանէյէ պիլտիրմիշ տիր։ —Մար՚աչըն սէվիլմիշ քահանալարընտան Ա. Ղեւոնդ Տէր Նահապետեան Մար՚ալա տէօնմիւշ օլուպ՝ էհալիյէ ֆա՛իտէլի օլմագտա իմիշ։ — Սանասարեան մէքթէպինին Լազլարտան զապթ օլունան չիֆթլիյինի Լազլար անճագ մուհաքէմէթէն իւ՛ատէ էտէճէլէրինի պէյան էյլէմիշլեր տիր։ —46նճի նօմ. Ա.Ե. ոփէրին Ինճ. ճէմ. գըսմընտա զիքր էթտիյիմիզ էյթամխանէտէ 14 եէթիմլեր պուլունըպ սըրֆ գատըն ինճամակլալը վասըթասըյլա իտտարէ օլունմագտա իտիյի պիղէ կէօսթէրիլէն պիր մէքթուպտան անկաչըլմագտա տըր։ —Էտիպէ Մատամ Մատի Սըվաճեան վէ մէչհուր կէօզ թապիպի Տր. Ն. Էսմէրեան էֆ. պու հաֆթա վէֆաթ էթմիշլեր տիր։

ԽԱՐԻՃԻՅԷ

—.—

Մէ-ըէնէվլէ՛է. Ինկիլթէրրատա իճրա օլունան ինթիխապաճըն նէթիճէ ի գաթ՛իյէսի պէրվէճճ ի աթի տիր. Հուբրիյէթփէրվէրլէր 271, Մուհաֆազաջաեարլար 273, Մէսա՛ի ֆըրգասը 43, Ըէտմօնսիսթլէր 74, Օպրիէնիսթլէր 10 մէպ՛ուս ինթիխապ օլունմըշ տըր, եէնի փարլամէնթօ Յունվար 31աէ իճթիմա՛ էտէճէք տիր։ Փարլամէնթօնըն Գըրալ Թարաֆընտան րէսմէն քիւչաջը Փեար. 6տա վուգու՛ պոլաճագ տըր։ —Մանչէսթըր Դեկ. 21, Պօլթըն մա՛տէնինին տէհչէթլի սուրէթէտ փաթլամաընտան 290 քիչի էնգազ ալթընտա գալմըշ վէ պունլարտան պիրիսի գուրթուլապիլմիչ իսէ տէ, տիկէրլէրինին թախլիսինէ իւմիտ եօգ տըր։ —Պուէնօս Այրէսէէ իճրա օլունան պալօն եարըչընտա իթալիալը պալօնճը Գաթանօ 100 պին ֆրանգ իքրամիյէ գազանմըշ տըր, —Փարիսէ թէչեարէճի Ֆարման թէչեարէսիյլէ 8 սա՛աթտան ղիյամէէ եօլ սիւրիւպ, 463 քիլօմէթրօ մէսաֆէ գաթ՛ էթմիչ տիր։ —Պէրլինէէն պիլտիրիլիյօր. Նօպէլ միւքեաֆաթընա մազհար օլան Մ. Հայղէ մէզքիւր միւքեաֆաթընա միւ՛էսէսաթը խայրիյէ թէ՛սիսի իչինն սարֆ էտիլմէսինէ գարար վէրմիչ տիր։ —Մ. Բամօն Լօգօ՛ Շիլի ճիւմհուրիյէթի րէ՛իսի ինթիխապ օլունմըշ տըր։ —Լօնտրատան պիլտիրիլտիյինէ կէօրէ, Մէքսիգոտա իխթիլալճըլար պէօյիւք մուվաֆֆագիյէթլէրէր նա՛իլ օլմուչ տըր։ —Պէրլին Դեկ. 20։ Թէպրիզ իլէ Սալմաստ արասընտա փօսթա մունթազամէն իչլէյօր իմիչ։ Սալմաս խաթընտա 10 քիչինին գաթլ օլունաըղը չայ՛աըընըն ասլը եօգ իմիչ։ —Լօնտրատան Դեկ. 20 Թարիխիլէ պիլտիրիլտիյինէ կէօրէ, Իրանտա քեա՛ինն Շիրազ չէհրինին տիկէը չէհրիլէը իլէ օլան միւնասեպէթի միւնգաթի՛ օլմուչ տըր։ Փօսթալար զայէթ կէճ եէթիչմէքտէ տիր։ Շէհրին եէհուտի մահալլէսի քեամիլէն խարապ էտիլտիյի բիվայէթ օլունըյօր. Վագը՛այը րէյ էլ՛այն միւչահէտէ էտէն պիր զաթ տէյօր քի, «Շէհրին միւթասարրըֆ վէքիլի՛ ՛ասքէրլէրէ եէհուտի մահալլէսինէ իլէրիլմէքտէ օլան ճիւմհուրը տաղըթմագ իչինն էվամիր վէրմիչ իտի։ Վէ լաքին էն էվվէլ հիւքիւմէթին ճիւմհուրը տաղըթմագ իչինն կէօնտէրիլմիչ օլան պու ՛ասքէրլէր եէհուտի խանէլէրի իւզէրինէ հիւճիւմ էտիպ եաղմա վէ թալան իըրամէթինի վէրտիլէր։ Դալ ու գալէմլէ թա՛րիֆ օլունամայան պու վահշէթ 6—7 սա՛աթ սիւրմիւչ, վէ 250 եէհուտի խանէլէրինին պիլճիւմլէ էչեասը թալան էտիլմիչ, 12 քիչի մագթուլ, 15 քիչի ա-ղըր, վէ 40 քիչի տախի խաֆիֆ սուրէթէտ մէճբուհ օլմուչ տըր։ — Ամէրիգատա թէլէֆօն իսթի՛մալը կիւնտէն կիւնէ արթմագտա տըր։ Մ. Ամէրիգատա 1880աէ 54,000 վէ 1890տա 400,000 քիլօմէթրօ թէլէֆօն խաթթլարը մէվճուտ իտի։ 1902աէ իսէ թէլէֆօն խաթթլարը 8 միլեօն քիլօմէթրօյա պալիղ օլմուչ տըր։ 1907 սէնէսինտէ մէվճուտ խաթթլարըն ուզունլըղը 20 միլեօն քիլօմէթրօյա պալիղ օլույօր իտի, վէ պու մէսաֆէ տիւնեայը 5 տէֆ՛ա իհաթա էտէպիլմէճէք մըգատարտա խաթթա միւսավի տիր։ 1907 սէնէսինտէն պէրու կէչէն 3 սէնէ զարֆընտա մէզքիւր խաթթլարըն պիր գաչ միլի տահա արթմըշ օլաճաղը չիւպհէսիզ տիր։ —Պուտափէշթին պաչ՛րէ՛իսի բուհանիսի Տալայլամա եագընտա Հինտիսթանըն կալկաթա չէհրինէ վասըլ օլուպ օբատա 1—2 կիւն գալմագտան սոնրա Ինկիլթէրրայա պիր սէյհահաթ իճրա էտէճէյի բիվայէթ օլունույօր։

Պո-լիսթօ՛ֆան. Պուլկարիսթանըն 1911 սէնէսի վարիտաթ վէ մէսարիֆաթընա մախսուս պիւտժէսի պէրվէճճի աթի տիր. «Պիլվասթա վէրկիլէրտէն թահսիլի թախմին էտիլէն վարիտաթ 40, 749,000 ֆրնգ. տօլայըտան վարիտաթ 62,930,000 ֆրնգ. ինհիսարլարտան 9,450,000, մուխթէլիֆ վէրկիլէրտէն 10,516,000, ճէզա ի նագտիլէրտէն 1,031,000 չմէնտըֆէր վէ սա՛իրէտէն 30,120,000, սերմայէ վէ էմլաքը էմիրիյէ վարիտաթը 12,600,000, մու՛ալլիմլէր մա՛աչաթը իչինն պէլէտիյէ վէ սանճաղ իտարէլէրինտէն տէրճ օլունան մէպալիղ 6, 623,000 ֆրանգ տըր։ — Պուլկարիսթանտա մէզհէպլէր հագդընտա թանզիմ օլունան եէնի գանունլա՛ինասընտա հուբրիյէթի վիճտան մուհաֆազա օլունմաղէ պէրապեր ագալլիյէթլէրին հուբրիյէթի մէզհէպիյէսինէ խայրճա հուտուտ գօնուլըյօր։ Պիր մահալտէ ՛այնի մէզհէպի մէնսուպ 75 ՛ա՛իլէ մէվճուտ պուլունմազ իսէ ճէմ՛իյէթ ի մէզհէպիյէ թէ՛սիս էտէմէյէճէքլէր տիր։ Ֆիլիսէ վէ սա՛իր ՛իպտէթիսանէ լինչասը տախի ՛այնի մու՛ամէլէյէ թապի՛ պուլունաճագ տըր։ Պու նօգթա ՛աճէպա հուբրիյէթի մէզհէպիյէյէ հուտուտ գօմագ տէյի՛լ մի տիր։ — Հապսխանէլէրտէ մահպուսլարա իճրա էտիլէն մէզալիմ ՛ալէյհինտէ փրօթէսթօ էթմէք իւզրէ, Օտէսա տարիւֆիւնուընընտա ՛ագտ օլունան թալէպէ միթինկինտէ 270տէն ֆագլա թալէպէ հազըր պուլունմագտա իտի։ Գուվվէ ի զապթա անլէրի տաղըթմագ իչինն աթէչ էթմէյէ մէճպուր օլաղլարընտան, թալէպէտէն պիրի աղըր վէ իքիսի տախի խաֆիֆ սուրէթէտ վէ փօլիսլէրտէն տախի 7 նէֆէր մէճբուհ օլմուչլար տըր։

ՄԻՀՓԵՐԵՄ ԱՁԵՆԹԱԼԱՐԱ ՎԷ ԳԱՐԻՑՈՒՆ Ը ՔԻՐԱՄԱ

Սէնէնին խիմամը վէ Թիւրքճէ Ա-եոպէերին նէշրինին թա'թիլ էտիլէճէյի միւնասէպէթլէ Թիւրքճէ Ա-եոպէեր գարիյուն ը քիրամընտան էրմէնիճէ անկյանկարընըրն հէվթիսինին էլ-մէնիճէ Ա-եոպէերէ ապօնէ եապըլմալարը լիւ-զումընա խասսէթէն նազար ը տիդգաթ ճէլպ ու տա'վէթ էտէրիզ։ Ղազէթամընզըն մէսէլէ վէ միւնասէրիճաթընա տա"իր պու նուսխէ իլէ կէօնտէրտիյիմիզ Յոյոպէէ (պէյաննամէ)տէ մուճասսալ մա'լիւմաթ վէրիլմիշ տիր։ Ամէն-թալարընմըզտան խասսէթէն բէճա էտէրիզ քի պու պէյաննամէլէրի էհալիյէ թէվզի' ու լ-զահ էյլէսինլէր։

1910 ՍԷՆԷՍԻ «ԱՒԵՏԱԲԵՐԻՆ ՖԻՀՐԻՍԹԻ

Ագէչէ հատտը զաթընտա մուխթալի սա'ատէթ մի տիր 630, 705. Ագաճ Շարգ 273. Աղպամպոպ-տաքի պիր պէնտէ ճէվապ 49. Ազգային մէքթէպ-լէր վէ հիւքիւմէթ 218. 'Ա"իլէյի խէլաս էտէլիմ 347. Ա'լա էֆքէարըն խայրը թէ"սիրի 199. 'Ալէմի իս-լամտան 220. Ալթուն դանուզը պէհաթրանէ իճ-բա էտէն Հէնրի Ու. Փիպատի 1144. Ալլահըն ին-սանա խիթապ էթտիյի իլք սիւ"ալ 602. Ալլահ իլէ տօսթլուգ 1109. Ալմանիանըն միւսթէմլէքաթ գօնկրէսի 1031. Ալմանիանըն պիր տէվլէթ ի թիւճճարիյէ օլմասը 254. Ալմանիա պաշ վէքիլի-նին նուխթը 1215. Ալմանիատա քիլիսէտէն թէ-պա'իւա 321. Ալմանիատա սիյասի խօշնուտսըզլըգ 831. Ալպուսթան 541. Ալպուսթանա պիր զիյա-րէթ 377. Ալպուսթանտան պիր տա'վէթ 70. Ալվ տաղլարընտա պիր սէյեահաթ 913. Ամ, գըյմա ճա-նըմա 753. Ամէրիգա, Ալմանիա, Ինկիլթէրրա նի-չիւն պիրլէչմէսինլէր 811. Ամէրիգա եօղունլարընա 83. Ամէրիգա հէվէսլիլէրինէ 850. Ամէրիգանըն Զինտէ ֆիւթուհաթը 1195. Ամէրիգան Պօրտըն 100 սէնէսի 628, 664, 685. Ամէրիգան Պօրտա Շիրքէ-թինին 100նճի սէնէ ի տէվրիյէսի 1081. Ամէրիգա պիր Աֆրիգա տէվլէթի օլուդոր 867. Ամէրիգա սի-յասիյաթընտա պուհրան 313. Ամէրիգա վէ միսիո-նէրլէր 253. Ամէրիգատա Լաթին ադվամընըն ախ-լագի հալը 198. Ամէրիգատա Կ. Խ. Շիրքէթինին թէրագգը վէ նէչվ ու նէմասը 177. Ամէրիգատա Կ. Խ. Շիրքէթինին իչի. անկերտէն նէ՞ էօյրէնէպի-բիզ 838, 874, 895, 914, 934. Ամէրիգատա փօս-թա նիզամնամէսի 437. Ա'յան Մէճլիսինին գափան-մասը վէ Սա'իտ փաչանըն նուխթը 671. 'Ա'նթապ զըզլար մէտրէսէսինին 50նճի սէնէ ի տէվրիյէսի 724. 'Ա'նթապտա ամլըգ 262. 'Ա'նթապտա զըզլար մէտ-րէսէսինին 50 սէնէլիք թարիխի 916, 940, 973, 1012. 'Ա'նթապտա Փրօ. էյթամխանէսինին 1909 փետր. 10ատն 1919 փետր. 10 դաստար բափօրը տըր 357. Անըն իլք տու'սը 9. Անըն վասիյէթի 104. Անքա-քիտտա գուր'ա քէչիտէսի զինէթի 282. Անճագ սէ-նին օլանը ալ 1186. Անատէրուն 705. Ասչըգ մէքթուպ 230. Ասչըգ փէնճէրէ 741. Ասլզատէկեան մէճլիսի 389. 'Ասրլարտան պէրի էտիլէն սիւ"ալ 1006. 'Աս-քէրլիք 'էօսրիւ 271. Ավսթրիատա Փրօթէսթանդա-րա թէ'սատի 1044. Ատանա զիյաֆէթինէ իրտա էտիլէն նուխթգ 183. Ատանա Խրիսթիյանլարընըն թագտիր վէ թէչէքքիւրի 634. Ատանատան մէք-թուպ 801. Ատանատա տահա նէչէր կէօրտիւմ 397. Արնավուտ հուրուֆաթը 123. Ատէմ թէտարիք էթ-մէք կօլու 161. Ատէմ վէ քիթապ 371. Ա-եոպէէր վասըթասը իլէ պիր թէչէքքիւր 1110. Աֆրիգալը պիր գօմանտան 1123. Աֆէրին Հարունիլէր 218. Աֆիօն Գարահիսարը 442։

Գաթօլիքլէր իլէ Փրօթէսթանդար 928. Գաթօ-լիքլիք նէ՞ տիր 391. Գահիրէտէ Թէյրանաթ հաֆ-թասը 281. Գահրաման Ահմէտ ադա 514. Գահրէ-մանանէ իլչէր 161. Գարար էթմէք վէ միւզթարիպ օլմագ 846. Գըզամըգ 491. Գույրուգլը Եըլմըզ 463. Գույրուգլը Եըլմըզլար 224. Գուվվա ի թէա-րիսիյէնին թէվհիտի 741, 777. Գուտտաս ը Շէրիֆ 984. Գրալ ճօրճըն եէմինի 716. Գրալ Ֆէրտինան-տըն զիյարէթի 312, 314. Գօլէճ մէ'զունլարընա պիր իլթիճար 821. Գօլէրա վէ թիֆօ 1007, 1028, 1050, 1123, 1145, 1201, 1219. Գօնթ Թօլսթա 1140. Գօրէանըն ճափօնիանըն էլի ալթընտաքի հալի 907։

Դանիել Ուէպսթըրըն Ֆ. Մուգատտէսէ օլան հիւքմիթի 661.

Եանլըշ պիր վազ'իյէթ 718. Եէնի Գալիֆօր-նիատան պիր ազ մա'լիւմաթ 782. Եէնի 'էօմր 160. «Եէնի 'էօմր» բիճալէսի 473. Եէնի պիր էվրօպա գրալիյէթի 927. Եէնի պիր քիթապ 944. Եէնի Փօրթուկիզ ճեմիյէթի 1138. Եէտինճի էս-ուրա 483. Եիւզ սէնէտէն պէրու միւպարէք զը-

լընմըշ 836. Եիւքսէք եէրլէր 44. Եունանիսթանտա պուհրան ը ախիր 197. Երուսաղէմ միւշքիլաթը 178. Եօզղատտա քիւիսէ մէքթէպ պինասը 96. Եօլճուլըղմըզ 411. Եօղուրթըն հըճգ ը սըհհէթ գըյմէթի 662։

Զանպազլար հագգընտա պա'զը մասալար 432. Զէննիր տէրէտէն մա'լիւմաթ 942. Զիւկիւրտա էօլմէյէ նիյէթ էթմիշիմ տիր 1103.

Էլ գօնուլմըշ օլմադսըզըն թադտիս ի նէֆս 574. Էմնաք վէ մուսադդաֆաթ գանունը 307,343, 360, 787, 830 վէ 963. Էյի ատէմլէրին հուզուրը 704, 721. Էյպէզտէ իմթիսահ ը բուհանի 279. Էն իւսթիւն թէճրիպէ 562. Էն սէվկիւլիւ մագամը 256. Էպէտէն ուճանմայրըմ 1180. Էվէրէք թարաֆընա պիր զիյարէթ 942. Էվտէ չիւքրանիյէթ կիւնիւ 528. Էտիրնաուրկ գօնֆէրանսը 620, 657, 677, 696, 716. Էտիսընըն նէվ'ի պէչէրէ հէտիյէսի 429. Էրմէնի իւլ հուրուֆ Թիւրքճէ Ա-եաֆէէ մուհիմմ—պիր ատըմ 1047. Էրմէնի միլէթի վէ Քրիստոսըն մէզարը 205.

Թա'լիմ ու թէրպիյէյէ մախսուս գուվվէթլէրին պիրլէշտիրիլմէսի 836, 872, 893, 911, 936, Թա'լիմ ու թէրպիյէնին պիրլիյի 701, 720. Թաբսուս գօլէճի 539. Թէզքեար նուսխէզը 16. Թէլէվիժըն 247. Թէյեարէ վէ հավատտա 'աճա"իպ մանօվրալար 848. Թէնէֆֆիւսիւն հըճգ իւս սըհհէսի 968, 989, 1052. 1085. 1104. Թէչէքքիւր 726. Թէրճէմէ իչի — էհէմմիյէթի 1216. Թէրպիյէ ի սընաի'յէ 585, 604. Թէքզիպաթ 542. Թէքէրրիւր էթմէյէն թէճէսսիւտ 59. Թէք խաթթալը չմէնտրֆէր 529. Թիւրքիատա գըզլարըն Թա'լիմ ու թէրպիյէսինատ 50 սէնէլիք թէրագգը 743. Թիւրքիատա տինսիզլիք 298. Թիւրքճէ Ա-եաֆէէրէ էլվէտա' 1221. Թիւրքճէ Ա-եաֆէէրին Թա'թիւլի հագգընտա գարիւերիմիզին էֆքեարլարը 1205։

Ի'անէ թէվզի'ինատ սայըգա 295. Ի'անէ ի'թասը իչին տա'վէթ 726։ Ի'անէ վէ միսիօներլէր 110. Իթա'աթսըզլըզըն պէտէլի 1123. Իլայաս Բիկզ, 'աւլիմ վէ լիսանաչինա պիր զաթ 1100. Ի'լան էտէն Իբիսթիյանլար 256. 'Իլմ ի իլահի մէքթէպի 1129. 'Իլմ ի իլահի մէքթէպիմիզ 938. 'Իլմ իլէ տինին ասօթլուզը 1005. 'Իլմին բէհպէրլիյի 46. Իլք 'ասքէրլէրիմիզ 255. Իմթաթ 638, 946, 1062, 1206. Իմթիլալ զէմանընտա նամըլ գուբթուլտուգ 48. Իճթիմա'ի ֆէննալըգլարըն մէնպա'ը 372, 393. Իճթիմա'ի ֆէննալըգլարըն չարէսի 797, 816. 'Ինայէթին ճէվապը 1157. Ինթիգատա տէվրինտէ իթթիխազ էտէճէյիմիզ 'ադլի մէսէլէք 311. Ինկիլիթէրրա-

նըն Իրանա վէրտիյի նօթա 1032. Ինկիլիթէրրանըն Լօրտլար մէճլիսի 293. Ինկիլիթէրրա վէ Ամէրիգա մէքթէպլէրինէ 103. Ինկիլիթէրրատա մաթէմ 503. Ինկիլիթէրրատա Մր. Րօճէվէլթ 599. Ինկիլիթէրրա Փարլամէնթօսընըն բէսմի քիւչատը 216. Ինճիլի քիւիսէլէր 95, 504, 608. Ինճիլի քիւիսէլէրէ այզգ մէքթուպ 807. Ինճիլի քիւիսէլէրիմիզին հալ ը հազըրը 133. Ինճիլի քիւիսէլէր հալէրի, նէ' տիր 485. Ինճիլի քիւիսէլէր, միլի վազիֆէ,էրի 600. Ինճիլի քիւիսէլէր, միլի քիւիսէյէ միւնասէպաթը 580. Ինճիլի քիւիսէլէր, միւթէ'ալլէմ խատէմէ 524. Ինճիլի ֆըրգալար գուվվէթի մի զա'աֆ մը 970, 990 1009. Ինսանիյէթփէրվէրլիք իլէ մէպնաս իւլ հայաթ ապրասընտա միւճատէլէ 1148, 1180. Ինսանտա պուլունան թիւֆէյլաթ 352. 'Իպատէթ քի'մ իչին տիր 416. 'Իպր. 1. 9ըն թէֆսիրի 178. Իսթանօզտա Փրօ. մէքթէպլէրի 1185. Իսլահիյէ 76. Իսլամ 'ալէմինատէն 320. Իսփանիա վէ քիւիսէ 675. Իսփանիատա Րօմա Գաթօլիք քիւիսէսի 831. Իքի Թախսիս խըտմէթլէրի 896. Իւմիտ հասատը 325։

Լայէմուէլըզա նի'չիւն ինանըրըմ 414. Լէյտի Իզապէլ 378. Լիւզումսըզ պէհանէ 795.

Խալիգինի թէզէքքիւր էյէ 499. Խաչ վէ զանպագ 439. Խուլյարըն թէչէքքիւլիւ 1182. Խրիսթիյան 'ալէմինատէն 125. Խրիսթիյանըն տիւնեատան օլմամասը 295, Խրիսթիյան թէհրիպ ու թէրպիյէսի վէ վազիֆէլէրի 959, 962 վէ 979, 982, վէ 999. Խրիսթիյանլըգ վէ էրմէնիլէր 233։

Կէլ տօզ գալպիմիզէ 130. Կէնճ զըզլարըմըզ նէ եափըյօր 294. Կէնճէն իգրարը 822. Կէնճէլէրիմիզ նի'չիւն վա'զլըզտա հավէս էթմէյօրլար 323. Կ. Խ Շիրքէթինին ճիհան իթթիֆագը 1120. Կէնճլէր վէ թէ"լիհիլ մէս"էլէսի 1032, 1056. Կէնճլիքտէ պօյունտարուգ 530. Կէնճ Զինիմայինն 121. Կէօչէպլէր 376. Կէօք կիւրլէմէսինին եազմուրա թէ"սիրի 288. Կիլիկիա Ինճիլի իթթիհատընըն սէնէվի բափօրթը 843, 876, Կիլիկիալը մաթէմզէտէ հէմչիրէլէրէ 751. Կիլիկիա մէքթէպլէրինին փրօկրամը 259. Կիրիտ ահվալը 523. Կիւնահ նէ' տիր 275. Կիւնահքեարըն թէհասսիւրիւ վէ Ալլահա իւթիճասը 514. Կիւնլէրիմ մա'իլ օլան կէօլկէ կիպի տիր 185. Կուսակցականլար քիւիսէտէ 387։

Հագգ ը թէ"լիֆ գանունը 691, 711. Հագիգի էվ խաթունը նամըլ օլմալը 493. Հագիգաթէն Բապպ դըյամ էթմիչ տիր 407. Հագրէթի 'Իսա քի'մ տիր 79. Հայգալը Զըրա'աթ մէքթէպ ի 'ալիսի 17. Հաճըն 423. Հաճընտան մէքթուպ 1014. Հաճինտէ բուհանի ուլանըգլըգ 494. Հայաթ ը ինսանիյէնին

իմքեան վէ գապիւիյէթլէրի 1019, 1022, վէ 1039, 1042 վէ 1075, 1078 վէ 1095, 1098. Հայ Ամէրիկեան Երկսեռ Վարժարան 946. Հայոց Միացեալ Ընկերութիւնը 680. Հա՛նկըսը տահա 'ագըլը տըր 351. Հապէչիսթանտան մէքթուպ 132. Հապսխանէ միւտիրինին կէօզ հաչլարը 84. Հավա գազալարը 74. Հավիյէ իլէ էօլիւմիւն անախթահիլարը 412. Հարաքեաթ ը մէ'արիֆիփէրվէրանէ 180, 200, Հաֆրիյաթ վէ Ք. Մուգատաէս 1025. Հինաի պիր գատըն վէ իյի 736. Հինտիսթանա պիր եօլ 1176. Հինտիսթանտա Իսլամ իթթիհատը 159. Հինտիսթանտա մէքեաթիպ ի 'ալիյէ վէ տին 251. Հիւսէյն Հիլմի փաշա 43. Հոռրիյէթ պահաընտա պա'զը սու"ի թէֆէհհիւմաթ 748 781։

Ղըտա 63, 85, 105, 126, 162։

Ճափօնիա մալիյէսի 176. Ճափօնիանըն զրա'աթընտան նէ՞ հիսսէ ալապիլիրիզ 413, 433, 469, 490, 500. Ճէնուպ ի Շարգի էվրօփանըն ահվալը 963. Ճէպէլ ի Մուսայա պիր զիյարէթ 474. Ճէպէլ ի Պէրէքէթատէ ի'անէ թէվզի'ի 301. Ճվպէլ ի Պէրէքէթ քիլիսէլէրինի զիյարէթ 633, 665. Ճէսէտին գըյամը 465. Ճիւղէփէ Մաճֆինի, հադիգի վաթանփէրվէր 156,

Մաթպախտա մէլէքլէր 275. Մա'լիւմաթ փարչալարը 632, 1013. Մալիէրէսթիք 426, վէ 459, 462, վէ 479, 499, 502, վէ 520. Մախֆի տու'ա 8. Մ. Ամէրիգատա էլէքթրիզ իսթի'մալը 134. Մատամ Գօսթի Աբթէմինին չէճա'աթը, օղուլ խավաճա եանգընըն ֆէտաքէարլըղը 637. Մա'աէնէլէր նէ՞րէտէ պուլունըր 394. Մա'աէնճիլէրին 'էօմրիւ 296. Մա'աէնճիլիյին ֆէվա"իհի 276. Մա'աէնճիլիք 'էօմրիւնտէն 374. Մար'աշտա ճէմ'իյէթի թա'լիմիյէ 1125. Մար'աշտան մէքթուպ 610. Մաքէտօնիատա չէթէլէր 103. Մելքոն ազա Մելքոնեան զիլքրինէ 898. Մէ'արիֆէ տա"իր տօղրու նազարիյէ 318, 351. Մէճմու'ա 994. Մէմլահք ի էճնէպիյէտէ 1909 սէնէսինին մէչհուր վագը'ալէրի 5, 40. Մէմալիք ի էճնէպիյէտէքի բուհպանա պիր տա'վէթ 231. Մէմլէքէթիմիզ վէ տինսիզլիք 181. Մէչրութիյէթ նազմէսի 1062. Մէպ'ուսան մէճլիսինին գափանմասը վէ Ահմէտ Րիզա պէյին նութգը 654 վէ 671. Մէսա'իլի հազըրէվէ Ք. Մուգ. 792. Մէտ'ուսիյէթին սըրր ու հիքմէթի 1138, 1174 վէ 1191, 1195 վէ 1211, 1214 վէ 1223. Մէրզիֆուն հադըընտա սա"իր չէյլէր 137. Մէրզիֆուննատան Գայսէրիյէ պիր սէյհահաթ 1054, 1087, 1106. Մէրզիֆուննատա իթթիհատ վէ Թէրագգը ճէմ'իյէթի 356. Մէրզիֆուննատան մէքթուպ 327. Մէրզիֆուննատա ֆէլաքէթլէր 300. Մէրզիֆուն քիլիսէսէնին րափօրթը 136. Մէրսինատէ Փրօթէսթան ճէմա'աթը 443. Մէրքէզ ի Թիւրքիա Գօլէճի միւնթէհիլէր մէճլիսի 90. Մէքթէպլէրտէ խրամէթ ի 'ասքէրիյէ 175. Մէքսիգօտա գըյամ 1175. Մըսըրլըլար նէ՞ խթէյօղլար 812. Մըսըր վէ Ինկլիթէրրա 619. Մըսըրտա ահվալ ը հազըրէ 1216. Մ. Թ. Գօլէճինատէ պիր նըսֆ Ծորվեան վէ թէվզի'ի տիփլօմա զիյնէթի 820, 846. Միլատ հօրթուսը 61. Միլլէթի նէ՞ չէյ գուրթարըր 429. Միլլէթ իչուն տու'ա 427. Միլլէթ վէ Ֆիթ. Մուգատաէս 737. Միլլի սէրվէթին էն պէօյիւք մէնպա'ը 257. Միննէթտարլըգ 719. Միս Գօրինա Շաթըգ 537, 569. Միսիօներլերին ումուր ը նէչրիյէ հէյ'էթինին իլանը 446. Միսթէ'ալիմ բուհպան 702. Միսթէվազը' պիր 'ամէլէ 699. Միհթէրէմ աճէնթալարա վէ գարիյուն ը քերամա 1158, 1206, 1223. Միւնթէգիա էֆյէ պիր գաչ սէօզ 570 609, 636. Միւամիր պիր հայաթ 815. Միւսրիֆ օղլուն 'ավաէթի 1057. Միւսրիֆ օղլըն միւֆարագաթը 936, 972. Միւրէքքէպսիզ քիթապ թապ'ը 625. Միւրթէհի' Տիւմա 888. Մուխթարայը սայմաժագ 700. Մուհապպէթ իչի 660. Մուհարէպէ օլաճա՞գ մը 122. Մուհարէրաթ ը բէսմիյէնին թահրիրինէ տա"իր թա'լիմաթնամէ 343. Մուհիմմ պիր քէյֆ 1183. Մուվաֆֆագիյէթ 370. Մուվաֆֆագ վէ մէս'ուտ օլմագլըզըն էսասը 512, 536, 606, Մ. Պրիանըն միւզաֆֆէրիյէթի 1080. Մ. Պրիան պուհրան ատէմի տիր 1023. Մր. Րօզէվէլթին Գահիրէտէքի նութգը 383, 403. Մր. Րօզէվէլթ վէ Փափա 368. Մր. Րօզէվէլթ Փարիստէ 428։

Ցիսուսըն գըյամը 418. Ցիսուսըն կիւնահքեարըն գափուսընը չալմասը 590. Ցիսուսըն ճանա սիւ"ալը 308. Ցիսուսըն ճիտտիյէթի 315. Ցիսուսըն սօն Ճիւմ'ասը 418.

Նա՞սըլ պիլտի 257. Նաֆի'ա նազարէթինտէ իճրա"աթ 62. Նէ՞ եափալըմ 215. Նէյէր կէօրտիւմ 222. Նէ՞ միւպարէք տիր բուհճա ֆագիր օլանլար 367. Նէչրիյաթ գոմիսիօնըն Թիւրքմէն Աւետաբերէ տա"իր գարարը 1048. Նէվհիվանլարըն Խրիսթիյան Ճէհտ Շիրքէթինին Հինտիսթանտա մէճլիս ի 'ումումիսի 121. Նէ՞ օլաճաղզ 567. Նի՞չիւն 104. Նիւ Եօրգըն եէնի մէտխէլի 1003, Նիւ Եօրգտա թանգիֆաթ 13. Նիւ Հէյվընտան պիր մէքթուպ 753. Նիւբրիէտ գարիյէսի 329։

Շաթըգա'մալար մէքթէպի 849, 897. Շայան ը թէչվիգ պիր թէչէպպիւս 800. Շաիւր, եախօտ պէքլէմէք պէյրիյէսի 115, 138. Շէյթանըն մէքթէպի 219. Շմէնտըֆէր խաթթընըն գըրըլմըշ տէմիրլերի

վէ 'ատէթ 372. Շիմտիքի չէ՛ր 889. Շու՛ուանթ ը սիյասիյէ 91, 110, 134, 167, 187, 202, 235, 263, 283, 302, 330, 358, 379, 394, 418, 447, 475, 495, 515, 542, 571, 591, 611, 638; 667, 686, 707, 727, 755, 783, 803, 823, 851, 879. 899. 919, 442. 975, 995, 1015, 1035, 1063, 1091. 1111, 1131, 1158, 1187, 1224։

Ուխուվվէթ, Թիւրքիանըն ֆուբսաթը 1178. 'Ումումի թա՛լիմ ու թէրպիյէ 564. ՈւնուԹմա ատուլ, եէթիմ ֆուգարալարը 754. Ունուտուլմազ պիր զայ՛աթ 448. Ուրֆատա աճլըգ 540. Ուֆուգ 82, 101, 120, 158։

Չէքիրկէյէրին իմլաֆը 267, 287. Զըրաղան հանդընը վէ կէնճ Թիւրքիա, եախօտ 3 միլեօն լիրալըգ պիր աէրս 119. Չինիլէր Թիպեթատ 348. Չինաէ ի՛տամ ճէզասը 928. Չինաէ մէքԹէպլեր 323. Չիչէքլէրաէն պիր տէրս ի 'իպրէթ 603. Չօճուգլարըմզ վէ նէօլ ի աթի 65. Չօճուգլարըն Թա՛լիմինէ քիմլէ՞ր մէա՞ուլ ատը 1108, 1120. Չօճուգլար իչիւն կիւնէչ 1150 Չօճուգլար վէ զավա՛իտ ի թէնասիւլիյէ 992։

Պագայա վէ էֆրատ ը մէրճուզէ 734, 767. Պա՛զը թէսհիլաթ վէ մէքեաթիպ 917. Պաղչէվանլըղա վէ Թա՛լիմի աթֆալա մախսուս եազ մէքԹէպի 908. Պէյնէլ միլէլ ի՛անէ գօմիսիօնը 61. Պէյնէլ միլէլ մէճլիս ի 'ումումի 579. Պէյն վէ չախսիյէթ 107. Պէյն վէ քէլամ 20, 67. Պէյրութ գօլէճինաէ տինի Թա՛լիմ 39. Պէօյիւք բէ՞իս 408. Պէօյիւք քէչֆիյաթ Սրսէնօ-Պէնզօլ եախօտ 606, 1151. 1909 սէնէսի 3. 1910 սէնէսի կիրակի մէքԹէպինին 49—51նճի տէրսլէրինէ մախսուս իմթիհան սիւ՛ալլերի 1061. 1909 սէնէսինին իխԹիարաթը 278. Պիր գաթըը Թըրնազը ֆիլ/զի 508. Պիր Դաթօլիք Եպիսկոպոսընըն մէքԹուպը 715. Պիր գաթընըն իճրա էԹիսիյի իչ 661. Պիր գըզճըզագրնազմէսի 1200. Պիր գրաիչա վէ պիր գատրն 796. Պիր Թագըմ ուֆագ պէօճէքլէրին պա՛զը 'իւէլ ի սարիյէնին սուրէթի ինԹիշարընտա ԹուԹտըգլարը մէվզը' 1089. Պիր 'իւմ դահրէմանը 772. Պիրինին զա՛ֆիլիյի ճիւմլէնին զա՛ֆիլիյի 128. Պիր իչ իճրա էԹմէնին լիւզումը 964. Պիր իչտէ Ալլահընն վէ ինսանընն միւԹէգապիլ 'ալագասը 910. Պիր խալվէԹնիչին 1084. Պիր ՍրիսԹիյանտաո նէ պէքլէնի լիր 834. Պիր մաԹապ'անընն իֆլաս էԹմէսինին սէպէպի 564. Պիր միւպէչչիլր ի զարիպին զիյարէթի 540. Պիր չէ՛ր գուրԹարմազ իչիւն էօլէն աատմ 468. Պիր չանընն հիքայէսի 219. Պիր վալինին չէհաէԹի 1028. ՊուԹրօս փաչանընն գաթլը 217. ՊուլուԹլար 87. Պուհրանընն սուրէթի Թէլագրըսը 704. Պուղտայ ղըրա՛աԹը 68, 89։

Սա՛ատէթ Ինճիլի 1050. Սա՛իրէր իւէ կէչինմէք հիւնէրի 1148. Սալէմ 1034. Սալը ճէտիտ 7. Սալը ճէտիտ սապահընտա հուզուր ը Պարիյէ ԹէգարրիւզԹ 35; ՍալԹ օլանընը Թագտիմ էԹտի 1180։ Սաղ կէչիտ չէհիտլէրինէն 75. Սաղկէչիտաէն նա՞սըլ դուրԹուլուը 203, 226, 260. Սատր ը ճէտիտ 50. ՍէլամէԹի քեամիլէ 932. Սէմա վէ ղէմինին իզտիւաճը 62. Սէմավի փէտէրիմիզին Թարաղը 489. ՍէյեահաԹ 162. ՍէյեահաԹ – Գունիտ 471, 511. «ՍէյնէԹ Փոլզ ինսԹիԹիւԹ» գոլէճինտէ տիփլոմա վէ միւքեաֆաԹ Թէվզիի բէամի 723. Սէվկիւլիւ ԽրիսԹիյան պիրատէրլէր, վէ տօսԹլարըմա 566. Սէվկիւլիւ միլլէԹաչլար 513. ՍէրվէԹ հատտ զաԹինէ մուխիլի սա՛ատլ՞Թ մի տիր 684. Սէրվէ՞Թ մի գուվվէԹ մի. Հա՞նկիսի 1045. Սիրէթին գուսուրը պուլունտըղը նօգԹա 911. Սիվիլնիքեահ 314. Սիտնիին հիսապ փուսուլասը 836. Սիւ՞ալտա ճէվապ 411. ՍիւԹ վէ վալիտէյնէ պա՛զը իխԹարաԹ 631, 683. Սուրը Յակոբ Որքանոցը վէ 'ԱլնԹապ գոլճի 7. Ս. Փաթրիգին խոՐ՛ֆասը 160. Սօսիալիզմ եախօտ իչԹիրաքը էմվալ ուսուլը 746, 779, 818, 840. Սօսիալիզմ վէ անարչիզմէ գարշը նէ՛ մէվզը' ԹուԹալըմ 435. «Սօսիալիզմ» քէլիմէսի 396։

Վազիֆէլէրին իճրասընը Թէ՛խիր էԹմէքլիք կիւնահ տըր 680. Վազիֆէ իչիւն գահրամանճասընա վագ ը նէֆս էԹմէք 967. ՎաՐիգանընն զէմանիփէրվէրլէրէ Թէ՛աատիսի 1099. Վեր. Գաւմէ Ալալահատեան 299. Վեր. Հ. Աչճեան վէ Աատանա Ինճ. քիւիսէսի 219. Վեր. Տօգ. Հ. Ն. Պարնըմ 560. Վէրէմ զապիւ ի չիֆա 440. ՎէֆաԹ 354. ՎէֆիյաԹ 186. ՎիգԹօրիանընն գրաիչա օլմասը 776.

Տախիւ Թէպէրի պէչարէթ 1155, 1183, 1204. Տահա նէլէր կէօրէճէյիզ 18. Տահա պէօյիւք իսԹիյաճմըզ 99. Տամատ Ֆէրիտ փաչանընն լա՞իհասը 198. Տարիւֆիւնունը չահանէ, վէ չու՞ունաԹը 131. Տէյո՞ մի 179. Տէնվըը 1128, 1152. Տէվլէթլէր վէ ուֆագ հիւքիւմէթլէր 733. Տէրունի հայաթ 592. Տէրունի սէտտ 227. Տէօնկէլէ 75. ՏէօրԹ եօլընն ահվալ ը հազրէսի 109. Տինէ գարշը միւճաատէլէ 533. 588, 605, 626. Տինին մէԹաՆէԹ-պախչ գուվվէԹի 866 վէ 883, 886, 903, 906, վէ 923. Տինսիզլիք ինսան 'ազլընա մուղայիր տիր 722. Տիրի իման 350. Տիւնեանընն Թէպէրի ի պէչարէթ էմրինէ հիսէմիզ 472. Տիւնեանընն կիրակի մէքԹէպի գոնֆէրանսը 201. Տիւնեանընն միսիոներ գոնֆէրանսը 560. Տու՛ա հաֆիաստը 43. Տու՛ա Սա՛ատլարը 431, 466, 487, 506, 526, 582, 622։

678, 739, 813, 870, 931, 987, 1048, 1083, 1102, 1122, 1142, 1175, 1199, 1218. Տուրպինինի քէնաի եափաը 872. Տուրպին մաքինա 529. Տօգ. Եսայի Հալաճեան 1061. Տօգ. Հ. Ն. Պարնըմըն թէզքեաըընա 608. Տօգ. Րիզա Թէվֆիգ պէյ 255։

Բաքըֆէլըը սէրմայէսի 274. Րուհանի հայաթըն էհէմմիյէթի 555, 575, 595, 615, 651։ Րուհանի մէ՛մուրլար ևէթիչաիրմէք 749, 799, 842։ Րուսնա-նիա հագըճնտա պա՛զը մա՛լիւմաթ 1060. Րուսիա Զինաէ Ամէրիգատան գօրգուչօր 907. Րուսիատա գօլէրա 887. Րուսիատա ԵՀուատիլէրէ թէ՛ատաի 676. Րուսիատատա վէ Զինաէ ուսուլը մէչրուԹիյէԹէ թէրագդը 1119. Րօման օգուստագ 84. Րօպըրթ Գօխ 656։

Փափանըն խարիճիյէ նազըրը 409. Փափա վէ Էրմէնի քիլիսէսի 178. Փարիսաէ Մայիս կիւնիւ 464. Փէյղամբըզ 291. Փօլիսլիք 199. ՓօրԹուկիզ գրալիյէԹինին սուգուԹը 1003. ՓօրԹուկիզ նաւստա ՓօրԹուկալ 983։

Քեամիլ հայաթ խըտմէթ 'էօմրիւ տիր 714 վէ 731, 767, 787, 827. Քեամիլ հայաթ ը իճԹիմա՛իյէ 1,197. Քեամիլ խէլաս 155. Քէնտի մա՛աշընըն ԹէնզիլիՆի բէճա էյլէտի 1201. Ք. Մուգաատաէսի նա՛սըլ օգուսմալըյըմ 123. Ք. Մուգաատաէսին սէլամլանմասը 317. Քիլիսէ վէ խայրխահլըգ 832. Քիլիսէ վէ մէքԹէպ գանունը 674 վէ 691. Քիլիսէտէ ուչուչանլար 802, 943. Քիլիսէ ահիւեանըն իհԹիյաճաԹընը Թէսվիյէ էտէր 891. Քիւչիւք պաշլանղըճլար 659. Քրիստոսըն նուճուզ ու մէ՛սիհինին սըրրը 1115, 1118 վէ 1135, 1171. Քրիստոս իլէ էլէմ չէքմէք 1026. Քրիստոս վէ չիմտիքի էմէլէր 964. Քրիստոս տա՛իմի չէֆի՛իմիզ 195։

«Օ պէնիմ եէրիմէ էօլտիւ» 624. Օպէր Ա.մէրգօնըն Թագվասը 695. 'Օսմանլը 'ասքէրի պիւտճէսի 665.

Ֆարէլէրին նապզը 247. Ֆէնէլէօնըն տու՛ասը 12. Ֆինլանտիանըն ահվալ ը էսէֆիչԹիմալը 559. Ֆինլանտիա վէ Րուս զազէԹալարը 791. ՖիւԹուհաԹըն սէմէրէլէրի 892. Ֆլօրընս ՆայԹինկէյլ 868. Ֆրանսատա Թա՛Թիլ ի էշղալ 1023. Ֆրանսատա մէպու՛ան մեճլիսինէ փաԹըրտը 1079. Ֆրանսատա Օիյլիօն հարէքէԹի 349. Ֆրանսատա ՓրօԹէսԹանլըգ 14։

ՉՕՃՈՒԳԼԱՐ «ԱՒԵՏԱԲԵՐ»ԻՆԻՆ ՖԻՀՐԻՍԹԻ

Ալիսին Թէքաիրի 956. Ազուչը Մատէր 243. Անի չէհրի 31։ Անճէլուս 645։

Գահրէման հուսար 144. ԳարԹալտան զիյատէ 'ադըլը պիր Թավչան 646. ԳըյամէԹ 454. Գրասքաէն հիսսէ 862. Գուլլէտէքի փրէնճիքլէր 340։

Եայլալար 552. Եէնի սէնէ 33։

Էվէրէկ 760, Էֆսուս 1068։

Թարսուս 456. ԹիւԹիւն իչմէք 'ատէԹի 1070. Թօմարզա 952

Ի՛Թիրաճ էԹմէք 246. Իլք Ինկիլիզ մաԹպա՛աճը 29. ԻսԹար 958. Ինսանի 'էօմր 958. ԻսԹանպօլըն փուլքէրեասը 241, 337։

Կէլինիզ էՅ արգատաչլար 763, Կիլիկիալը էօքսիւզ չօճուղըն նալէսի 149. Կիրակի մէքԹէպինին պաչլանկըճը վէ հալ ը հազըրը 453. Կիւգէլիք 954։

Հասատ մէվսիմի 650. Հեզլինէնին հէԹիյէսի 340։

Մայիս նազմէսի 452. Մա՛սումիյէԹ 648. Միսիս 548, Մոհս եախսատ Մոդք 860. Մուզիրր 'ատէԹլէր 1069։

Յիսուսըն վէլատէԹի 28. Յիսուսըն չօճուգլըգ չաղընտա 34։

Նամրուն 338. Նափոլէօն ՊոնափարԹ 649. Նէննի 145. Նէվզատ Ֆիմի 1071. Նէվճիվան գահրէման 32։

ՇէֆգաԹ մէլէյի 1072։

Զալըչդան Զապէլ 859. Զիչէքլէր 149, 245, 342, 455. Զօճուգլարա մէքԹուպլար 27, 138, 142, 335, 451, 547, 643, 759, 855, 951, 1067, 1163։

Պալըգլար 861, 957, 1073, 1169. Պալըգ վէ քէփէնէք 764. Պահար կէյտի 339. ՊէաԹրիս 355. Պէօյիւք պէյազ վէսպա 1168. Պէօյիւք ՓէԹրօ 761. Պիր էրմէնի քէօյիւ 646. Պիր չիհ տամլասը 554. Պիր տուլ վալիտէ քէնտի պիրիճիյինէ խիԹապէն 341. Պիր քիւչիւք գըզտան գուչճըզազա խիԹապ 240։

Սալիպ ի Ահմէր չիրքէԹինին պիտայէԹի վէ Միս Ֆլօրանս ՆայԹինկէյլ 856. Սահրանըն զանպազարընտան պիր աէրս 458. Սա՛յ ու զայրէԹ 862. Սէնէնին սօնը 1170. Սէրչէլէր 1169։ Սըր կէչէհատ վէ 'ազիզ քեասէ 1164։

ՎաԹան ուզրընտա 1167. Վարագ 244։

Տէօյիւմէք իսԹէմէյէն չօճուգ 550. Տիլքիւչա վասպուրական 147, Տօղրու սէօյլէմէք 766։

Րապպ գօրգուսը 'իլմին իսլԹիտասը տըր 1074։

Փարսիֆալ 1071։

Քիւչիւք պիր չօճուղըն մէրագը 454։

Օյուն վէ հարաքեաԹ ը պէտէնիյէ 953։

Ֆրէտէրիգ վէ անըն սիւլեան պաղչէսի 146։

ԿԻՐԱԿԻ ՄԷՔԹԷՊԻ ՏԷՐՍԼԷՐԻ 1910 ՍԵՆԵՍԻ ԻԶԻՆ

1910 սենեսի կիրակի մէքթէպի տէրսլէրի իւ-պէրինէ օլան իղահաթ, Ա-եաոքեբէ 'իլավէ մադա-մընաա Ա-եաոքեբէրին ապօնէլէրինէ անըն իչինն ար-թիչ պիր մէպղաղ թալեպ օլունմադըգընն կէօռմէ-ըրիչճէք տիր։ Իլք տէրսլէրի պէօյլէ երքէն կէօռ-տէրմիզտէն մադաէա՝ անլէրի սենենին իպթիտա-սընաան էվվել պիգիմ էն ուղաղ ապօնէլէրիմիզէ նէթիչտէրմէք տիր։ Նիյէթիմիզ պու այաան սօնրա տէօրթ տէրսլէրի պիրլիքտէ, իհթիմալէն հէր այըն իչինճիւ նուսախէսի իլէ կէօռմէէրմէք տիր։ Տէօրթ տէրսլէրին իղահաթընա Ա-եաոքեբէրին սէքիզ սահի-ֆէլէրինէ միւսավի հէր թախսիս էթմէք ֆիքրինա-տ իզ։ Իղահաթ Ա-եաոքեբէրին սահիֆէլէրինին պէօ-յիւքլիչինտէ սահիֆէլէր իւղերինէ թապ' էտիլէ-ճէք իսէ տէ, Ա-եաոքեբէ իլէ ճիլա էտիլմէյէճէք, պիրա կիրակի մէքթէպլէրիմիզ իլէ 'ալաղասը օլան քիսմէլէր իչիւն օլ իղահաթըն այրըճա ճիլա էտիլ-միչ օլմասը պէկլէի տահա միւնասիպ տիր։ Վէ է-կէր պիր հէբաէն Ա-եաոքեբէլէր իլէ կէօռտէրիլէնա-լէրէն զիյատէ Իղահաթ թալեպ օլունմաճադ օլուր իսէ, զիյատէ նուսախէլէր կէօռտէրէճէյիզ, չու չարթլէ քի, պիւթիւն սենենին Իղահաթը իչիւն պիր դուրուշ թէ՞տիյէ օլունսուն. պու դուրուշ իսէ փօսթա մէսարիֆինի անճադ գաֆար։

Տէրսլէր իւղերինէ տօլու Իղահաթ վէրմէյէ հէ-րիմիզ օլմասը իչիւն սիւ՞ալաբաան սարֆը նաղար էտէճէյիզ, վէ իւմիա էտէրիզ քի տէրսինն քէլամա-րը վէ պիղիմ թէֆթիր նէվ'ինաէն օլան Իղահաթը-մըզ էն մուֆիտ սիւ՞ալէրի իհթիմար էտէճէքլէր տիր։ Չաֆիմա իչինտէ օգունաճադ այէթլէրաէն տահի սարֆը նաղար էտէճէյիզ։

Պիղիմ իսթի'մալ էթտիյիմիզ պէկն էլ միւէյ-յէտ կիրակի մէքթէպի տէրսլէրինտէ Ծնունդ տէրսի տա՞իմա ալաֆ. Դեկ. 25ճենճի կիւնիւնէ էն եաղըն օլան Կիրակիյէ թախսիս օլունուր քի պու տէրս-լէրի իսթի'մալ էտէնլէրինն պէօյիւք զըմընըն Ծը-նունդ հօրթուսը թարիհի տիր։ Պու տէրսին կիւ-նիւնիւ էրմէնիլէրինն Ծնունդընա ույտուրմագ իւզրէ պիզ թէպտիլ էթմէյէ։ Պունունն նէթիճէսի օլարագ օլ պիր տէրսլէր քէնտիլէրի իչիւն թա'մէնն օլունան թարիհտէն պիր հաֆթա կէրի զալըրլար։ Լաքին սօն-րա պիր իհթիհան տէրսինտէն սարֆ ը նաղար էտէ-տէրէք անը տօղրուլթմադա մուվէֆֆըր օլաճաղըզ։

Զաոիկ տէրսինի տահի Դարպըլաբընքընէ տէյիլ, Շարպըլարընն թարիհինէ կէօրէ գօյաճաղըզ։

ՄԱՏԹԷՈՍԸՆ ԹԱՀՐԻՐԻ ԻԻԶՐԷ ՕԼԱՆ ԻՆՃԻԼ

Պիւթիւն 1910 սէնէսինտէ կիրակի մէքթէպի տէրսլէրի տէօրթ Իճիլլէրինն պիրինճիսի իւղերինէ օլաճաղ տըր։ Պու տէրսլէրէ նէզամլը սըրա իլէ պաչլամաղաան էվվէլ՝ միւթալա'ա էտէճէյիմիզ Իճիլ իւղերինէ մուգաատէմէ նէվ'ինաէն պա'զը իղահաթ վէրմէք ֆա՞իտէէն խալի տէյիլ տիր։

Էվվէլա Իճիլլէն խամինի նազար ը տիգգաթա ալալըմ։ Պիզ 'ատէթ իւզրէ Տէօրթ Իճիլլէր տէ-րիլ, լաքին հազիգաթ ը հալտէ անճադ պիր Իճիլ վար տըր։ «Իճիլ» տէմէք «էյի խապէր» տէմէք տիր, վէ տէօրթ Իճիլ մուհարրիրլէրինին ճիւմլէսի տէ 'այնի էյի խապէրի վէրմիչլէր տիր։ Պու էյի խապէրին մէնպա'ը, վէ անը պիզէ հազիգաթ ը հալտէ կէօնտէրէն Ալլահ տըր։ Էյի խապէր պին-նէֆս Ցիսուս Քրիստոս, անըն Իսի իւլ խուան մա-գամընաա թէճէսսիւտիւ, անըն մուգաատէս 'էօմ-րիւ, անըն 'աճա՞իպ վէ իւմիտպախչ Թա'լիմաթը, անըն միւ'ճիզլէրի վէ մէրհամէթ 'ամելլէրի, անըն խուսուսեար իչիւն ճէֆա չէքմէսի վէ էօլիւմիւ, վէ ճէլալ իւէ զըյամ էթմէսի տիր։ Ցիսուսը ֆարզը նօգթա ի նազարլարաան կէօրէչիլմէմիզ իչիւն Ալլահ պու էյի խապէրի քէնտի զուլլարընըն տէօր-տիւ վազըֆաընըզէ պիզէ թէպլիղ էյլէմիչ տիր։ Վէ պու պիր գաչ քիթապլարա «Մաաթէոս Իճիլի» «Մարկոս Իճիլի» աէնիլմէզ՝ անճադ «Մաաթէոս մուճէթթիճէ օլան Իճիլ» վէ զայրի՝ տէնիլիր։ Եա'-նի էյի խապէրի Ալլահ պիզէ կէօնտէրիր, վէ պիզ անըն հիքմայէլէրինէ մալիք իզ, վէ հիքմայէլէրի տէօրթ ֆարզը մուհարրիրլէր թէտարիք էյլէմիչլէր տիր։

Իւք Իճիլլին քէնտիսինէ 'ատֆ էտիլմիչ օլան Մաաթէոս՝ ըէսուլլէրաէն պիրինի խոի։ 'Ահա ը ճէ-տիտէ ըէսուլլէրին տէօրթ ֆիէրիսթի օլուպ, ան-լէրին իքիսինտէ Մաաթէոսըն խամի եէտինճի, վէ օլ պիր իքիսինտէ խաչ, տէքիղինճի տիր։ Մաաթէոս կէօմրիւք վէրկիսի Թօվլայան օլուպ՝ եէհուտիլէրին պուղդ էյլէտիքլէրի սընֆտան պիրինէ մէնսուպ խոի, վէ Ցիսուս անը օն իքի ըէսուլլէրաէն պիրի-սի օլմադա էնթիխապ էթմէքլէ՝ պիր ֆէրտին բիւֆրպ վէ մէվզը'ընէ տէյիլ, անճադ անըն էվ-սաֆ ը զաթիյէսինէ վէ միւնասիպ օլուպ օլմա-մասընա պադըղընըզ կէօսթէրտի։ Քէնտի ըէսուլ ըէֆիգլէրինտէն պիր զաչը կիսի Մաաթէոսըն տա-խլ-վաֆթիզ էտիճի Յովհաննէսէ չակիրտ օլուբ-

ղընա տա՞ր խսպաթ եօդ տըր։ լաքին Յիսուս անը տա՛վէթ էթախչինաէ քչնաի քեարը մչ՞մու- րիչէթինի թէրք էչէմիչէ հազըր պուլունմասընատան, ինթիմալէն անըն ապաէմաճ Յիսուսը տինչէմիչ վչ Յիսուսըն Մեսիա օլաըղընա դանմըշ օլաըղը խա- թինթաճ էախիր։ Մարկոսըն վչ Ղուկասըն գիքր էթախքէրի Ղևինին կէօմրիւքճիւ Մաաթէոս օլաը- ղընա չիւպհէ էթմէչէ սկպէպ եօդ տըր։ Րէսուլ օլ- մաղա տա՛վէթ օլուռնաըզատան սօնրա Պետրոս տչ- նիլէն Սիմոն, վչ Պօղոս տչնիլէն Թարսուսլը Սօղոս միսիւլիս, Ղևի տախի քչնաի էաքի սչն՛աթընը թէրք էթախչի կիսլի՝ էաքի խամինի տախի պրադա- րագ, անտէն սօնրա Մաաթէոս թէսմիչէ օլուն- տուս։

Պու Ինճիլի Մաաթէոսըն եազաըղընա նչ՞ խա- պաթըմըզ վար տըր։ Պու Ինճիլճէ պու խուս- սուստա հիչ պիր խսպաթ եօդ տըր։ ՚Իպրանիլեր բիսալէսինատչն մա՛տա, բէսուլլերին բիսալէլերին- ատ, Յովհաննէս Ինճիլինաէ, Վահի քիթապընատա, վչ տօլայըտան Ղուկաս Ինճիլինաէ վչ Ա՛մալ ը Րուսուլ քիթապընատա անլերին մուհարրիրլերի քի՛մ օլաըղը պէչան էախլմիչ տիր։ Լաքին պիրինճի Ին- ճիլճէ հալ պէօյլէ տէչիլ տիր։ Օլ Ինճիլի Մաաթէո- սըն Ինճիլի մաթամընատա զապուլ էթմէմիզին սչ- պէպի՝ փէք էրքչն վազըթատան պիրի քիլիսէչին բիվայէթի պէօյլէ օլմուշ օլմասը տըր։ Թագրիպչն Թ. Միլատըն 185ինաէ տօղմուշ օլան Որոգինէս չէօյլէ տէմիչ տիր։ «Պէն վէրիլչն միւթէէխխա չէ- հատէթատչն տէօրթ Ինճիլլեր հագըղընատա՝ եա՛նի ՚ա- լէչիլերինաէ ի՛թիբազ էախլմէչէն վչ Սալահըն ՚ու- մմաի քիլիսէսինաէ ասլա ի՛թիբազա օղրամայան Ինճիլլեր հագըղընատա էօյրէնմիչիմ քի՝ անլերին պի- րինճիսինի Մաաթէոս եազտը։ քի պու եվվել կէօմ- րիւքճիւ իսի, լաքին սօնրա Յիսուս Քրիստոսըն բէսուլը օլատ։» Գաամի քիլիսէաէ պիրինճի Ին- ճիլի Մաաթէոսըն թահրիր էթմիչ օլաըղընա տա՞ր չիւպհէ կէօսթէրիլտիկնէ ասլա խսպաթ եօդ տըր, վչ անըն Ինճիլի միւ՛թէպէր Ինճիլ մագա- մընատա զապուլ օլունտուս, պիրա օլ Ինճիլին պիր բէսուլըն իչի օլաըղընը ճիւմլէսի տէ զապուլ է- տէրլեր իսի։

Քիթապ ը Մուգադասէսի միւթալա՛ա էախլեր արասընատա պու Ինճիլի Մաաթէոսըն եազմամըշ օլաըղընա դանմըշ օլանլար պուլունտուշ, անլերին արասընատա ՚ալիմ վչ Բապպ Յիսուսա հադիգաթէն թասի՛ օլանլար վար տըր։ էկէր անլերին զանընը տօղրու օլսա, վչ տա՞ր պիր միւչէէմ մուսանընըճ պու Ինճիլի Մաաթէոս խամիչէ, եախօտա ճարգը պիր խամչէ եազմըշ օլսա՝ քիթապընըն դըյմէթի զայ՛ օլմազ։ Մարկոս վչ Ղուկաս Ինճիլլերինի եազան- լար բէսուլ օլմատըգլարընատան տօլայը անլերին դըյմէթի ազ տէչիլ տիր։ Պիզիմ իչչն պիլմէմիզ լազըմ օլան չէյ՝ հիքմայէնին հազիգի օլմասը վչ պիզէ Իլահի սէլահիյէթլէ վէրիլմիչ օլմասը տըր։ Պիրինճի Ինճիլի Մաաթէոսըն եազմըշ օլաըղը հազ- ղընատա էախլէն չիւպհէլերէ էսաս օլան խուսուսլար միխթէչլիճ տիրլեր, վչ անլերի պուրատա գիքր էտճէք օլսադ, չօգ եէր լազըմ օլաճագ տըր, վչ անլեր մուդնի՛ թարղատա ճէրճ էախլմիչ օլաըգլա- րընատան անլերի գիքր էթմէք պիրճ օլ գատար մուհիմմ կէօրիւնմէդ։ Անճագ պիր խուսուսը գիքր էտէլիմ։ Գաամի հայրատէտէրտէն պա՛ղըլարը Մաաթէոսըն եէհուտի Խրիսթիյանլար իչչն Սրամի լիսանը տէնիլէն թահրիճ օլունմըշ ՚Իպրանի լիսա- նընատա եա՛նի օլ կիւնլերտէ եէհուտիլերին թէքել- լիմ էթախքէրի լիսանատա պիր քիթապ եազըգը- նը, վչ օլ քիթապըն «Լուղիա»յը եա՛նի Քրիստոսըն քէլամլարընը հավի օլաըղընը սէօյլէրլէր։ Պա՛ղըլար չու միւլահազայը գապուլ էտերլեր քի՝ սօնրատան կէլէն պիր մուհարրիր Լուղիայը վչ Մարկոս Ինճի- լինի խսպի՛մալ էտերէք չիմտիքի Մաաթէոս Ինճի- լինի թէտարիճ էթմիչ տիր։ Յիսուսըն քէլամլարը- նըն վչ թա՛լիմլերինին պիր հիքմայէսինի Մաա- թէոսըն ՚Իպրանի լիսանըշչէ գալէմէ ալմըշ օլմասը հազիգի կէօրիւնիւճ։ Լաքին էլիմիզտէ պուլունան Մաաթէոս Ինճիլի, մուգաթէտիր ճիւմլէ մուՀաբզ- լերին գապուլ էթախչի իւզրէ, թէրճէմէ տէչիլ տիր։ Վչ միւճէսսիր Մօրիսընըն չօգ միւնասէպէթ- լէ տէտիչի իւզրէ Մաաթէոս չիւպհէսիզ էքի լիսան- լարա տախի վազըճ օլարագ՝ անըն Արամի լիսա- նընատա մուխթասար պիր Ինճիլ՝ վչ Եռնանի լիսա- նընատա տախի չիմտի անըն խամիչէ թէսմիչէ օլուշ- նան Ինճիլի եազմըշ օլմասընը ֆարզ էթմէքտէ կիւճլիւք եօդ տըր։

Մաաթէոս Ինճիլինին եազըմըշ օլաըղը վազըթ՝ Թ. Միլատըն 70ինաէ վազը՛ օլան Երուսաղէմին խարապընատա եազըն օլաըղը կէօրիւնիւճ։ «Պու կիւ- նէ տէչին» (Մատ. 27. 8։ 28. 15) թա՛պիրի Բապպըմըզըն խաչա չըդարըլմասընատան պէրու է- փէչի վազըթ կէչմիչ օլաըղընը կէօսթէրիր։ Լաքին Ինճիլճէ անըն Երուսաղէմին խարապընատան էվվէլ խթիմալէն Թ. Միլատըն 60 վչ 70 արասընատա, եազըգմըշ օլաըղընա ՚ալամէթլէր պուլունուր։

Մաաթէոս Ինճիլի հիքմայէ օլմասընը կիսլի՝ Յիսուսըն միւքէմմէլ վչ բապպըթատը թէրճէմէի հա- լը տախի տէչիլ տիր։ Վագըթ ու զէման սըրասը տա՞խա հըզըգ օլունմատընը կիսլի՝ պա՛ղէն տախի ֆարգը վագըթլարատա վագը՛ օլմուշ օլան վագը՛ա-

լար վէ իրատ էհլումիչ օլան Թա'լիմաթ պիր եէրէ ձէմ' էհլումիչ տիր։ Մաթթէոսըն մագսէմի Ցիսուսըն թէրճէմէի հալընը եախօտ մուխթիրէսինի տէրմիյան էյլէմէք, վէ պէօյլէճէ քէնտի Ինճիլինի օգուդյանլարը քէնտի Մու'ալլիմինի քէնտիսինին կէօրմիչ կիպի կէօրմէյէ մուդթէեիր ղըլմադ ոըր։

Մաթթէոսըն սուրէթ ի իֆատէսի փէք սաաէ տիր։ Անըն մուհարրէրաթը պէյանի օլմայընա՝ քէնտի հիքեայէսինի միւքէմմէլ մէրթէպէ էն Թապի'ի սուրէթաէ եազմըշ ոըր։ Գարըշըգ վէ անլայընմադ տէյիլ տիր։ Իրիստոսըն 'աճա՞իպ Թա'լիմաթընը վէ հայրէթէնկիզ մի'ճիզլէրինի փէք սաաէ վէ մուխթասար Թարզտա հիքեայէ էտեր։ Էլինտէ եաղաճադ պէօյլէ մաատէլէր պուլունսադը հալտէ՝ ուդուն Թա'րիֆլէր էտէճէք, վէ անլէրտէ քէնտինինի հիքեայէ էյլէտիյի իչլէրին պէօյի-քլիյի եազդընտա Թէֆէրրու'աթ վէ միւլահազաթտա պուլունաճադ օլտա իսի, 'աճա՞իպ օլմայաճադ իսի։ Մաթթէոս պու չէյլէրտէն հիչ պիրինի էթմէզ, անճադ պիրէ էօյլէ պիր հիքեայէ վէրիյօր քի, Թապի'աթը ճիհէթիյլէ 'աճա՞իպ վէ սաաէտիյի վէ մուխթասարլըդը ճիհէթիյլէ իսէ, փէք կիւզէլ տիր։

Մաթթէոսըն աօնրաքի ահվալընտա տա՞իր մուհազադ սուրէթտէ պիր չէյ պիլմէյիզ։ Րիվայէթէ նազարէն օ 15 աէնէ Պաղեսթինին ԵհՀուսի Իրիսթիյանլարը արասընտա չալըշմըշ, վէ աօնրա սա՞իր ձէմա'աթլար արասընտա կիթմիչ տիր։ Գաոիմ պիր մուհարրիրին տէոիյի իւղրէ օ Եթէովպալըլարա, սա՞իր պիրիսինին տէոիյինէ կէօրէ՝ Մակեդոնիալըլարա, վէ պաչդա պիրիսինին տէոիյինէ կէօրէ տաս Ֆարալարա կիթմիչ տիր։ Պունլարըն ճիւմլէսի ֆարզիյաթ օլուպ՝ անլէրին տօղրու օլտընընա չօգ էմնիյէթ էհլումէզ, վէ Իրիսթիյան քիլիսէլէրատէն պա'զընը անըն մարաիրտա օլմասընըն զիքրինի իճրա էտէրլէր իսէ տէ, Ք. Մուգաատէսին չիմոիքի Թալէպէսի անըն մարաիրտա օլտընը հագդընտա չօգ չիւպհէ պէյան էտէրլէր։ Իման էտէրիզ քի, Մաթթէոսըն արզուսը քէնտի Ինճիլինի օգուդյանլարըն քէնտիսի իւղէրինէ տիւչիւնմէլէրի օլմայպպ՝ անճադ քէնտի ճէլիլ Մու'ալլիմի հագդընտա տիւչիւնմէլէրի իսի, օլ Մու'ալլիմէ իսէ քէնտիսի քէնտի խանէսինտէ պիր տէֆ'ա պիյաճէք վէրտի, անըն իչլէն քէնտի չօգ Թիճարէթլի սէն'աթընը Թէրք էյլէտի, վէ Թա էօլիւմիւնէ գաոար անըն սաաղ րէսուլը օլտու։

ՊԻՐԻՆՃԻ ՏԻՐՍ, ՑՈՒՆՎԱՐ 2,
Մատ. 3. 1—12։

Սյէ՞ն ֆախոսոէ. «Զիրա Բապպըն Հօղընը հաղըլայընըդ, անըն Թարիղէրինի տօղրուլտընըդ՝ տէյերէք, պէրրիյէտ նիտա էտէնին սէտասը՝ տէյիւ Եսայի փէյղամպէր վասըԹասըյլէ խապէր վէրէն զաթ պու տըր։» Մատ. 3. 3։

Իրիստոսըն վէլատէԹինտէն պէրու ուզուն պիր միւտաէԹ, սայքի օԹուզ աէնէլէր կէչմիչ իսի։ Զօպանլարըն չէհատէԹինտէն Թահրիք օլունմընը օլանլար, եախօտ Սիմէոնըն վէ Անննանըն աէօղլէրինի իչիԹմիչ օլանլար եա էօլմիւչլէր եա տա իսԹիյար օլմուչլար իսի։ Հադդընտա պէօյլէ 'աճա՞իպ չէյլէր խապէր վէրիլմիչ օլան մա'ասում կէօրինմէզ օլմուշ, վէ անըն վա'տա օլունան Մեսիա օլտըդը իսմիսիյլէ չատ ու մէսրուր օլանլարտան հիչ պիրինի անըն նէրէտէ պուլունտընըդընը պիլմէզ իսի։ Անլէր անըն Գալիլեանդըն պիր չէհրինտէ պէօյիւմէքտէ, վէ հիչ տէյիլ իսէ ՆազարէԹ կիպի ֆէնա իսմի օլան պիր չէհրտէ պէօյիւմէքտէ օլտընը պիլմիչլէր իսի։ Պիրա ՆազարէԹ հագդընտա «ՆազարէԹտէն էյի պիր չէյնի հասըլ օլմասը միւմքինի մի տիր,» (Ցովհ. 1. 46) տէյիւ սի՞ալ էտիլմիչ տիր։ Մարիամ վէ անըն զէվճի՝ Ցիսուսըն սէպավէԹի վազԹընտա անըն ճանընա գատա էտինլէր պուլունմընը օլտընընը պիլտիքլէրինտէն մա'ասումըն էմնիյէԹի իչինն ՆազարէԹէ կիԹմիչլէր, վէ անըն վէլատէԹի իլէ 'ալագատար օլան 'աճա՞իպ չէյլէր հագդընտա սէօյլէմէյէճէքլէր իսի։ Բապպըմըզ տախի սա՞իր չօճուգլար վէ կէնճլէր կիպի եաչատը, վալիտէյնինէ միւԹի' իսի վէ քէնտի բէսմի 'էօմրինէ պաչլամադտան էվվէլ քէնտիսի իչինն խուսուսի չէրէֆ վէ 'իղղէթ Թալէպ էյլէմէսի։ Պու տէրատէ «Սալահ Կիւնէչինին» ուֆուգտան եօգարը կէօրինմէմէյինտէն էվվէլ Թամմ Ինճիլ կիւնինինն չաֆաղընա կէլմիչ օլուրըդ։ ԱյաԹ 1, 2։ «ՎաֆԹիզ էտիճի Ցովհաննէս»։ ՎաֆԹիզ էտիճի Ցովհաննէսին քի՛մ իսիյինի Մաթթէոս պիղէ տէմէյօր։ Պունու Ղուկաատան էօյրէնիրիզ։ Ցովհաննէս պիր քեահին օղլու օլուպ՝ Ղևի սըղԹընտան իսի։ Ցուդա սըղԹընտան օլան (Ղու. 1. 36) Բապպըմըզ իլէ ադրաբալըդը վար իսի իսէ տէ, անըն նէ՛ ադրաբալըդ օլտընընը պիլմէյիզ։ Ղևիլիլէր պա'զէն օլ պիր սըղԹալար իլէ գարապէթի սըրիյէ (խնամաԹիւն) 'ադտ էտէրլէր իսի։ ԵհՀուսի միւվէրրիխ Ցովհաննու տախի Ցովհաննէսի «ՎաֆԹիզ էտիճի» Թէմսիյէ էթմիչ տիր։ ՎաֆԹիզ էտիճի Ցովհաննէսին էվվէլքի 'էօմրիւ իսինն «չէօյլէրտէ տուրուր իսի» (Ղու. 1. 80) տէ-

նիլմիչ տիր։ Զէօլ ասկիլէն եէրլէր սէքէնէսի օլմա-
յան վէ խալի եէրլէր տէյիլ, անճագ քէօյլէրին հա-
յըլմըշ օլուրդուրը եէրլէր տիր։ Յովհաննէս չէրին
թէ՛սիրլէրինտէն, վէ աստմէրտէն մէհմ օլունմագ
իմթէյէն միւրայի 'ուղէմա վէ ֆէրիսիլէր իլէ միւ-
նաոէպէթտէ պուլունմագտան ազատ օլարագ պէօ-
յիւոիւ։ Մէլէք Յովհաննէսին (Ղու. 1. 15)
պիր նէզիր կա՛նի Բապտ իչին այրըլմըշ,
թագտիս ղըլընմըշ սընֆտան (Ա.ա. 6. 1—21) օլան
պիրիսի օլուրդընը սէօյլէյօր։ Պա՛ղլար պիր վագղէ
իչին նէզիր իսիլէր։ Յովհաննէս Սամփոն վէ Սամուէլ
կիպի քէնտի պիւթիւն 'էօմրիւնտէ պիր նէզիր իսի։

Իհթիմալէն Յովհաննէս զաթէն թէֆէքքիւր էտիրէք
վէ Սլլահ իլէ իլինտիրդուտա պուլունարագ պիր վագղէ
միւնդէվի հալինտէ կաչամըշ իսի։ Պէկքի անընն իս-
մի վա'ղ էթմէյէ պաչլամադտան էվվէլ պիր 'ադիզ
ատէմ կիպի էթրաֆա հայրըմըշ իսի։ Իչ կիւզ սէ-
նէլէրտէն պիյատէ պիր միւտէթտէն պէրու Սլլահ
Թարաֆընտան պիր փէյղամպէր զուհուր էթմէմիչ
իսի, վէ ճէմա'աթ արասընտա փէք էսնա րուհանի
պիր հալ պուլունմագտա իսի իսէ ատ, եէնէ ճէ-
մա'աթ Սլլահընն պու հադիզի փէյղամպէրինի մէ-
սերրէթէլէ գապուլ էթմէյէ հազըր իսի։ Անչէր Սլ-
լահընն գավմը իչ ատէյիւ իֆթիհիսար էտիրլէր վէ Մե-
սիհընն կէլմէսինէ արզու իլէ պէքլէմէքտէ իսիլէր։
«Եէհուտիյէ պէրրիյէսինտէ վա'ղ էտիրէք» Յովհաննէս
միւ'ճիզէ իղնար էթմէտի։ Գավմը անճագ վա'զա-
բըյէ թէչվիզ եյլէտի։ Անընն ա՛յա պիր մաատէտի
վար իսի, օ տաճի Մեսիհընն 'անգարիպ զուհուր
էթմէտի իսի։ Վէ Յովհաննէս ատէմլէրի թէչվիզ է-
տէն պիր պէլաղաթա մալիք օլմուշ օլմալը տըր։
Յովհաննէսին վա'ղ եյլէտիյի պէրրիյէ Երուսաղէմին
ճէնուալինտէ վէ ճէնուալի չարզընտա օլուշ՝ Պահր ը
Լուբթա գատար հայքալը իսի։ Լաքին Յովհաննէս
պիր եէրտէ գալմատը, զիրա Ղուկաս «Յորդանան
ճիվարընտա վագը' ճիվմէյէ մահալլէրէ կէլիպ»
(Ղու. 3. 3) ատմիչ տիր։

Անընն վա'զընըն փէյղամը չու իսի։ «Թէվպէ
եյլէյինիզ։» Պու քէլամ մա'նա իլէ տօղու պիր քէ-
լամ տըր։ Եունանիճէսինին մա'նասը «ֆիքր թէվ-
պիլի» ատմէք տիր։ Պիր քիմսէնին կէչմիչ մէսէյի-
նի, օլ մէսէյի իչին քէտեր հիսսինի, մէսէյինի
տօղուպթմագ իչին գարար վէ օլ գարարը իճրա
էթմէսինի հավի տիր։ Պու քէլիմէյի՝ կիւնահա քէ-
ֆարէթի օլմագ իւզրէ խարիճի պիր 'ամել անպայա-
րագ «ապաչխարանք» կա՛նի չիլէ չէքմէք թէրճէմէ
էթմէք կանկըլ տըր։ Հադիզի թէվպէ գալճին իչի
տիր։ Պու գալպ իչի իլէ խարիճի թէպէիլմէ տաճի
պուլունտուր քի՝ ատրունագ վագը' օլմուշ օլան թէպ-
տիլաթա իսպաթ տըր։ Օլ թէպտիլաթըն թապի'աթը
ամիտէքի վէ անա միւչապհ այէթլէրտէ կէօմթէ-
րիլիր։ Ես. 1. 16։ 55. 7։ Եր. 7. 3—7։

Թէվպէնին սէպէպի «Մէլէքիւթ իւս սէմավաթըն
հագղայընըզ» օլմասը տըր։ Անճագ Մաաթէոս տըր քի
«մէլէքիւթ իւս սէմավաթ» թա'պիրինի իսթի'մալ
էտիյօր։ Պաչգա եէրտէ «Մէլէքիւթ Ուլլահ» ատնիլի-
յօր։ Պիր մէլէքիւթիհն պիր միւտիրի օլուր, վէ
Սլլահ մէլիք տիր։ Թէպա'ասը տաճի վար տըր,
վէ պունդար Սլլահընն գավմը տըր։ Լաքին մէլէքիւթ
«ատրունհինիղտէ» տիր, կա՛նի պիր քիմսէյի սէմավի
Մէլիյին թէպա'ասը էտէն չէյ ֆիլան միլլէթին ի-
չինտէ տօղմուշ օլմագ տէյիլ, անճագ գալպին հալը
տըր։ Օլ մէլէքիւթէ «Քրիստոսըն վէ Սլլահընն մէլէ-
քիւթիւ» (Եվհաս. 5. 5) վէ «Բապպընըզ վէ Խէլաս-
քեարընըզ Յիսուս Քրիստոսըն մէլէքիւթիւ» տաճի
ատնիլիր։ Սլլահ Քրիստոս վասրթաասրյլէ հիւքմ է-
տէր։ «Քրիստոս մէլիք իւլ միւլուք» տըր։ Չէմ «մէ-
լէքիւթ իւս սէմավաթ» տըր, զիրա Քրիստոս սէ-
մաոա օլուպ՝ անընն էվսաֆ ը ճէլիլէսի սէմավի
տիր։ Պու մէլէքիւթ սէմաոա խրթամ պուլաճագ,
զիրա անա մէհտուզ օլանլարընն ճիւմլէսի սէմա
չէրիսի եահօա էհալիսի տիրլէր, վէ էպէտիլիյի օ-
բաոա կէչիրէճէքլէր տիր։ Վէ Յովհաննէսին փէյ-
ղամը 'անգարիպ թէ՛սիս օլունտաճագ օլան մէլէքիւ-
թիւ վէ անընն մէլիյինին իղնար օլունմագտա օլոր-
ղընը պիլպիրմէքտէն 'իպարէթ իսի։

Ա.յ. 3. «Զիրա . . . զաթ պու տըր։» (Ես. 40. 3է
պագըզա։) Յովհաննէս Մեսիհընն էօնիւնտէն կէլէն
գըլաղուզը օլմագընըզ գատիմտէն թա'եին օլունմըշ
իսի։ Սատմէր պիր մուհիմմ իչ իճրա էտէճէքլէրի
վագղէ փլանլար հաիրլար վէ թէտարիքաաթ
կէօրիւրլէր։ Իհտանլարընն խէլասընընն 'ադիմ իչի իս-
չինն Սլլահ էվվէլտէն քէնտի ճիւմլէ թէտապիրլէրինի
հաիրը վէ քէնտի մէ՛մուրլարընը Իսրաիլիհտաղ էյլէմի
«Անընն թարիպզէրինի տօղրուլտընըզ։» Պիր զրալ
պիր հօճընըզ էտէճէյի վագղէ՝ անընն կէչէճէյի հօը
հաղըրլամադ իչինն չօգ տէֆ'ա քիւլլի էմրը վէ աղէ
սարֆ էտիլիր։ Քրիստոսընն պիր ֆէրտէ, քիլիսէյի
հահօտ մէսիհէ կէչմէսի իչինն հաղըրլամամընն հօ-
ը թէվպէ հօը տըր։ Խէլասքարընն հօընտան զա-
տըրըլմասը կէրէք օլան մանի'է կիւնահ տըր։

Ա.յ. 4։ «Պու Յովհաննէս տաճի տէվէ թիւլիւն-
տէն լիպաս կիյմիչ . . . իսի։» Յովհաննէս Եղիանընն
բուհրյլէ կէլտի վէ պէկքի կէօրիւնիւճէէ տաճի Ե-
ղիայա պէնզէր իսի (4 միւլ. 1. 8է պագըզա)։
Անընն բիտասը էն զապա ճէնտտէն իսի։ Զատէկեան
թագըմընա մէհտուզ օլան ֆէրիսիլէրին նէ ուզուն
էլպիսէլէրի նէ տէ կէնիչ համալլէրի անընն իչին

տէյլէր խոր։ Անոն թա՛ամը տախի էն ոատէ ձնոա-
ատն օլուա՝ պէրրիյէտէ պուլունուր խոր։ Էլէկվմ
'Աբրահամնանըն Պէտվիլէրի նատան չէքիրկէսի ներ-
լէր։ Չէքիրկէյի պա՛զէն եաղ իլէ իպգարա իւզէրնա-
տէ քէպտպա էտերլէր։ Պէլքի Յովհաննէս չէքիրկէլերի
օլ վէճհլէ թէատրիք էտեր, վէ ոօնրա պուլա պա-
թըրըր խոր։ Չէքիրկէնին պա՛ղը ճնոլերինի ԵԷհուա-
տիլեր նէմէյէ մէ՞դուն խոլեր (Ղա. 11. 22)։

Ա.յ. 5։ «Ո զէման ներուսաղէմ վէ պիւթիւն
ԵԷհուտիյէ հէմ Յորդանանըն պիւթիւն ճիվարընըն
էհալիսի անըն եանընտա չըզըպ։» Յովհաննէս ճէմա-
'ատլարը արամագ իչինն չէհրլերէ կիթմէյիպ՝ անլեր
անը արամագ իչինն պէրրիյէյէ կելիրլեր խոր։ Մհա-
սիանըն գուհուրը իչինն 'ուհումի պիր իղթիլդար
վար խոր։ Վադթըն 'ալամէթլերի իհսպարաթ ը
փէդդամպերանէհնէն իթմամընը եագըն կէօնթէրիրլեր
խոր։ Յովհաննէսին վա՛ղընըն պէօյիւք մատոէսի
եա՛նի «մէլէքիւթ իւս սէմավաթ եագլաչմըշ ոըը»
թա՛պիրի՝ անլերնին իչխիմէյէ հաղրը պուլունաորդլա-
րը մատոէ խոր. անճագ անլեր օլ մէլէքիւթիւն
թապի'ատը հադրընտա եանրըմըշլար խոր։

Ա.յ. 6։ «Յորդանանտա անըն էլիյէ վաֆթիվ
օլունուրար խոր։» Յովհաննէս անլերի կիւնահատան
փաքէյէմէզ, անճագ սէրուհնի թագտիսին խարիճի
'ալամէթինի անլեր իւղերինէ իճրա էտէպիլիր խոր։
«Վաֆթիվ» քէլիմէսինին մա՛նասը 'ատճէպա մանթ-
լագա «պաթըրմագ» մը ոըը, վէ վաֆթիվնին մագ-
պուլ օլմասը իչխն պաթըրմագլէ օլմասը լազը՞մ մը
ոըը, մէա՞էէսի հադրընտա չօգ չէյ եազըլմըշ ոըը։
Պու մատոէ հադրընտա մանճատլէ էթմէք իչխն
պու դատար վադթի վէրիլմիշ օլմասը պիզճէ ատճը-
նատագ պիր քէյֆիյէթ տիր։ Սու ճէհէտի թէմիզլէ-
մէք իչխն խոթի'մալ օլունուր, վէ պէօյլէճէ բուհու
փաքէյէն բուհանի վաֆթիվի կէօնթէրիր։ Սալ մէա-
՞էէ բուհուն վաֆթիվնէտէ տիր, չէսնիճին չէքիլ
պինճիսպէ մուհիմմ տէյիլ տիր։ Պիր ատէմ սույա
պաթըրըլմագլէ վաֆթիվ օլունմըշ վէ հալա ֆէյնա
պիր ատէմ գալմըշ օլապիլիր։ Հիչ պիր քիմսէ,
դալպի փաքլէնմէմիշ իսէ, սույա պաթըրըլարագ
վաֆթիվ օլունտուղուր իչխն սէմայա կիրմէյէճէք տիր։
Վէ փաք գալպի օլան հիչ պիր քիմսէ, ասլա վաֆ-
թիվ օլունմամըշ օլաա պիլէ, բէտտա օլունմայագագ
տըը։ Փաքլէյէն վաֆթիվ տէյիլ, անճագ Բուհ իւլ
Գուտա տըը։ Վաֆթիվնին Թարղընա կէլմիքտէ՝ հէր
պիր քիմսէ քէնտի գանըշընա Թապի՝ օլսուն, վէ
խարիճիյէ լազըմընտան պիյատէ էէմմիյէթի վէրմէք-
տէն հէր քէս ոագընտըն։ «Կիւնահլարընը իպրար է-
տէրէք։» Վաֆթիվ իչխն պու իպրարը Յովհաննէս
չարթ գօտու։ Պու կիւնահ իպրարը իհթիմալէն գըա
սիւրէր, վէ վաֆթիվ օլունահլար Թարաֆընտան 'ու-
մումի պիր իպրար վագը՝ օլուր խոր։ Քէնթէխինէ
կելէն պու դատար դալապալըղընն կիւնահլարընըն
Թէֆէրրու՝աթլէ էտիլէն իպրարընը իչխիմէյէ Յովհան-
նէսին վագթը օլմայագագ խոր։ Էկէր իպրար դալպտէն
խոր իսէ, Սպահա մագպուլ խոր, ամմա սալթ ատս-
ատագան օլան իպրար խոր իսէ՝ Սպահընն նաղարընտա
դըյմէթի եօգ խոր։

Ա.յ. 7։ «Ֆէրիսիլեր իլէ սատտուկիէրէհն նիչէլէ-
րինին քէնտի վաֆթիվնինէ կելսինլերինի։» Պէլքի
պա՛զըար սալթ մէրագատն սէվգ օլունաբագ կէ-
լիրլեր խոր, լաքին պա՛զըար աղ վաֆթիվ օլունա-
մագ իչխն կելիրլեր խոր, ֆագաթ անլերնին պիր
սընճք հալինտէ Յովհաննէսատէն վաֆթիվ օլունմա-
սըպպարընը պիլիրիզ (Ղա. 7. 30)։ Ֆէրիսիլեր զայ-
բէճլէ տօլմուչար խոր, լաքին օլ զայբէթ խարիճի
այինլեր վէ քէնտիլերէ սէվգինլու րիվայէթլեր ի-
չխն խոր։ Անլեր քէնտիլերինի սալհ սայար, վէ
քէնտի գուսսիյէթլերի իչխն իֆթիհար էտերլեր
խոր իսէ տէ, Թամա՛քար, զատտար վէ սախիլէն
մէքրուհ խոլեր։ Սատտուկիլեր տահա քիւչիւք պիր
ֆըրգա օլուպ տինին էտասի Թա՛լմահընը, մէսէլա
ուխրէվի հայաթը գապուպ էթմէզլեր, վէ տիւնեէվի
ատէմլեր խոլեր, վէ պունդար տինին քէնտիլերէ
կէթիրտիյի չան ու չերէճ վէ մատոի մէնճա՛աթ
իչխն տինէ Թապի՛ օլուրլար խոր։ «Էնկերէք նէս-
լի։» Քրիստոս տախի անլերէ պու խոմի վէրտի
(Մատ. 12. 34)։ Յովհաննէս փէդդամպեր հալինտէ
անլերնին հադիդի եվսաֆը գաթիյէսինի, վէ անլերնին
քէնտի վաֆթիվնինէ կելմէյէ տէպէպ օլան սա՞իգա-
լարը կէօրիւր խոր, վէ հէր նէ գատար 'ավամմ ը
նատ անլերի մուգատտէս քէմսէլեր 'ատտա էտէր խոր
իսէ տէ, Յովհաննէս անլերնին նալայըգ քէմսելեր օլ-
սըղընը Ի՛լան էյէտի։ «Կելէճէք զաղաղատտան։»
Անըն իչխն Թէվպէ էտիլմէմիշ կիւնահա գաբզը
Սպահընն զաղապը քի ոօնրա միւճաազաթ կէթիրիր։
Վաֆթիվ էտիճի Յովհաննէս ուխրէվի հայաթ վար
խոյինի սատտուկիլերէ պէլտիրիյօր, վէ Թէվպէ էթ-
մէտիքլերի հալտէ օլ հայաթ քէնտիլերի իչխն վայ-
լար մահալը օլաճաղընը պէչան էտեր։

Ա.յ. 8։ «Թէվպէյէ լայըգ մէյվէ հաւսուլէ կէթի-
րինիզ։» Յովհաննէս չունու տէմէք խոթեր. «Սիզ
կիւնահ իչխն աղըզտան պիր իպրար, վէ անըն ի-
չխն Թէվպէ էյէսվյինիզի պէչան էթմէյէ հաղրը-
սընըզ։ Սիզնին Թէվպէնիզնին հադիդի վէ խալխ օլ-
սըղընը 'էօմրինիւզ վէ Թապը ու հարէքէթինիզնէ
կէօրթէրինիզ։» Կերէք հալընըզճա օտատտա Սպահ
իլէ պուլունաորդլըմըզ վագթի, կերէք բուհանի մէ՞-
մուրըն էօնիւնտէ հախատ 'ուհումի պիր մէճլիս

հուդուբընաա էռիլէն կիւնահ իգրարը, պիզի գալգ թէգոռիլաթընա տէլալէթ էթմէռիյի հալտէ, հիչ գա՛լտէ էթմէզ։

Ա.յ. 9։ «Փէտերիմիզ Աբրահամ տըր՝ տէմէյի քէնտի քէնտիռիզէ տիւչիւնմէյինիզ։» Անլէր վա՛տլարըն քէնտիսինէ էռիլմիչ օլան Աբրահամ նէգլիտէն օլտուղլարը, վէ խռիստան էռիլիքլերի, Մովսէս թաքընաան վէրիլէն ճիւմլէ այինլերի վէ քէնտի րիվայէթլէրինի հըզղ էյլէռիքլերի իչիւն քէնտի քէնտիլէրինի էմին զանն էռէրլեր լտի։ Անլէր տօղուշ վէ մէլլիյէթ ճիհէթիյլէ Ալլահըն եվլատը լտիլեր։ Պաշդա չօզ քիմսէլէր պէօյլէ հիսս էյլէմիչլեր տիր։ Տօղուշլէ վէ վաճիպլիգլէ Խրիստիյան պիր մէլլէթէ մէնսուպ պուլունտուղլարը, վէ քէնտիլէրին հազիպի քիտէ սայտըղլարը Խրիստիյանլըղըն պիր չի՛պէսի իլէ պիրլէչմիչ օլտըղլարը իչիւն, քէնտիլէրինի պու չէյլէրէ մալիք օլմայան նէգլէրտէն պիյատէ Ալլահըն չէրի՛աթընաան ազատ սայարլար լտի։ Կէրէք Յովհաննէսին կիւնլէրինտէ Եէհուտի տօղմուշ օլմագ էճզալիյէթի, կէրէք պիզիմ կիւնլէրիմիզտէ Խրիստիյան տօղմուշ օլմագ էճզալիյէթի պէօյլէք էճզալիյէթի տիր, լաքին պու չէյլեր կիւնահտա եաշայանլարը վէ Ալլահըն չէրի՛աթընա նագդ ը հիւրմէթէ պուլունանլարը հիմայէ էյլէմէզլէր, անճագ անլէրին միւճաղաթընը արթտըրըլար։ «Ալլահ Աբրահամա չու թաչլարտան պիյէ էվլատ հուսուլէ կէթիրմիյէ գաստիր տիր։» Ալլահ քէնտիսինէ խըսմէթ էթմէնիզ իչիւն պիր նէյլ մագամընտա սիզէ միւնթահ տէյիլ տիր, անճագ օ՝ թաչլարտան եախօտ սիզին թաչլարտան պիր ազ էյի սայտըղընըզ փուլփէրէսթլէրտէն քէնտիսինէ հազիպի եվլատ չըգարապիլիր (Գաղ. 3. 7, 29)։

Ա.յ. 10։ «Հալա պալթա» վէ ղայրի։ Եա՛նի թէվպէյէ լայըգ մէյվէ կէթիրմիյէ տէր հալ գարար վէրինիզ։ Պալթա հալա աղաճըն քէօքիւնիւն եանընա գօնըլըր։ Աղաճ տահա ևէրէ տէվրիլմէմիշ տիր, լաքին օտաւն քէսիճի հէր հանկը պիր տագիգեաէ անը պլըգ՝ էյի մէյվէ կէթիրմիյէն աղաճա վուրապիլիր։ Օ սիզէ տահա էյի մէյվէ կէօրմէյօր, վէ պունուն իչիւն պալթա հազըր տուրույօր։ Մէյվէտար աղաճըն քէօքիւնիւն եանընտա պալթա եօգ տըր։ Անըն ալմէչէ ալմըլմասընա թէհլիքէ եօգ տըր։ Թէհլիքէ սիզին իչիւն տիր։ Օտաւն քէսէն պիր ազ տահա սապը էռէպիլիր իսէ տէ, անըն սապը չապըգ տիւքէնէպիլիր։ Իտաի թէ՛խիր էթմիյէն։ Շիմտի թէվպէ էռինիզ, վէ պու վագըթտան պաչլայապագ էյի մէյվէ կէթիրինիզ։

Ա.յ. 11։ «Պէն սիզի... սու իլէ վաճիպիզ էռիրիմ։» Յովհաննէսին էռէպլէրինէն ճիւմլէսի խաչ րիճի այինի իճրա էթմէք վէ օլ այինին մա՛նասը նէ օլտըղընը անլէրէ սէօյլէմէք իտի։ Հէր հանկը պիր Իռճիլ մէ՛մուրընէն էռէճէյինին ճիւմլէսի տաչի պու տը։ Էկէր պիզ բուհանի մէ՛մուրընն իճրա էթտիյի սու իլէ օլան վաճիպիզի անճագ գապուվ էթմիչ իսէք, տահա պիզիմ իչիւն էն մուհիմմ օլան չէյ էքսիք տիր։ «Ամմա պէնտէն սօնրա կէլէն» Յովհաննէսին մագսէտի, Քրիստոսըն ճիւմլէ հազիպի գուլարը միխլիս, քէնտիսինի տէյիլ, անճագ քէնտի Մու՛ալլիմինի եիւքսէլթմէք տիր։ Յովհաննէս պէօյլէք պիր փեյղամպեր իտի։ Քրիստոս անտէն պէօյլէք փեյղամպեր կէլմէմիչ օլտըղընը սէօյլէտի։ Լաքին Յովհաննէս Յիսուսըն օլ գաստար պէօյլուք օլտըղընը պէյան էյլէտի քի՝ քէնտիսինէն Յիսուսըն այագ գապալարընն պաղլարընը պիլէ չէօզմէք կիպի էն հազիր խըսմէթի իճրա էյլէմէյէ լայըգ օլմատըղընը պէյան էյլէտի։ «Օ սիզի Բուհ իւլ Գուտուլ..., վաճիպիզ էռէճէք տիր։» Կիւնահ ատ պիզիմ բուհ լարըմըզը նատիաք գըլմըշ տըր։ Բուհլարըմըզըն փաքլէնմէսի կէրէք տիր, վէ պու փաքլէնմէք իչի Բուհ իւլ Գուտուսըն իչի օլուսւ՝ անըն պիզէ թէ՛սիր էթմէսի Քրիստոսըն 'աթիյէսի տիր։ «Ամէնլէ» քէլիմէսինին 'իլավէ օլունմասընաան մագսէտ փաքլէնմէնին նա՛սըլ միւքէմմէլ օլտըղընը կէօսթէրմէք տիր։ Թէմիղլէմէք իչիւն աճէչ գաստար թէ՛սիրլի պիր չէյ եօգ տըր։ Միքրօպլարը մահվ էթմէնին էն միւքէմմէլ եօլը, իչինէ միքրօպ պուլունան խանէյի եախօտ էլպիսէլերի եագմագ տըր։ Գալպինէ կիւնահա գարշը միւճահէտէ էռէն ատէմ, եախօտ սա՛իրլերի կիւնահքեար 'էօմրէն գուրթարմադա չալըշան Խրիստիյան, կիւնահ միքրօպլարընը էօլտիւրիւպ մահվ էթմէյէ մուպէմիր օլան ճիւմլէյէ գաստիր պիր թէ՛սիրլին քէնտիսի իլէ պէրաբէր իչլէմէքտէ օլտըղընը պիլէրէք պէօյլուք պիր թէսէպպիյէ մալիք օլապիլիր։

Ա.յ. 12։ «Եաճատը տահի էլինտէ օլուպ։» Վաճիպիզ էռիճի Յովհաննէսին վա՛ղընըն նուհմունէսի էլիմիղտէ պուլունմագ, ամմա կէօրիւնիւր քի, օ տահի քէնտի Մու՛ալլիմի միսլիս քէնտի միսալէրինի 'տահ 'էօմրէն ալըր խտի։ Պուրատա տիւնեա խարմանա թէչլիհ էռիլիյօր։ Քրիստոսըն վէրտիկի Բուհուն տէրսունի վէ փաքլէյիճի վաճիպիզինի գապուվ էթմէյէնլեր անտէն գուրթուլամադըլար։ Խարմանտա պուլունան հէր չէյ թօփլանաճագ։ Պիր տանէ պիլէ տըշարըտա գալմագտըղընն պիլիճինն պուղտայ սէմավի անտարա ճէմ՛ էռիլէճէք տիր։ Վէ պիլիճինն տաման, եա՛նի ճիւմլէ չէրիր վէ ֆասիս քիմսէլէր եագըլաճագ։ Պաշդա պիր չէյ տէյիլ անճագ պուղտայ սէմայա եէթիչէճէք։ Լաքին չիմտի Բուհ իւլ Գուտուս վասըթտասըյլէ տաման պուղտայա թէպտիլ օլապիլիր։

ԻՔԻՆՃԻ ՏԷՐՍ, ՅՈՒՆՎԱՐ 9։

Մաա. 3. 13—17 վէ 4. 1—11։

Ա.յԷԹ ի Մախսուսէ. «Զկրա քէնտախի թէճրիպէ-յէ տիւչար օլարագ, էլէմ չէքմիչ օլըըլընսան, թէճրիպէ չէքմէքտաէ օլանղարա հաւտըմ էթմէյէ գա-տիր տիր։» 'Իպր. 2. 18։

Ա.յ. 13։ «Օ զէման Յիսուս ... Գալիլեատան Յորդանանա ... կէլտի։» Յովհաննէս Իմմէմալէն 30 հաչընտա օլըըլընտա քէնտախինին վա'ղ վէ վաֆ-թիղ էլլէմէք իչինէ պաչլատը, վէ սինտէ Յիսուս-տան ալմը այըղ պէօյիւք օլըըլընտան՝ Յիսուս վաֆթիղ օլունմագ իչիւն անա կէլտիկինտէ զաթին ալմը այտան պէրու Յովհաննէս պու իչէ մէղդուլ իտի։ Յովհաննէսին օրալարտա վաֆթիղ էթմէքտէ օլըըը մահալլէրտէն պիրիսի օլան Բեթաբարա (Յովհ. 1. 28) Նազարէթտէն անճագ պիր կիւնիւք եօլ օլուպ՝ պէնքի Յիսուսըն կիմտիկի եէր օրասը իտի։ Ա.յԷԹ Յոէ Գալիլեալըլար զիքր օլունմամըշ-լար իսէ տէ, անկեր Երուսաղէմ վէ Եհուտիյէ էհա-լիսի զատար տինտար վէ Մեսիանըն զուհուրընա արզուքեչ իտիլեր, վէ անկեր տաիսի Յովհաննէսին էլիյէ վաֆթիղ օլունմագ իչիւն կիտէճէքլեր իտի։ Յիսուս տաիսի անկեր իլէ պէրաբեր կիմտի։

Ա.յ. 14։ «Յովհաննէս ... անը մէն' էթմէքտէ իքէն։» Յովհաննէսին Յիսուսը Թանըտըղը պէլլի տէյիլ տիր։ Մէնքեր պիրիպիրլէրինէ ագրագա իտի-լեր, ամմա Յիսուս չիմտատէ վէ Յովհաննէս ճէնուա-տէ, պէրիյէտէ, տաքին օլուր իտի։ Յովհաննէս քէնտի վալիտէյինի՝ Յիսուս հադդընտա քէնտինինէ նէ զատար տէօյլէմիչլեր իսէ, անը օլ զատար Թանըր իտի, վէ Յիսուս վէ Յովհաննէս տէնէվի պայրամ-լար վագթընտա պիրիպիրլէրինէ Թէսաատուֆ էթմիչ օլապիլիրլեր, լաքին պու մունադագաթ տէյիլ տիր։ Յովհաննէսին իչինիյար վալիտէյինի չիւմհէսիղ չօզ-տան վէֆաթ էթմիչլեր, վէ քէնտիսի պիր միւնզէվի հալինտէ էիէյի տէնէլերի հաւընըղճա կէչիրմիչ իտի։ Պէնքի Յիսուսը տալա Թանըմագ, վէ հադիսաթ ը հալտ Մեսիա մագամընտա անը Թանըմագ իտի (Յովհ. 1. 31)։ Լաքին ֆերիսիլերին վէ սատուգի-լերին քէօֆիւլիւյինինէ կէօրէն անըն փեյղամպէր կէօպիւ Յիսուսըն փաք վէ պիկինտահ օլըըընը տաիսի կէօրտիւ։ Յիսուստա քէնտիսինտէն պիյատ մունադատէս պիրիսինի կէօրտիւ վէ «Պէն տէնին է-լինէ վաֆթիղ օլունմագա միւհիմաճ օլըըընմ հալ-տէ» տէտի։ Պիւթիւն միլլէթին պէօյիւք պէօյիւք քէնտիսինէ միւրաճա'աթ էլլէտիյի պու պէօյիւք փեյղամպէր միւհիմէվագը' օլուպ՝ ասլ քէնտիսինին կիտնահքտար օլըըընը Թանըր իտի։ Քէնտիլերին բուհանի պապարը պէրրաբպաչմըշ օլան էն էյի ա-տէմլեր պիլէ քէնտիլերին կիտնահքտար օլըըպարը-նը հէր քէստէն պիյատէ պէրրաբ Թարզտա կէօ-րիւրլեր։ Վէ Յովհաննէսին պէօյիւքլիւյինիւ Թէչ-քիլ էտէն 'ունսուրտան պիրիսի անըն Թեվազու'ը իտի։

Ա.յ. 15։ Յիսուս պիկինտահ պիր զաթ օլըը-ղընտան՝ վաֆթիղ հադդընտա սա"իրլերին էթտիկ-լերի կիպի կիտնահ իպրարընտա պուլունմամագ իտի։ Լաքին օ Մեսիա մագամընտա տահա իպհար օլունս-մամըշ օլուպ՝ օլ վագթա զատար հէյքէլին վէ սի-նագոգըն 'իպատէթլերինտէ հաղըր պուլունուր, վէ Մովսեսին չէրի'աթընըն ճիւմլէ վազիֆէսինի իճրա էտէրէք, սաաղ պիր ենհուտի մագամընտա հաչար իտի։ Յովհաննէսին էթտիկի վաֆթիղ Սըլահ Թա-րաֆընտան Թա'ինին օլունմըշ պիր այնն օլըը-ղընտան, ճիւմլէ ենհուտիլերին օլ վաֆթիղէ միւ-հադ օլմալարը կէրէք իտի. Յիսուս տաիսի «հէր հադդը ... եէրինէ կէթիրմէք» իչիւն վաֆթիղ օ-լունտու։ Վէ օլ այնն Յիսուս իչիւն զայր ի միւնա-սիպ պիր չէյ տէյիլ իտի։ Զաւմ իչիւն վաֆթիղ Սը-լահա խըտմէթի էտէպիլմէլերի պապընտա քէնտի կիտնահղարընտան կէրի տուրմագ տէմէք իտի։ Յի-սուս իչիւն վաֆթիղ օլունմագ քէնտինինէն օլ վագթա զատար կէչիրմիչ օլըըը միւնիֆէրլիտանէ վէ սաքին 'էօմրինիւ Թէրքլէ՝ քէնտի խըտմէթինէն ազըր վա-ղիֆէլերինէ կիտմէք տէմէք իտի։ Մեսիանըն 'էօմ-րիւ ճէֆա եօլը օլաճաղընը պիլիր իտի։ Վաֆթիղ օլունմասըյլէ օլ Թէրք ի նէֆս 'էօմրինէ վագֆ օ-լունտու։ Պունտան մա'տա վաֆթիղ Րուհուն 'ա-Թիչինէ 'ալամէթ իտի։ Յիսուս իննան մագամընը-տա, փաքլէնմէք իչիւն տէյիլ, անճագ քէնտի իչի իչիւն գուվվէթլէնմէք իւղրէ Րուհա միւհիմաճ իտի։ Վէ «Սըլահ անա Րուհու էօլչիւյլէ վէտմէզ» (Յովհ. 3. 34) տէյիւ օգուչօրըզ։

*Ա.յ. 16։ «Վէ Յիսուս վաֆթիղ օլունտըզտան սօնրա տէր'ագագ սուսան չըզտը։» Պաչգալար քէնտի կիտնահղարընը իպրար էթմէք իչիւն տուրտու-լար իտի։ Յիսուսըն իպրար էտէճէյի կիտնահը եօգ իտի։ Վէ պու քէլիմէլէրտէն՝ իճրասը քէնտինինէ Թա'ինին օլունմըշ օլան իչ իչիւն Յիսուսըն արզու-վէ 'աճէլէ էթմէկի տաիսի անլաչըլագվիր։ «Իչմէ անա սէմավաթ աչըլտը։» Թագտիս այնի Թէքմիլ օլմամըշ իտի։ Օլ այնտէ զէմինին հիսսէսի օլըըը կիտի սէմանըն հիսսէսի տաիսի օլմագ կէրէք իտի։ Պէօյիւք զըլագտուզ օլան Յովհաննէսին պաչլամըշ օ-լըըը իչ ասլ Սըլահ Թարաֆընտան իքմալ օլունտու։ Քիտանին օճուզ եաչընտա օլըըը վագթի մէսճ էտիլէ-րէք քէնտի մունադատէս մէ"մուրիյէթինէ Թալտիս

օրհնուր խոր։ Յիսուս ասիկ օր սիմոնէ Բուհուն սէմաուան էհոէսիյէ Փէդրամպէր, Քեահին վէ Մէ-լիք մագամընաս Թագոս օրհնուդար։ Յիսուս էնէն կէօյերճինի կէօրտիւ։ Յոհաննէս անը քէնտիսի ոէ կէօրտիւլիւնէ չէհաութ եյլէսի (Յովհ. 1. 32)։ Պաշգալարըն տասիկ անը կէօրտիւքլէրինի պիլմէյիզ։ Թագոսիմէ մագամընաս 'արդ օրհնան պիրինէք Թա-հիր գուշ անդագ կէօյերճին խոր։ Գուշտու հայվան-լար իյինոէ նէ իսկ, կէօյերճին տասիկ գուշլար ա-բաորնաս էօյլէ պիր։ Կէօյերճին Թէմիզ, հալիմ, լաթիֆ վէ խօշ պիր գուշ տըր։ Քրիստոսաս վէ Բուհան ասողանդարըն ճիւմլէսինոէ կէօրհունէն խաասիյէթլէր պունդար տըր։

Ս.յ. 17։ «Վէ իյթէ ... սէմավաթաան պիր սէտա կէլսի։» Պու սէտայը Քրիստոս վէ Յոհաննէս վէ իհթիմալէն անդագ անդեր իյիթիրլեր։ Պաշգա հիչ պիր քիմսէ իյինն ասողրու օրմայան պիր մա'նա լոէ Քրիստոս Իսին Ուլլահ, վէ անըն Իսին ի վահի-տի օրդաչ՝ օ էղէլտէն անըն Իլահի Թասլի'աթընա միւհտագ տըր։ Օ սա"լսա Փէտերէ սէվկիւլիւ օր-մուշ, վէ Փէտեր սա"լսա անտէն բաղի պուլուն-մըշ տըր։ Լաքին այէթ 17աէքի իֆատէ՝ Օղուլ քէն-տիսինի Թա'նին օրհնանըշ օյան չէֆի'անի իյի տեր-'էօհտէ էթտիյինտէ խուսուսիյէ միւնասիպ խոր։

Պաղ 4. 1։ «Օ ղէման Յիսուս Շէյթան Թա-բաքընաան Թէմրիպէ օրհնանագ իւղրէ Բուհըն սէվգիյէ պերրիյէյ կիթաբ։» Բուհըն կէօրիհնիւր Թարզտա Յիսուսըն իւղրէրինէ էհմէհսինտէն, վէ Փէտերին սէսի անը քէնտիսինին սէվկիւլիւ Օղուլ տեյիւ ի'լան էյլէմէսինտէն տեր'ադագ սօնրա Քրիս-տոսա Թէմրիպէ կէլսի։ Անըն գուլլարընաան չօգ-լարը քէնտիլէրին էն ա'լա բուհանի Թէմրիպէ ի զաթիյէլերինտէն սօնրա էն չէսիտ Թէմրիպէլէրին քէնտի իւղրէլերինէ հիւճում էթտիյինի կէօրմիշ-լեր տիր։ Պիզ պու 'էօմրաէ Թէմրիպէլէրտէն ադաա օրհնայդը։ Քրիստոս քէնտի իրաէթիյէ Թէմրի-պէ արաճաար, վէ կիւնահքար Թասլի'աթընդը ճի-հէթիյէ գօյայճա մադլուպ օյորդընդըգտան, պիզ Թէմրիպէլէրտէն նէ գատար պիյաաէ սագընմալը-յդը։ Քրիստոսըն պերրիյէյ կիթմէսինտէն միւ-դաար, իհթիմալէն քէնտի պէօյիւք խըտմէթինէ պաշլամազտան եվվէլ Թէֆէքքիւր վէ տու'ա իչին վազդի պուլմասը, վէ քէնտի Թէտպիրլերի իւղ-րինէ միւհտագ եյլէմէսի խոր։ Պա'դդար պու «պերրիյէ»նին Մովսէսին վէ Եղիսանըն օրտաա օ-դուճ ԹուԹաղդարը Սինա պերրիյէսի օյորդընդը զանն էտէրդէր։ Րիվայէթէ նազարէն Թէմրիպէ մա-հալը Երիքովա հագրն պիր մահալ տըր։ Պիզ օղ մահալդն Թէնհա պիր հէր օյորդընդը անդագ պի-լիրիզ։ Յիսուս Թէֆէքքիւր իչին էն միւնասիպ մահալ մագամընաա պէօյլէ պիր հէր իհթիմալ էտէպիլիր խոր, վէ Շէյթանըն քէնտի հիւճումի-րը իչին տասիկ իհթիմալ էտէճէյի հէր պէօյ-լէ պիր մահալ օյաճագ խոր, վէ Թէմրիպէ չէ-րիր պիր զաթաան կէլսի։ Պիզիմ կիպի կիւնահա մէյտան քիսնէլերէ հիւճում էտէն Թէմրիպէլերին պա'դդարը պիզիմ չէհվէթիմիզտէն կէլիրդէր (Յակ. 1. 14), լաքին հազիզի ամմա կէօրիհնիդ պիր Թէմրիպէ էտիճի վար տըր քի, պիզիմ ճիւմլէմիզ կէլիրդ։ Պա'դդարըն զանընդա կէօրէ Շէյթան հալը-նդը չէրինն Թէճէսսիւմիւ օրմայդը՝ անճագ քէօթիւ, հիլէքտար վէ Սւլահա վէ ճիւմլէ էյի չէյլերէ գարշը խուսումէթլէ տօղու օյան պիր մէվճուա տըր։ Լաքին գուտտուս պիր զաթ Թէմրիպէ օրհնանալիդր մի տեյիւ սի"ալ էտիլէսիլիդր։ Էվվէթ. խալդ օրհնանըշ օյան ճիւմլէ մուգաատէս զաթդարըն Թէմրիպէ օրհնանըշ ի-տիյինի լհանըրդը։ «Քէնտի րիյատէթլէրինի հրջդ էթմէյէն ... մէլէքլեր» (Յուդ. 6) քէլամընաան կէօ-րիհնիւր քի, ճիւմլէ մէլէքլեր Թէմրիպէ օրհնանդար վէ անդերտէն պա'դդարը քէնտիլէրին գուտտսէյէթ հալընդը մուհաֆազա եյլէտիլեր վէ սա"լդեր եյլէմէ-տիլեր տեմեք տիր։ Գուտտսէյէթտէ սասիթ գաոէմ գալմազ՝ տիւչիւնէրեք եյլէյի իհթիմալ վէ չեր-դի բետտ եյլէմեք տիր. վէ իհթիմալ՝ ճալիզ պիր չէքլտէ վէ պիզիմ Թէմրիպէ էտիլէճէյիմիզ պիր սուրէթտէ չերր պիզէ կէլտիկինտէ իճրա օրհնուր։ Յիսուս պիր իհտան մագամընաա Թէմրիպէ օրհնա-նու։ Թէմրիպէյէ սէպէպ օյան քեամիլէն պիկիւ-նահ Թասլի'ի արզուդար վար տըր։ Վէ պիզ պա'-դդէն կիւնահա տիւչիմքէսիդին Թէմրիպէ օրհնանուրդը։ Թէմրիպէ տերհալ բետտ օրհնուր, վէ իյթէ Թէճ-րիպէ, միւճահիտէ, դալէպէ. լաքին կիւնահ վազդ' օրմամընդ տըր։ Յիսուս, տա"իմա կիւնահա մէյտան վէրմէմէք չարԹըյլէ, չիւնքէ պիզ քէնտի իլք սէնէլէ-րինտէ տասիկ Թէմրիպէ օրհնանըշ տըր։ Շիմտի, քէնտի բետտի 'էօմրիւնիւն իպԹիտասընտա, Շէյ-Թան անըն հէլաքտար մագամընաա իճրա էտէճէ-յի իչի, միւմքինն իսկ, պօզմագ իչիւն անա տեվամի պիր հիւճումտա պուլունուդար։ Վէ պու հիւճում ՇէյԹանըն սօն հիւճումը տեյիլ իսի։ Շիւքրէսիզ Քրիստոս պիւԹիւն 'էօմրիւնտէ Թէմրիպէլերէ տիւ-չար օրտու, վէ պու Թէմրիպէլերը անըն սօն կիւնէ-րինին աճը Թէմրիպէ ի զաթիյէլերինտէ չօգ չէհտի օրդըլար։ Պիզէ մուճիզ ի Թէսէլլի վէ զայրէթ օ-մագ իւղրէ պու Թէմրիպէ գայտ օրհնանըշ տըր։ Թէմրիպէ օրհնանդընդըգտան Բաստըգընդըգտան տասիկ Թէմրիպէ օրհնանդընդը պիլիր իդ։ Անըն Թէմրիպէսի զահիրի վէ սուրի պիր չէյ տեյիլ, անճագ հագիգի

վէ չէտիս պիր միւճահէտէ խոխ , վէ Ո չիմոխ պիղէ հէմ ոէբռս օլմազա վէ եարռըմ էթմէյէ դաոիր ոիր ։

Ա.յ. 2։ «Գըրդ կիւն գըրդ կէճէ օրուճ ԹուԹուպ ։» Մարկոս վէ Ղուկաս Թէճրիպչինին գըրդ կիւն սիբ-ոիւյիւնիւ ոէօյլէյօրլար ։ Օլ Թէճրիպչիլերին նէ օլըր-ղը ոէնիլմէյօր ։ Պէլքի պիզ պիղիմ բուհանի 'ալէմ հագըշնաա օլան մահաուա պիլգիմիզէ անլերի ան-լամազա մուգԹէտիր օլմայաճագ խոխք ։ Օլ կիւն-լէրոէ Քրիստոս եէմէքսիզ վէ պէլքի ույգուսըզ տաԽի օլարագ միւ'ճիզէ իլէ հըՓզ օլուռաուս ։ Օլ կէ-ճէլէրոէ վէ կիւռահուզլէրոէ «պու տիւռեհանըն ըչ"իւ-սի» անա պէլքի Թէքրար Թէքրար հիւճուում էտէր խոխ ։ Ո նէ միւճահէտէ խոխ , վէ Քրիստոս անը պիղիմ իչիւն էլլէմի ։

Ա.յաԹ 3, 4։ «Իկէր Իպն Ուլլահ խոէն ։» Պա'ղը-լար պուբաուա Քրիստոսըն ֆիքրինէ պիր չիւպհէ կէթիրոէք Թէճրիպչի վար ուրը' զանն էտէրլէր ։ Շէյ-Թան կէօյա չէօյլէ տէոէք իսԹէմիչ օլաուն . «Սէն պիր տիւվկէր օղլու մադամընաա պէօյիւմիւշ վէ չիմոխյէ գաուար հագիր պիր 'էօմր կէչիրմիշ սէն ։ Իպն Ուվ-լահ օլըրղընա հագիգաԹէն ինանա պիղի՞ր մի սէն ։» ՇէյԹանըն մագսէտի իհԹիմալէն պա խուսուս անը Թէչվիզ վէ իչլէմէյէ սէվզ էթմէք խոխ ։ «Սէն Իպն Ուլլահ տէչիւ ի'լան օլունմըշ սըն , պուննա քի՞մ ի-նանըր ։ Սէն չիմոխ աճ սըն . չու Թաչլարը էքմէյէ Թահվիլ էտէրէք խարիզ իւվ 'ատէ պիր գուտրէմէէ մալիք օլըրղընը պանա իսպաԹ էթ ։» Պէօյլէ էթմէ-սի նի՞չիւն տօղրուս օլմայաճագ խոխ . զիրա Քրիս-տոս ինսան օլմուշ վէ ինսանի չէրա"Թիի ճիւմլէ մահաուտիչէԹիլէ դաոլուլ եյլէմիշ խոխ ։ Եկէր քէնոի չախսի իհԹիյաճլարընը միւ'ճիզէ իլէ Թէսվիյէ էտէ-ճէք օլաս խոխ , սա"իր ինսանլար կիսլի օլմուշ օլ-մայաճագ խոխ ։ Ո սա"իրլէր իչիւն միւ'ճիզիլէր խճրա էթոխ , միւ'ճիզէ իլէ սլինկէրճէ քիմսէյէրի տօյուրտուս , լաքին պու գուտրէմիհի չախսի իհ-ԹիյաճաԹընը Թէսվիյէ իչիւն իսԹի'մալ էթմէխ ։ Սա"իր աուէմլեր կիսլի անա Սլլահա կիւվէնմէք , վէ Սվ-լահ նէ իչ իչիւն քէնոիսիհնի իրսալ էթմիշ իսէ՝ օլ իչի իճրա էթմէք կէրէք խոխ ։ Պու սէպէպտէն Թէճրի-պէյէ գարշը գօտու , քէնոիսիհնի գարնոաչլարը օլան ինսանլարաուն այրըմազը րէտա էյլէխոխ . աճ գալը , վէ Թա'ամ իչիւն Սլլահա կիւվէնոէ ։ 'Անա ը'Սհիգ-տէն իսԹիչնաա էտէրէք Թէճրիպչէյէ ճէվապ վէրոէ ։ Մուհաբէպէտէ «Րուհրն սէֆինի , եա'նի Սլլահրն քէլամընը» իսԹի'մալ էյլէխոխ ։

Ա.յաԹ 5—7։ «Օ ղէման ՇէյԹան անը մուգաա-տէս չէհրէ կէօԹիւբիւպ ,» վէ զայրի ։ Պու Թէճրի-պէյէրոէ ՇէյԹան բուհ մագամընաա Քրիստոսրն ֆիքրինէ իլգաաԹաա՞ մը պուլունտուս , եօգաա ճէ-սէտա՞ մի կէօրիւնոոիւ , վէ էկէր ճէսէտաէ կէօ-րիւնոոիւ իսէ , նէ՞ չէքլոէ կէօրիւնոոիւ , պիլմէյիզ ։ Հէմ ՇէյԹան Քրիստոսը հավանըն իչիոոէն մի կէօ-Թիւբիւպ հէյքէլլին պուրճու իւգէրինէ տուրտուր-տուս , եախօտ անը նէ՞ վէճճվէ կէօԹիւբտիւ , պիլ-մէյիզ ։ Բապպըմըզրն բուհճա կէօԹիւբիւլուխյիւնիւ զանն էտէն միւֆէսսիրլէր վար իսէ տէ , նէ վէճճվէ օլըրղընը տէյէմէդլէր ։ Պիզիմ իման էտէճէյիմիզ մուհիմմ չէյ Թէճրիպչինին հագիգաԹ ը հալաէ վա-ղը' օլըրղը ուրը ։ Ցիսուս էքմէք իչիւն Սլլահա կիւվէնոիսինի պէյան էթմիշ խոխ ։ ՇէյԹան պու խուսուսուտա միւճահէտէլէ էթմէխ ։ Սճլըզրն տէՓ'ի կիպի սալԹ չախսի պիր չէյ իչիւն Սլլահա կիւվէնո-մէնին էյի չէյ օլըրղընը պէլքի գաոլուլ էտիյօր ։ Լաքին պուբաուա տահա պէօյիւք պիր մէս"էլէ վար ուրը ։ Քրիստոս Մեսիա մագամընաա կէչմիշ խոխ ։ Հէյքէլլին էն եիւքսէք նօգԹասընաուն քէնոի-սինի ճէմա'աԹրն Թօփլանմըշ օլըրղը հավլիյէ աԹ-մասը գաուար խալզրն անը տէրոալ Մեսիա մա-գամընաա գաոլուլ էթմէխինէ նէ՞ չէյ վասրԹա օլա-ճագ խոխ ։ Ցիսուս էքմէք իչիւն Սլլահա կիւվէնմիշ խոխ ։ Քէնոիսինի աչաղը աԹարագ տահա եիւքսէք պիր ի'լԹիմաա կէօսԹէրսինն ։ Վէ ՇէյԹան քէնոի-սինին տահի Ք. Մուգաաուէտէն խսԹիչնաա էտէ պիլոիյինի կէօսԹէրիյօր , վէ անրն էթոիյի խսԹիչ-նաա սուբէԹ ի զահիրէտէ չօգ միւնասիպ խոխ ։ Լա-քին Քրիստոս Ք. Մուգաաուէտէ Ք. Մուգաաուէալէ ճէվապ վէրոի ։ Քրիստոսրն ճէվապընրն մա'նասը չու ուրը . «Վագիֆէ Թարիգինտէ պուլունտուղըմըզ վագըԹ Սլլահա կիւվէնմէլի իզ , լաքին լազըմ օլ-մատըղը վագըԹ միւԹէճասիրանէ քէնոի քէնոիմի-զի մուհաՓաբայա տիւչար էթմէյէլի իզ ։»

Ա.յաԹ 8—10։ «Թէքրար ՇէյԹան անը զայէԹ եիւքսէք պիր տաղա կէօՓիւրիւպ ։» Պու տաղրն հանկը տաղ օլըրղընը պիլմէյիզ ։ Ճիւմլէ մէմալիքի եաԽօտ անլերին հէր հանկը պիր մուհիմմ գըռամընը օրաուան կէօսԹէրէճէք պիր տաղ հօգ ուրը ։ ՇէյԹան ճիւմլէ մէմալիքի պիր վէճհլէ Ցիսուսրն ֆիքրի էօ-նիւնէ կէՓիրոի ։ Պու պիր Թէճրիպչ խոխ , զիրա Ցիսուս քէնոի հագգը օլարագ իհանպաբրն խայրը իչիւն 'ումումի պիր հիւքիւմէԹէ պիՓԹաա' արզուս էտէճէք խոխ ։ Լաքին ՇէյԹանըն Ցիսուսա Թէճրիպչ սէպէպլի օլաճագլարընը զանն էթոիյի սէրվէԹ , սալ-ԹանաԹ վէ տէպտէպէյէ Ցիսուս արզուս էթմէզ ի-սի ։ ՇէյԹան քէնոի հիւքիւմէԹի ԹահԹընտաա պուս-լունանտան զիյատէսինի վէրմէյի ԹէքլիՓ էթոխ , վէ էօյլէ մէքրուհ պիր Թարգիչ էթոխ քի Ցիսուս անլե-րի զաղապլէ րէտա էյլէխոխ , վէ էվվէլքի կիպի Թէք-րար քէնոի ճէվապընրը Ք. Մուգաաուէտէն չըզարոր ։

Ա.յ. 11։ Բապպըմըզրն զալէպէսի միւքէմմէլ օլ-ատս , վէ ՇէյԹան մաղլուպ օլմուշ պիր տիւչմիչն կիպի գաչըր ։ Օլ զալէպէյէ Ցիսուս եալընըզ քէնո-տիսի իչիւն տէյիլ , անճագ պիղիմ իչիւն տաճի զագանաը ։ Եկէր Ցիսուս մաղլուպ օլաս խոխ , պի-զիմ խէլաս իչիմիզ մուվաՓՓագ օլմայաճագ խոխ ։ Շիմոխ Թէճրիպչ կէչմիշ օլարագ Թա'ամ իչիւն անա ի'լԹիմաա էթմիշ օլարրը Փէտէր Ցիսուսա խըսմէքԹ էթմէյէրի պագընտաա մէյէքյէր կէօտաէրիյօր ։

(Եէնի հրուՓաՓ Թէտարիքինէ մէճպուրիյէԹ հասըլ օլըրղընտան , պու իլք տէրսլէրին նէչրի մի'-մուզին զայրի օլարագ կէճիքմիշ օլըրղընը մա էլ ի'-Թիզար պէյան էտէրիզ ։)